GANEA MIHÁLY PAP

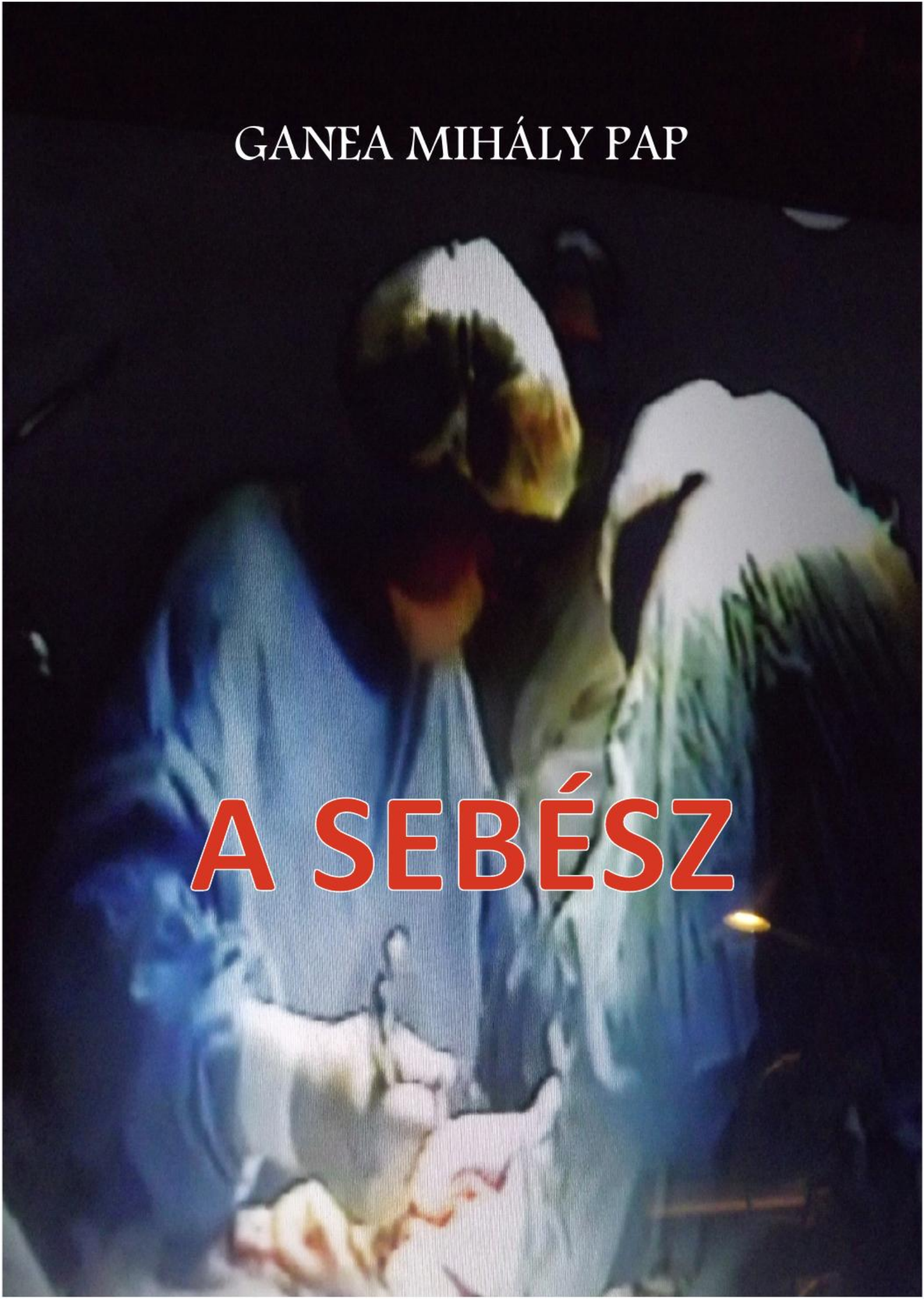

A SEBÉSZ

GANEA MIHALY PAP

A SEBESZ

Fordító

Reka Csürös

EDITURA TRANSILVANIA
2015

A Sebesz
Ganea Mihaly Pap

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
GANEA, MIHAI
A Sebesz / Ganea Mihaly Pap. - Baia Mare : Editura Transilvania, 2015
ISBN 978-606-8423-24-1

821.135.1-31=511.141

Motto:

„Román nyelvű európai író vagyok. A helyem ott van, ahol az embereknek szükségük van rám, ahol megbecsülnek és tisztelnek. Életemet azon felebarátaimnak szenteltem, akiket a szenvedésig szerettem.”

GANEA MIHALY PAP

A Tecuci-i vakbélgyulladás /7

Az apasági per / 12

Sarló és kalapács / 19

A leleményes ügyvéd / 24

Te is, Tavi? / 40

A csel / 48

A napló / 54

Iftimie Anica / 90

A *Reflektor* című műsor / 99

A fehér mafia / 113

A Transilvania klinika / 118

A térdre kényszerített ország / 135

Fordítóként a könyvet nem csak olvasom, hanem fogyasztom is, mint holmi táplálékot. Néha az olvasmány könnyű, gyorsan emészthető, üdítő, máskor súlyos, nehezen legyűrhető, sőt nemegyszer fordult már elő, hogy szellemi gyomorrontást is okozott.

G. doktor könyve mindvégig ellentmondásos. Friss, pezsgő, izgalmas történet, amelyet nemcsak könnyedén fordít, hanem élvezettel habzsol is az ember. A kezdeti lendületet követően azonban a történet folyamán több alkalommal is eljut az olvasó a szellemi csömörhöz. Aki nem élte meg a kommunizmust, talán csak szellemes írói bravúrnak tekinti G. doktor életrajzának egyik-másik fordulatát. Aki viszont tisztában van az egykori rendszer visszásságaival, elszoruló torokkal olvassa.

Az életrajz különös, a hétköznapi ember számára gyakorlatilag ismeretlen szemszögéből festi meg a nyolcvanas évek egészségügyi rendszerének kórképét. G. doktor tárgyilagosságát mégis felülírja a cinikus humor, melynek nyomán kibontakozik a groteszk, kissé hihetetlen, és mégis valós történet. Ez a könyv nem szórakoztató, és mégis az. Kívánom, hogy pezsdítő táplálékként tekintsenek rá, és szeretettel fogyasszák.

A fordító

A Tecuci-i vakbélgyulladás

1984-ben, egy őszi estén a Tecuci-i állomáson egy fiatalember kászálódott le a Bukarest fele tartó vonatról. Motoros öltözetet viselt, vállán vékony alumíniumvázas, piros hátizsák himbálózott. Vele együtt, a poggyászkocsiban utazott a szintén piros, könnyű motorkerékpár, amelynek pirosra festett tartályán a Mobra felirat díszelgett. A hátizsák vázán a motorkerékpárral megegyező színű sisak lógott. A messziről érkezett fiatalember a fejére illesztette a sisakot, és meghúzta az álla alatt a bőrszíjat. Miután leemelte a poggyászkocsiból a motorkerékpárt, kissé odébb tolta, majd a hátizsák rejtett zsebéből előhúzott egy sárga folyadékkal teli literes üveget, amelyről kiderült, hogy benzin. Az üveg tartalmát a tartályba töltötte, majd beindította a motort, és az halkan duruzsolni kezdett. Egy járókelő közelebb lépett hozzá és kíváncsian pillantott az MM feliratú rendszámtáblára.

- Messziről jön, elvtárs?

- Igen, válaszolta a motoros. Nagybányáról.

- Hohó! Az tényleg messze van.

- Megmondaná, merre van a városi kórház?

A férfi a kezét nyújtotta és bemutatkozott.

- Nicu Dragnev. Aztán rábökött a pályaudvar elé parkolt, meggyvörös Daciára.

- Ha követ, én szívesen odavezetem. Nincs messze a kórház, csak bonyolult eljutni odáig.

Néhány percnyi kanyargózás után megérkeztek a kórházhoz, amely valami udvarház-féleség lehetett hajdanán, melléképületei szerényen húzódtak meg az évszázados faóriások árnyékában, amelyek már hullatni kezdték elsárgult, immár fölöslegessé vált lombjukat.

- Orvos? – kérdezte az autót vezető férfi.
- Igen. Sebész vagyok. Ide helyeztek Tecuci-ra.

A fiatal orvos megköszönte a segítséget, majd belépett a kórház kapuján és az ügyeletes orvos kereste. Így ismerkedett meg G. doktor, a Nagybányáról a Galaţi megyei Tecuci-ra helyezett sebészorvos az aznap este éppen ügyeletes Victor Diaciuc belgyógyásszal.

- Hova való vagy, kolléga?

- Máramarosi vagyok, Nagybányáról.

- Komolyan? Én is máramarosi vagyok, Szacsalról. Victor Diaciuc ezután rögtön a lényegre tért.

- Mit keresel itt?

- Ide helyeztek, ugyanúgy, mint magát.

Diaciuc doktor cigarettára gyújtott. Tüdőre szívta, majd lassan visszapöfékelte a füstöt, úgy, ahogyan csak a megrögzött dohányosok szokták. Pár pillanatig gondolkodott, majd hirtelen megfordult és szinte kiáltva szólt rá fiatal kollégájára.

- Fiatalember! Reggel hatkor van vonata. Menjen el! Meneküljön, és soha ne térjen vissza ide. Ez itt maga a pokol. Húsz orvos hagyta már itt ezt a helyet maga előtt, egyiküket, Iepure doktort, a nőgyógyászt, a rendőrség zárkájában felakasztva találták meg egyik reggel. Meneküljön! Menjen! Menjen, még mielőtt ezek tönkreteszik!

G. doktor zavartan nézett rá. Diaciuc furcsán fáradtnak tűnt.

Lehet, hogy ivott, gondolta, de ahelyett, hogy megijedt volna, végignyúlt az ügyeleti szoba kanapéján és mély álomba zuhant. Reggel valaki felébresztette.

- Doktor elvtárs! Doktor elvtárs! Nyolc óra. Megkezdődött a jelentéstétel. Egy pillanat alatt talpon volt. Egy ápolónő átvezette a kórház udvarán egy kisebb épületbe, ahol az intézmény adminisztrációja működött. Florică Secară, az igazgató hűvös autoritással fogadta.

- Mikor indul?

- Nem elmenni akarok, én ide jöttem, válaszolta G. doktor.

- Nagyszerű, válaszolta szárazon az igazgató. Sebészre szükségünk van. Gheorghiu doktorral fog dolgozni.

Beléptek a kórház gyűléstermébe, ahol a jelentéstétel zajlott. Reggelente pontosan 8 órakor kezdődött a jelentéstétel. Az ügyeletesek beszámoltak az elmúlt 24 óra eseményeiről, a sürgősségre beérkezett betegekről, hányat utaltak be közülük összesen, milyen részlegre, hány férfit, illetve nőt, milyen korúakat, ismertették mindegyiknek a diagnózisát. A jelentést néhány adminisztratív jellegű bejelentés, olykor egy-egy ritkább, különlegesebb eset, vagy tudományos téma megvitatása követte. Fél óra múlva az orvosok elhagyták az épületet, mindegyikük a maga részlege fele indult. Ezután következett a reggeli vizit, a sebészi beavatkozások. A belgyógyászaton vagy más részlegeken kezdetét vették a kezelések, beteglapok, beutalók, elbocsátó jelentések készültek. A tevékenységet a kórház vezetősége mellett Baciu elvtárs, a Securitate őrnagya felügyelte, aki az adminisztrációban dolgozó feleségének látogatása ürügyén naponta megjelent.

G. doktort a jelentéstétel végén mutatták be kollégáinak. Röviden, hivatalosan. Olyan volt az egész, mint egy rutin bejelentés. Diaciuc doktorral találkozott már. A többi kollégáját az elkövetkező napokban ismerte meg. Két sebészük volt, Hâncu, illetve Gheorghiu doktor. És ott volt Bohotin doktornő, Bohotin Maria Jana, altatóorvos, a furcsa, boldogtalan kolléganő.

Egy hét után G. doktor már teljesen tisztában volt a reális helyzettel. Hâncu öreg, kifáradt, hiányzik belőle a szakmai lendület. A nyugdíjazását várja, hogy méltósággal kivonulhasson a kórházból. Gheorghiu csaknem teljesen vak. Vastag lencséjű, fekete keretes szemüveget visel, amelyet rendelésre szállítottak neki Izraelből, mínusz 16 dioptriás a bal, mínusz 8 a jobb lencséje. Mi készteti ezt az embert arra, hogy ilyen állapotban sebészként tevékenykedjen? – tűnődött G. Néhány nap múlva aztán megtudta a választ is. Megdöbbent tőle. Gheorghiu korábban Panciu járás főorvosa volt,

előbb a Panciu-i, majd a Tecuci-i kórház igazgatója, a városi kórház sebészeti osztályának vezetője. G. azt is megtudta, hogy Gheorghiu a normál orvosi egyetemet sem végezte el, csak egy gyorstalpaló higiéniai képzést. Sebésszé előléptetni valakit ilyen körülmények között eléggé furcsának tűnt. Az ilyesmi csak magas politikai közbenjárásra sikerül. Hogy miért lett sebész? Gheorghiu doktort a párt igen nagyra tartotta, a Tecuci-i módosabb nők mindannyian hozzá jártak, imádták. Furcsa. Nagyon is furcsa. Emilia Andronache és Ortansa Grecu párttitkárhelyettes asszonyok, Simionică Ruxandra, és nem utolsó sorban Violeta Tatomir, a propagandáért felelős titkárasszony. Mindenki őt kereste, neki mindig voltak páciensei. A rendőrségen dolgozó elvtársak is megkeresték, a rendőrfőnök felesége, Vâlcu elvtársnő pedig főnök volt, a kórház belgyógyászati osztályának főápolónője. És Baciu elvtársnő? Róla már beszéltem. Ő a kórházat ellenőrző szekus felesége volt. Gheorghiu doktornak nagy keletje volt. Amíg a gyilkos, a romániai nőkre csak bajt és szerencsétlenséget zúdító abortuszőrület tartott, Gheorghiunak és a Tecuci-i városi kórháznak nagy híre volt a környék hölgyeinek körében. De nem csak az ottaniak jöttek, hanem messzebbről is. Elsősorban a kommunista pártvezetők, rendőrségi és szekus elöljárók feleségei. Az orvosi etika és a szakmai jóérzés határait túllépő Tecuci-i vakbélgyulladás járványként terjedt el a környéki elöljárók feleségeinek körében.

Hogy milyen műtéteket végzett Gheorghiu? Vakbélműtéteket. Vakbélnyúlványokat távolított el. Igen. Nasie, Mimi Melmic és más nővérek segítségével, Ţarină nővér pedig mindig ott segédkezett a műtétek alkalmával. Mindannyian nővérek voltak, bár néhányuknak a szakmai képesítését meglehetős homály fedte. Ţarină mindössze elemi iskolát végzett, mégis ő felelt a műtőben használt kötszerekért. Az orvosok nem foglalkozhattak a betegek műtét utáni kötözésével, ez a Ţarină feladata volt. A szabályt Gheorghiu vezette be. Eléggé hihetetlen, de a sebészeknek nem volt szabad bekötözniük a

megműtött beteget. A műtét utáni sebek és kötszerek Ţarină hatáskörébe tartoztak. Kizárólag csak az ő hatáskörébe. G később rájött arra is, hogy miért. A Gheorghiu által műtött páciensekkel senkinek nem volt szabad szóba állnia. Még a végén valami kotnyeles kifaggatja őket, és fény derül a petefészek-üzletre. Úgyhogy a kötözést és a sebek ellenőrzése kizárólag a Ţarină hatáskörébe tartoztak, aki időnként – hogy G. doktort kompromittálja - gondoskodott arról, hogy a G. által műtött betegek sebe elfertőződjön. A sebek elgennyesedtek, így hát G. gondos megfigyelés alatt tartotta a betegeit. A helyzet odáig fajult, hogy a sebet nem kötözte be, hanem fedetlenül hagyta, és a kórterem félig nyitott ajtaján át figyelte a betegeit, illetve a Ţarină ügyködését. Ha kellett, éjszaka is bement a kórházba, hogy újrakötözze a pácienseit, és a lelkükre kötötte, hogy ne engedjék Ţarinát a sebhez nyúlni. Az emberek Ţarinát doktornőként emlegették. Ţarină *doktornő*nek szólították, különösen a falusi asszonyok. A Tecuci-i vakbélgyulladás a felnőtt, nemileg érett nők esetében a művi meddővé tételt jelentette. Más szóval: mindkét petevezeték elkötését. A gyilkos beavatkozás a csonkítással egyenértékű. Végleges, súlyos pszichikai és biológiai következménnyel járó csonkítás volt ez. De a Gheorghiu páciensei jól fizettek, a petevezeték elkötése nagyszerű üzlet volt. Az orvost mindenhol ismerték. A pártnál, a rendőrségen, a Securitatén, de még az Egészségügyi Minisztériumban is. Alternatíva volt ez, nagyszerű román kitaláció, amely szembeszegült azzal a demográfiai politikával, amelyet a párt, illetve annak szeretett vezetői, Elena és Nicolae Ceauşescu szorgalmaztak. Ez volt hát a Tecuci-i vakbélgyulladás.

Az apasági per

Voicu bátyónak hívták. A Tecuci-i Északi Pályaudvar közelében lakott, a November 7. utca 58. szám alatti toronyház hetedik emeletén. Alacsony termetű, fürge ember volt, az utcán szinte szaladt. Voicu bátyó tiszteletreméltó volt. A rendes munkahelye mellett volt még egy másik is. Frunzeascán, az ottani gabonatárolóknál volt valamiféle felügyelő. Frunzeasca Muntenii de Tecuci mellett fekszik, a termelőszövetkezetek országos szocialista versenyében első helyezést ért el. Frunzeascára gyűjtötték be a környék egyévi termését, itt rakták a búzát meg a kukoricát vagonokba, amellyel aztán ki tudja, miféle úticél felé szállították. Voicu bátyónak itt volt egy hivatalos neve is. Voicu elvtárs.

Voicu elvtárs mérte le a környékről érkező kamionokat és szekereket, és ő adta ki nekik a rakományt igazoló iratot. Mindent alaposan lemért, leellenőrzött, az utolsó gabonaszemig. A világos, jól szellőző, tágas raktárhelyiségekben felmérték a gabona minőségét, fajták szerint szétválogatták, aztán a megyei hatóságok által előírt szabvány szerint zsákokba töltötték és lezárták. Voicu elvtárs párttag volt, a Román Kommunista Párté. Megbízható, az ügy iránt elkötelezett elvtárs. Hogy miféle ügy iránt? Azt ő sem tudta. De példásan végezte a munkáját, mint Románia Szocialista Köztársaság minden állampolgára. Példásan végezte a munkáját és kollaborált. A Voicu elvtárs személyének, családjának és munkahelyének megfigyelésével megbízott szekus mindig kedvezően nyilatkozott róla. Jó elvtárs és jó kollaboráns volt. Alaposan meg is lepődött, amikor egy nap a Tecuci-i rendőrség kiszállt hozzá és megbilincselte.

- De mit követtem el, elvtársak? – kérdezte Voicu bátyó elképedve és kissé riadtan.

- Még kérdi? –válaszolta Furtună százados. Nem látja az elvtárs azt a csapágyat, ami a traktorok utánfutójának lemérésekor a mérleg alatt van. Nem látja, Voicu elvtárs, hogy minden lemért

utánfutónál két zsáknyi búzával károsítja meg a szocialista államot? Hát maga mindezt nem látja?

Voicu bátyó, akit a mérleg alá helyezett csapágy miatt kaptak rajta, csak vágta a pofákat és nem hagyta magát. De a rendőrök az utasításoknak megfelelően kapcsolták le. A csalás egyértelmű volt. Az ilyesmiért jónéhány évnyi börtönbüntetés járt. Voicu bátyó nagy lélegzetet vett és elrikkantotta magát.

- Várjanak csak, elvtársak! Álljanak meg. Vegyék már le rólam ezt a bilincset, ártatlan vagyok. A csapágy nem az enyém, hanem a másé. Nem én tettem oda. Hanem egészen más, de nem mondhatom meg, hogy ki.

- Voicu elvtárs, maga bolond. A rendőrök az orra elé emelték a több kilónyi súlyú csapágyat. Ehhez mit szól? Honnan szedtük mi ezt elő maga szerint?

- Nem az enyém, elvtársak, nem és nem. Nem az enyém.

- Hanem kié?

- Nem mondhatom meg.

- Akkor menjünk be szépen az örsre. Ott majd elmondja.

- Ott se mondom el. Mert baj lesz belőle.

- Na, hagyjuk ezt, elvtárs, hagyjuk csak, majd elmond szépen mindent, hiszen már régóta ismer minket és tudja, hogy előlünk nem lehet elbújni.

Voicu bátyó nehezen állt kötélnek. Nagyon nehezen.

- Nem értik, hogy nem mondhatom el, mert baj lesz belőle?

- Nos, halljuk már, mert ha nem, éjszakára is bent tartjuk.

Átszállították Tecuci-ra, az ottani rendőrörsre. Egy órányi letartóztatás után Voicu bátyó felordított.

- Vieru elvtárs! Vieru elvtárs, az alelnök. Az övé a csapágy. Ő mondta, hogy tegyem a mérleg alá.

- Ez azt jelenti, hogy minden utánfutó lemérése után megmarad két zsák búza. A két zsák búza Vieru alelnök elvtársé?

- Igen! Két zsák. A Vieru elvtárs zsákjai.

- Szép. Ezt ügyesen kitaláltad, Voicu bátyó. Szép, nem mondom. Pár napig még itt maradsz bent, amíg véglegesítjük az ügyet, aztán a dosszié átkerül a bíróságra. Jónéhány évet fogsz ülni, Voicu bátyó. Szépen elintézted magad.

Voicu bátyó csurom víz volt. Izzadt és reszketett, mint a kocsonya. Rémületében és zavarában nem tudta, mitévő legyen. Mert a csapágyas történet igaz volt, a városi pártbizottság alelnökével, Vieru elvtárssal így egyezett meg. De mi lesz most, hogy másszon ki ebből? Furtună nem viccel, és az őt kísérő rendőrök is komolyan vették a dolgot. Voicu bátyó elkeseredett. Beesteledett, aztán leszállt az éjszaka, elkeseredetten járt az agya, csak reggel felé aludt el, zaklatott álmát csapágyak, rendőrök kísértették, míg valaki keményen megrázta a vállát. A törzsőrmester volt, a fogda parancsnoka. Fejfedő nélkül, derékig kigombolkozva.

- Nyomás a kihallgatásra!

Az emeleti tágas irodahelyiségben több rendőr elvtárs várta. Legtöbbjük civil öltözéket viselt. Csak Mavrochefalos elvtárs volt tiszti egyenruhában. A többiek, köztük Furtună is, civilben voltak. Cigarettáztak, semmiségekről beszélgettek, hogy jobban teljen az idő. Amikor Voicu megjelent, mindenki az íróasztalán heverő munkájába temetkezett, Voicu bátyó meg, akit a kísérője magára hagyott, tétován álldogált és remegve várta, hogy valaki észrevegye. Fölöslegesen. Negyedóra is eltelt, míg végre valaki felfigyelt rá. Végül Furtună százados felállt az íróasztala mellől és Mavrochefaloshoz fordult.

- Vigyék vissza a fogdába, most nincs időm vele foglalkozni. Majd holnap kihallgatom. Azzal levette a felöltőjét a fogasról és kiment. Voicu bátyót a fogda parancsnoka visszavezette a cellába. Újabb nap, illetve éjszaka telt el idegeskedéssel, sötét gondolatokkal. Voicu bátyó úgy érezte, legyőzték. Legyőzték és tönkretették. Az otthonára se tudott gondolni már. Próbált, de nem tudott. Fel akarta kötni magát. De mivel? A rendőrök még a cipőfűzőjét és az övét is

elszedték. Ha esetleg eszébe jutna felkötni magát. Voicu bátyónak eszébe jutott Iepure doktor. A nőgyógyász. Nemrég tartóztatták le, valami abortusz miatt. Egy éjszakán át ült a Tecuci-i rendőrség fogdájában. Reggel felkötve találták. Szerencsétlen doktornak annyi volt. Nagy kavarodást okozott az eset. Még Bukarestből is lejöttek. Mostanában az abortusszal Munteanu elvtárs foglalkozik… Voicu bátyó felrezzent. Valaki a cella ajtaját matatta. A zárban fordult a kulcs, az ajtó kinyílt.

- Nos, Voicu bátyó, vegye a holmiját, Voicu elvtárs és jöjjön.

Voicu bátyó alaposan beijedt.

- Hova visznek?
- A parancsnokhoz. A parancsnok elvtárshoz.
- Vâlcu parancsnok elvtárshoz? Az őrnagy elvtárshoz?
- Nyomás! Késő van már, haza szeretnék érni én is valamikor.

A parancsnok irodájában Voicu bátyó rápillantott az órájára, amelyet a cipőfűzőjével és övével együtt visszaszolgáltattak neki a fogdában. Tíz óra volt. Este tíz. Az irodában három ember figyelte kedélyesen, fejét ingatva.

- Ejnye, ejnye, Voicu elvtárs! Micsoda galibába csöppent maga, elvtárs. De mi, a rendőrség meg a párt, segíteni akarunk magán. Segíteni akarunk, elvtárs, mert maga a mi emberünk, megfelelő a származása, szorgalmas munkás, elkötelezett híve a párt célkitűzéseinek. Az ember téved néha, de a párt segít megjavulni, nekünk pedig cserébe segíteni kell a pártot, mert ugye, Voicu elvtárs, maga is tudja, ezt így illik, hogy mi is segítsük a pártot meg a népet, meg a szocializmust, ahogy ezt szeretett vezetőnk, Ceauşescu elvtárs is mondta. Nos, mit szól hozzá, Voicu elvtárs?

- Mit kell tennem? Mit tegyek, elvtársak?

A válasz rövid volt és egyértelmű.

- Hazamegy és végzi a munkáját. Ezt kell tennie. A Párt és a Rendőrség megvizsgálta a maga helyzetét, és úgy határozott, hogy

segít magán. De magának is segíteni kell rajtunk. Mert ez így tisztességes, nemde?

- De hát mit kell csináljak? Voicu bátyó már szabadnak érezte magát. A szeme sarkából már az ablak, és az azon túl húzódó utca felé pillantgatott. A sietség felizgatta. Mondják már, elvtársak, mit kell tennem?

- Nyugalom, Voicu elvtárs, ne siessen, mert van még egy probléma. Még van itt egy komoly probléma.

Voicu bátyó leült. Érezte, hogy reszketni kezd a lába, a hátán pedig végigfolyik a hideg veríték. Az utóbbi két nap élményei és történései kimerítették, elhatalmasodott rajta a rémület. Elillant az ereje, már csak suttogni tudott.

- Mi történt még, elvtársak?

A három rendőr mosolyogva nézett össze, egymásra kacsintottak, majd valaki megtörte az irodára boruló csendet.

- Voicu bátyó, magának van egy kislánya, ugye?

- Igen! Lăcrămioara a neve, 15 éves, kilencedikes.

- Nagyra nőjön, Voicu bátyó, nagyra nőjön!

És a Tecuci-i rendőrparancsnok irodájára ismét ráborult a csend. A Vocu bátyó számára baljóslatú csend. Felnézett, és tétován kérdezte.

- De mi van a lányommal?

- Terhes! A Galaţi megyei Tecuci rendőrségének parancsnoki irodájára a kedélyesség metsző terrorja telepedett. Terhes, Voicu elvtárs! Terhes, és mi, a párt és a rendőrség, segíteni akarunk magának.

- De hát hogyhogy terhes? Az nem lehet. Hiszem még kislány! Nemrég műtötték vakbélgyulladással.

- Na, látja? Hát ez az. A vakbélgyulladásnak szeme van. Érti már?

Voicu bátyó már nem értett semmit. Szédült. Egy dolgot értett. Hogy a rendőrök nem viccelnek, és hogy az igazság is az ő oldalukra állt. Megpróbált válaszolni.

- Kicsoda… ki csinálta?

- Találja ki. Ki műtötte meg, na, kicsoda?

- G. doktor műtötte, de a műtét sikerült, hogy is mondjam, a kislánynak semmi baja, volt ellenőrzésen is.

- Hát ez az! – mondta elégedetten a rendőr. Volt ellenőrzésen. Ellenőrzésen. Többször is volt. Igen, több alkalommal, és tessék, megtörtént. A doktor jól elintézte, most terhes.

- De honnan tudják, elvtársak? Voicu bátyó felmérgelődött. Honnan tudják?

A rendőrök sokatmondóan pillantottak egymásra, majd egyikük fölényesen, hivatalos hangnemben közölte.

- Mi, Voicu elvtárs, mi, a párt és a rendőrség, mindent tudunk. Ezt jegyezze meg jól. Mi mindent tudunk!

- Megölöm a doktor urat, az biztos. Megölöm!

- Hagyjuk ezt! Ez a mi dolgunk. A doktorral majd mi foglalkozunk. Maga üljön csak szépen oda az asztalhoz. Fogja ezt a papírt és írja azt, amit mondok. Azután hazamegy és vár. A doktorral majd mi foglalkozunk.

Voicu bátyó közelebb húzta a székét az asztalhoz, amelyre már oda volt készítve a papír és az írószer.

- Írja! – süvöltötte egy hang. Diktálom.

- Nicolae Ceauşescu elvtárs… Elena Ceauşescu elvtársnő… Románia Szocialista Köztársaság főügyésze… a Scânteia napilap szerkesztőségének figyelmébe.

Voicu bátyó írt szorgalmasan. Mindent, amit lediktáltak neki. Éjfélig írt, és a végén minden papírlapot aláírt régies, szép kalligráfiával. Aztán kiment az utcára. Hideg, csöndes éjszaka volt. Nem járt az utcán egy teremtett lélek sem. Lassan megindult

hazafelé, a November 7. utca 58. szám, hetedik emelet felé. A lánya és a felesége ott várta. És újabb éjszaka következett.

Sarló és kalapács

G. doktor éppen a műtőben volt, amikor Mimi, a műtősnővérek főnöke bedugta borzos fejét a sterilizáló felé vezető ajtón és közölte:

- G. doktort kéretik az igazgatóságra.

- De hát… nem mondtad, hogy műtök? Még két vakbélgyulladásom meg egy sérvem van mára.

- Az igazgató elvtárs azt mondta, hagyjon itt mindent, és jöjjön. Ott van Mocanu elvtárs, Tatomir elvtársnő, meg valaki a rendőrségről.

- Jó! Mondja meg az igazgató elvtársnak, hogy jövök mindjárt. A műtétnek már vége volt, bevarrta a sebet és megkérte a segédkező nővért, hogy kötözze be.

Ez azért mégis túlzás. Az aznapi beavatkozások kellős közepén beleszólni a dolgokba mégiscsak furcsa. Normál körülmények között valakinek át kellene adnia a műtétet. De kinek? A fősebésznek? Még csak az kéne! Az nem is nagyon műt. Csak a „hölgykoszorú" kíséretében vonul be a műtőbe. Kivénhedt, volt műtősnővérek társaságában, akik még abból az időből ismerték, amikor Panciu járásnak volt a főorvosa, aztán a Tecuci-i kórház igazgatója, illetve párttitkár. A főnök csaknem teljesen vak volt. A nővérek végezték el a vacak kis vakbélműtéteket, amelyek közül nem egy került tovább Galaţi-ra elfertőződve, hashártyagyulladásként. A megye szakemberei, de még a bukaresti sebészek körében sem volt ismeretlen a „Tecuci-i vakbélgyulladás". G. doktor tudta. Tudta, hogy mi tartja ezt a félvak sebészt a klinikán. Azt beszélték, hogy vakbélműtét közben bizonyos pácienseknek egyúttal a petevezetékét is elkötötték. A műtét sokba került, és a betegek részben a párt helyi vezetőinek, a főtitkárasszonynak, vagy a propagandáért felelős titkárnak a nőismerősei közül kerültek ki.

Rossz nyelvek szerint Tatomir elvtársnőt is Gheorghiu doktor, a Tecuci-i Megyei Kórház sebészeti osztályának a vezetője műtötte.

G. doktor belépett az igazgató irodájába. Secară doktor, az alacsony termetű igazgató kórbonctanos volt. Sokat dohányzott és szerette a nőket. Matran doktornak, a kórház párttitkárának, és természetesen Gheorghiunak volt a barátja, akikkel együtt félelmetes hármast alkottak. Az utóbbi húsz évben több mint negyven orvost sikerült rábírniuk, hogy hagyják el Tecuci-t. Valahányszor együtt látta Secară-t és Matrant, G. doktor mindig megjegyezte:

- A Sarló és a Kalapács. Ezek megint törik a fejüket valamiben.

Ha ideges volt, Secară magához hívatta a belgyógyász Eugenia Nistor doktornőt, megmérette a vérnyomását, és azon kesergett, hogy doktor G. rendszeresen felbosszantja, és ettől rosszul érzi magát. Matran doktor is ott volt az irodában. Mellette feszített a Tecuci-i városi pártbizottság propagandáért felelős párttitkára, Tatomir elvtársnő, előtte Mocanu doktor, a Galac Megyei Egészségügyi Igazgatóság vezetője, két oldalt pedig egy-egy tiszt: Vâlcu őrnagy, a városi rendőrség vezetője, illetve Baciu őrnagy, a többek között egészségügyi problémákért is felelős elvtárs. Valahol az ajtó közelében, hátát a fűtőtestnek vetve két alak álldogált. Egy alacsony, olcsó, kávébarna öltönyt és fekete nyakkendőt viselő férfi, illetve egy gimnáziumi egyenruhát viselő lány, göndör, fekete haján fehér hajpánttal. Voicu bátyó és a lánya, Lăcrămioara.

G. doktor megállt. A csendet Mocanu elvtárs törte meg.

- Ismeri a kisasszonyt, doktor? – mutatott a lány felé.

- Nem értem – válaszolta G., hogy időt nyerjen. Érezte, hogy az egész csak színjáték, de nem tudta, honnan fúj a szél.

- Azt hiszem, ez valami tévedés, mondta G., és megpróbált nyugodtnak látszani. Nem értem. Miért hívtak ide most, amikor műtétem lenne?

- Hát, kedves doktor, a leányka szereti magát, és muszáj lesz feleségül vennie – közölte Mocanu mosolyogva. Aztán hangnemet váltva folytatta. A kisasszony terhes, doktor. Méghozzá maga miatt terhes, doktor elvtárs. Maga miatt. Nos, mit szól ehhez?

G. doktor döbbenten nézett körül. Most már tényleg nem tudta, mit mondjon. Próbálta összeszedni a gondolatait, de nem sok sikerrel. Aztán feleszmélt.

- Hányadik hónapos terhes? – kérdezte a lánytól.

- Harmadik – válaszolta a lány helyett Mocanu.

- S akkor mi van? – szusszant fel a doktor. Hiszen a jelentéstételen minden reggel szó esik 3-4 spontán vetélésről, amelyek az éjszakai ügyelet alatt finalizálódtak. S mint aki jól ismeri a helyzetet, folytatta. Vegyék a kisasszony terhességét is annak, és intézzék el jóindulatúan, mint az összes többit.

- Á, nem, doktor elvtárs – mondta Mocanu haragosan. Nem! Mi, az egészségügyi hatóságok, illetve a párt és a rendőrség képviselői majd vigyázunk arra, hogy ez a gyermek világra jöjjön, és világra is fog jönni, abban holtbiztos lehet. Gondolkodjon a dolgon, G., gondolkodjon csak.

G. megértette a helyzetet. Csapdába került.

- Egy pillanat! – villant át a G. agyán. Egy pillanat. Nem gondolják, hogy túl korai még apaságról beszélni?

- Meglátjuk, mondták, de addig is, készüljön az esküvőre. Meg arra, hogy apa lesz.

G. doktor hallgatott. A helyzet valóban meghökkentő volt. Próbált mosolyogni, de nehezére esett, a mosolyból inkább kétségbeesett, tehetetlen vigyorgás sikeredett. Mulatott volna a saját nyomorán, ha tud. De nem ment. Elfogta a rosszullét, a görcsös, mélyről fakadó, mentális undor.

- Az egészségügy söpredéke! – suttogta maga elé.

- Mit mond, doktor? – csapott le rá Mocanu.

- Én?... Semmit. Semmit, csak úgy rámjött ez az izé. Az epém miatt.

Az elvtársak elvetették a kockát. Hat hónap múlva megérkezett az idézés, és kezdetét vette a per. Az apasági per. Egy teljesen szabályos apasági per. Addig a világ megveszekedetten pletykálhatja az ügyet, és vállat vonhat a G. doktorral kapcsolatos híreket terjesztő egyénekre, sőt a román kommunista párt és vezetőjének demográfiai politikájára is, amelyet pontosan a párt lelkes támogatói bojkottáltak oly nagyszerűen.

Kifele jövet G. doktor összefutott Cocával, a sebészeten dolgozó nővérrel. A szorgalmas, tisztelettudó Cocával, akit úgy ismertek, mint akire akármit rá lehet bízni.

- Jó napot, doktor úr! Jó napot.
- Jó napot, Coca! Hát nem fél köszönni? Nem fél tőlem?
- Hagyja, doktor úr, ennyi miatt már csak nem mondanak fel nekem. S ha felmondanak, annyi baj legyen. Találok én más munkahelyet.

G. doktornak ismét eszébe jutottak a párttitkárnak és barátjának, Gheorghiunak a szavai.

- Akik köszönni mernek G.-nek, azoknak „i” betűvel bontjuk fel a munkaszerződését. I-vel, mint indiszciplína, azaz engedetlenség. Engedetlenség meg egyebek miatt…

Gonosz népség ez a sok elvtárs. G. doktor meghatódva nézett Cocára. Szép, fiatal. Hajadon. Naiv, tisztességes. Hamarosan azt is megtudta, hogyan bántak el a gazemberek az ellenszegülő Cocával. De csak később, és végleg. Így állt bosszút a párt. Késleltetett reakcióval. Coca egy év múlva meghalt. Egy nap alatt. Egy terhességmegszakítás miatt. A nőgyógyászaton dolgozók, akik egyben a kórházat és a helyi pártirodát is vezették, megtagadták a segítségnyújtást. A rosszul elvégzett vagy elfertőződött terhességmegszakítást kaparással, azaz a fertőzést okozó darabok méhből való eltávolításával oldják meg. A rendőrség és az ügyészség

által kibocsátott engedély nem érkezett meg időben ahhoz, hogy a beavatkozást elvégezhessék. Sőt, soha nem érkezett meg. Coca súlyos fertőzés miatt hunyt el, vérmérgezésben. De csak sokkal később. Az egészségügy söpredéke figyelte, és akkor csapott le rá, amikor kiszolgálgatott helyzetben találta. A megfelelő pillanatban aztán bosszút álltak rajta, a rájuk oly jellemző politikai, tudományos, illetve orvosi módszerekkel.

A leleményes ügyvéd

Kezdetét vette az ingyencirkusz. Egyik reggel egy pravoszláv apácához hasonlóan öltözött öregasszony jelent meg a sebészet ablaka alatt és egy aprócska, rongyba burkolt újszülöttet lóbálva, teli torokból kiáltotta:

- Emberek, emberek! Gyertek, nézzétek meg a G. doktor kislányát. Ide gyertek, emberek!
- Fene a dolgodat, te vénasszony! – mondta Coca, a sebészeten dolgozó nővér, aki éppen akkor haladt el az udvaron Voicu bátyó felesége mellett, ugyanis ő volt a rikoltozó asszonyság, majd a kapu felé lökte.
- Rohadj meg, te kurva! – válaszolta Voicuné, és megindult a mentőautó felé, hogy hazaszállítsa a nemrég szült Lăcrămioarát.

A kórház személyzete az ablakokhoz gyűlt és jól szórakozott az udvaron folyó előadáson. Aztán minden elcsendesedett. A mentőautó befordult az utcasarkon és hazavitte őket a November 7. utca 58. szám alá. Lăcrămioarát, a kisbabáját és természetesen Voicu asszonyságot is, aki kétszeres anyaként ölelte a karjaiba.

G. doktor a műtőben volt. Éppen egy hashártyagyulladással párosuló, átfúródott gyomorfekélyt műtött. Egy nővér segédkezett neki. Az altatást ő maga végezte. Maria-Jana, a kórház altatóorvosa a napnak abban a szakában nem volt funkcionális. Mivel tudta, hogy G. műt, a szokásosnál korábban itta meg a vodkaadagját. Az orvos ragaszkodott ahhoz, hogy ott legyen a beteg fejénél, ő pedig úgy tett, mintha az altatással lenne elfoglalva.

- Gerincérzéstelenítés lesz! – mondta, mert nem szerette intubálni a beteget. Félt. A gerincérzéstelenítést szintén G. végezte. Az altatóorvos nem intubált, mert félt. Attól rettegett, hogy az intubált beteg nem ébred fel többé. Hogy ha intubálja, akkor az illető örökre elalszik. Mindenki tudta, hogy mi ennek a félelemnek az oka.

A kórházban általában, de különösen a sebészeten a szakmaiság leghalványabb jelét sem vették jónéven, így az altatóorvosnak idővel minden bátorsága elpárolgott. Nem merte intubálni a betegeket, inkább a könnyű altatószerrel végzett, „vénába fecskendezett", rövid altatásokat kedvelte, és amikor intubálásos műtétet kértek tőle, a magasabb szintű beavatkozásra hivatkozva az esetet továbbutalta a Galaci vagy Jászvásári Megyei Kórházhoz. Emiatt aztán a Galaci sebészeknek volt bőven munkájuk. Maria-Jana, a doktornő valójában áldozat volt. Boldog áldozat.

G. néha nevetett, ha megérezte, hogy a doktornő ivott műtét előtt. Ilyenkor azt mondta a segédkező nővérnek:

- Kettős érzéstelenítés. Az általam végzett gerincérzéstelenítés mellett a beteg az altatóorvosból áradó alkohol szagától is elkábul. A nővér elpirult, lesütötte a fejét és hallgatott. Hallgatott, mert a pártban Maria-Jana számára is jutott vezetői tisztség. Ráadásul a Gheorghiu-féle, előzékenyen elvégzett vakbélműtéteken is ő felelt a gerincérzéstelenítésért. Gheorghiu vakbélgyulladásai. A „kiemelt fontosságú" betegek. Akiket a polgármester elvtársnők vagy a propagandáért felelős elvtársnők ajánlottak, a petevezeték elkötése végett. Hát ez volt a helyzet a Gheorghiu vakbélgyulladásaival. Ahogy valamelyik poénkodó pártaktivista egyszer megjegyezte:

- Előre, elvtársak. Egyik hülyeségből a másik hülyeségbe, tévedésből tévedésbe, de azért csak mindig előre, a végső győzelem felé.

G. is haladt előre. Műtét közben néha mondogatta magának:

- Menj csak előre, G., és ha az a megoldás, amit keresel, nem létezik, majd az Isten teremt neked másikat.

Valamivel később, pontosabban hat hónappal később megkapta a bíróságtól az idézést, az Ana Maria Voicu kiskorú apjának személyét azonosítani hivatott perre.

Az idézéssel felkereste Michael ügyvédet, aki Galac utcai lakásán várta, holtrészegen. Az idézésre rá se nézett.

- Hagyja csak, doktor, majd holnap meglátogatom és beszélünk.
- De egy hét múlva már kezdődik a per.
- Na, és? – kérdezte az ügyvéd vidáman. Ne törődjön vele. Hiszen megnyerni úgyis maga nyeri meg.
- De én azt akarom, hogy maga képviseljen.
- Olyan nincs. Azt nem lehet, doktor.
- De miért nem?
- Mert nem lehet, és kész. Túl egyszerű. Túl átlátszó az ügy. Ez a maga ügye túl egyszerű nekem. Én csak nagy ügyeket vállalok. Ez az én szakmai nívóm alatt áll. Mi a frászt képzel, doktor? Semmiségeket nem vállalok.
- Micsoda? Az én perem semmiség magának? Hát miféle barát maga?
- Nyugi, nyugi, doktorkám. A maga ügye nyert ügy. Jöjjön, igyunk egy fröccsöt, s ne foglalkozzunk vele többet. Mondja meg Líviának, hogy benézek valamikor magukhoz. Kellene egy kis gázolaj.
- Rendben! – mondta G., és mérgesen távozott.

Michael nagyon jó hírű ügyvéd volt. Bizony, bizony. A szakmájához értett. Gyors észjárású volt, jól ismerte a törvényeket. Ritkán veszített pert. Viszont nem is vállalt olyasmit, ami esélytelennek tűnt. Pontosan ez aggasztotta G-t. Ha nem vállalja, akkor a pert valószínűleg elveszíti. Hát ez van, gondolta G. Az, hogy nem vállalja, azt jelenti, nincs esély a nyerésre. És mi következik azután? Az apaság megállapítása után újabb per következik, méghozzá büntetőjogi, amelyben kiskorúval folytatott nemi kapcsolattal vádolják majd. Lăcrămioara mindössze 15 éves volt.

- A fenébe, te gorgó! G. arra eszmélt, hogy hazafele menet magában beszél az utcán. Aljas semmirekellők. Az egészségügy söpredékei!

G. az őt megelőzőkre gondolt. Tecuci-ból húsznál több orvost üldöztek el, többé-kevésbé hasonló körülmények között.

- Voltam Michaelnél, mondta Líviának amikor hazaért. Gázolaj kell neki.

- Majd beszélek a Ţepu-i kitermelőkkel, ott jobb a minőség. Szólok a fiúknak, hogy tegyenek bele tetraetil ólmot is.

- Tudod? Nem akarja elvállalni a pert. Miféle ügyvéd az ilyen? S még azt mondod, osztálytársak voltatok, és a barátod. Ez hozott neked virágot reggelente? Ez is olyan, mint a többi, gazember.

G. akkoriban még nem látta át, hogy hogyan állnak a dolgok. Sokmindent nem értett még.

Évekkel azelőtt a kórház folyosóján megpillantott egy nőt egy gyermekkel az ölében. Vonzó volt. Térdét szabadon hagyó, kék ruháját fehér fodrok díszítették. A ruha flamenco-táncosnőre emlékeztette. Napbarnított arcát szőke haj keretezte. A nővér azt mondta, a hölgy a lágyéksérvben szenvedő kis unokaöccsét szeretné megműttetni. Így ismerkedett meg G. Líviával.

Lívia gyakran járt a Főutcán levő könyvesboltba. G. szerette ezt az utcát, amely olyan volt, mint egy westernfilm díszlete. A könyvesboltba is bejárt. A 85-88-as években az emberek nagyon rákaptak a könyvekre. Még a cigányok is. Ők méterre vásárolták a könyvet. Folyóméterre. Olvasni ugyan nem tudtak, de a városi urak módiját majmolták. Mindegyiknek megvolt a maga könyvtára, amellyel a többieknek büszkélkedett. G. jóízűen nevetett, amikor a cigányasszonyok egymás előtt adták a nagyot.

- Megvan ám a Şagun, kiskomám! Tegnap este négy méter könyvet vettem, úgy tudd meg.

Természetesen James Clavell Shogun-járól volt szó, amelyet nagyon nehezen, csak pult alatt lehetett beszerezni, a kirakat viszont

tele volt az akadémikus Elena Ceauşescu elvtársnő *Polimérek* c. könyvével, illetve a Ceauşescu elvtársról szóló, *Hódolat* c. kötettel. Lívia a könyvesboltban dolgozó Cati asszony ügyfele volt. G. pedig szintén.

- Milyen szép pár lennének maguk ketten – mondogatta Cati néha.

Egyik este, a kórházi látogatás után összetalálkoztak. G. autózni hívta Líviát a városon kívülre, Nicoreşti felé. Keveset beszéltek, G. sietett. Találkoznia kellett valakivel. Nem volt sok ideje.

- Elnézést kérek, van egy kis dolgom. A lakással kapcsolatosan. Új albérletet kell találnom.

- Nekem van egy kiadó lakásom. Kiadó, bútorozott, a munkahelyemen utalták ki nekem. Rendben vannak a papírjai.

- Tényleg? Megnézhetem?

- Persze. Közel van, a November 7. utcában. Én máshol lakom. Az anyámmal és a fiammal. Az ötéves kisfiammal.

Mikor G. belépett a lakásba, azt hitte, káprázik a szeme. Hihetetlennek tűnt az, amit látott. Minden megvolt benne, ami egy modern lakásba szükséges. Ízlésesen bútorozott, jó minőségű holmikkal felszerelt, az ebédlőben hatalmas könyvespolc terjeszkedett, rajta az összes, akkoriban keresettnek számító kötet. G. leült a tévével szemben álló kényelmes karosszékbe.

- Bármikor beköltözhetsz, mondta Lívia. Akár ma este is.

- Maradok! – mondta G. Ma este már itt alszom. De csak egy feltétellel. Ha te is velem maradsz.

- Hát persze. Veled maradok – mondta Lívia. És attól az estétől kezdve együtt maradtak.

Lívia a kőolajkitermelésnél dolgozott Berheci-en. Osztályvezetőhelyettes volt. Minden nap jelentést kellett tennie a Comăneşti-i központnak. De a helyi Securitate-nak is jelentett. Tecuci-on. Informálta az elvtársakat erről-arról. G-nek fogalma sem

volt róla. Ilyen volt a világ akkoriban, az ő világuk volt, G. csak egyszerűen benne élt.

Lívia beszélt Michaellel, és az megígérte, hogy figyelemmel követi a pert. De csak távolról. A Tecuci-i ügyvédek közül senki nem mert volna nyíltan részt venni egy ilyen perben. Köztudomású volt ugyanis, hogy a párt, sőt maga a párttitkárnő is személyesen érdeklődik az ügy felől. A párt, a rendőrség és a Securitate. Az ügyvéd majd elmondja G-nek, hogy mit kell tennie. G. legyen csak nyugodt. Megnyeri a pert. Egészen biztosan megnyeri.

Az első meghallgatás után G. egyenesen az ügyvédhez ment.

- Most mi lesz?

- A kihallgatás. Az következik. Itt nagyon figyelmesnek kell lenned. Nagyon oda kell figyelned, és vigyázz arra, hogy a felperes által adott válaszokat bevezessék a jegyzőkönyvbe. A kérdéseket te teszed majd fel. De én fogalmazom meg őket.

Michael nagyon beleélte magát. Annyira, hogy egy 21 kérdést tartalmazó papírlapot adott át G-nek, aki nem érdekesnek, hanem inkább furcsának találta őket. Teljesen szokványos kérdések voltak, úgy tűnt, nincs bennük semmiféle logika, és sok értelem sem. Rutinkérdések. A kihallgatáson G. feltette Lăcrămioarának az ügyvédtől kapott összes kérdést, és figyelmesen követte a válaszokat. Sőt, hogy biztos legyen abban, hogy bekerülnek a periratba, ragaszkodott ahhoz, hogy a kihallgatás végén az írnok bemutassa neki az iratot. Két hét múlva következett a tanúk kihallgatása.

A Tecuci-i bíróság földszinti tárgyalóterme zsúfolásig megtelt kíváncsiskodó emberekkel. Nem mindennapi ügy volt ez. Egy orvosnak a pere. Egy sebészé. Az emberek összezsúfolódtak, aki már nem talált ülőhelyet, állt. Álltak és vártak. Várták, hogy az írnok elvtársnő bejelentse a tárgyalás kezdetét. A nap fénypontját, G. doktor apasági perét. A bíró a kommunista bírói testület vezetője, és egyben legidősebb tagja volt. Rusu bíró elvtárs.

- Kérem a tanút!

Egy csavargó lépett a terembe. Egy suhanc. Látszott rajta, hogy amolyan lakótelepi vagány gyerek.

- Neve! süvöltötte a bíró.
- Costel. Costel Făcălă.
- Foglalkozása!
- Kurvapecér.

A terem felmorajlott. Az emberek nevettek, mozgolódtak. Rusu elvtárs, a bíró dühösen kiáltott fel.

- Csend legyen! Különben kiüríttetem a termet. Aztán a tanúhoz fordult.

- Maga, elvtárs, csúfolkodik a bírósággal?

- Ne kiabáljon már reám, bíró elvtárs - mondta a tanú idegesen. Hiszen engem azért hívtak ide, hogy elmondjam az igazságot, minden szépítés nélkül, és ez az igazság. Ez a foglalkozásom. Aztán folytatta. Mi, a lakótelepi srácok szépen nyilvántartjuk a lányokat. „Dossziékat" készítünk nekik. Ennek a kisasszonynak is itt, ni, mutatott Lăcrămioara felé, van dossziéja. Kétszer is „körbeadtuk". Egyszer az iskolában, egy táncos teadélutánon, másodszor pedig a katonai repülőtéren, az ejtőernyősöknél. Én is tudom, a fiúk is tudják, mindenki tudja. Ez az a kis hölgy.

Kicsit eltartott, amíg a bírónak megmagyarázták, hogy a körbeadás tulajdonképpen csoportos szexet jelent.

- Jó, rendben van – mondta a bíró. Elmehetsz. Kérem a következő tanút.

A következő tanú nő volt. Egy lány, szintén a lakótelepről. Szőke és nagyon fiatal. Júlia. Júlia nagy szenzációt keltett. Még nagyobbat, mint Costel Făcălă. A bírónak arra a kérdésére, hogy ismeri-e Lăcrămioarát, Júlia előhúzott a dzsekije zsebéből egy fura tárgyat, és a bíró felé emelte. Egy fából készült gomba volt. Olyan, aminek a segítségével akkoriban a nők a harisnyájukon leszaladt

szemet szedték fel. Szemfelszedő gomba. A bíró felé emelte, és azt mondta:

- Barátnők vagyunk. Mindketten ezzel a gombával vettük el a szüzességünket.

A teremben hangzavar. Rusu elvtárs, a bíró tombolt a dühtől. Majd megfulladt, amikor csendet kiáltott. Csend, mert kiüríttetem a termet, csend, mert… stb., stb., stb. Ez nem az ő napja volt, az biztos.

A rutin kihallgatások következtek. A törvényszéki orvostani leletek, vér- és egyéb vizsgálatok bemutatása. Az előbbieket, mivel Tecuci Jászvásárhoz tartozott, az ottani törvényszéki orvosi klinikán, míg az utóbbit a bukaresti Mina Minovici Törvényszéki Orvostani Intézetben végezték.

Jászvásáron Scripcaru professzor, a klinika vezetője nagyon kedves volt. Megígérte, hogy siettetni fogja a szakértői vizsgálat iratainak kiállítását, de a kiállításuk még így is beletelik egy hónapba. G. viszont tudja, hogy jóban van a tecuciakkal. Secaraval, Gheorghiuval és Matrannal. Scripcaru korrekt volt. Talán többet is tehetett volna. Azaz elmagyarázhatta volna a gazembereknek, elsősorban a lány apjának, a tudományos tényeket. De ez a játszma végét jelentette volna. G. doktor meghurcoltatásának, bemocskolásának, a rendszer ellen lázadó, a házi szokásokkal azonosulni nem akaró, a párt és szeretett vezetői által szorgalmazott demográfiai politikába belenyugodni nem tudó ember lejáratási játszmájának a végét. Természetesen azzal, hogy az ügy húzódott, és semmilyen végleges, visszavonhatatlan eredmény nem született, csak G. doktor szakmai, erkölcsi és emberi mivolta szenvedett csorbát. Az eredmény nagyon későre érkezett meg. Kizárta ugyan az apaság lehetőségét, de a felperesnek megadta az eredmény megfellebbezésének és a vizsgálat megismétlésének lehetőségét. A vizsgálatot Bukarestben kellett elvégezni, így az ügy tovább húzódott. A bizonytalanság sehogysem akart véget érni. Folyt tovább az idegi, erkölcsi őrlődés, a várakozás, a csökönyösség.

Bukarestben, a Mina Minovici Törvényszéki Orvostani Intézetben két hónap elteltével fogadták. Napsütéses ősz volt. Az ország minden zugából odasereglett emberek az udvaron, vagy az orvosi rendelők előtt várakoztak, mindenki a maga bajával, mindenki valamiben reménykedve. Az apaságot megállapító orvosi rendelőnél nagy volt a mozgolódás. Nagyon sok házaspárt időzítettek aznapra, az ország minden részéből. Méghozzá hármasával. Az anyát, a gyermeket, valamint a feltételezett apát. Ennyi. Anya, apa, gyermek. A tömeg többi részét a hozzátartozók alkották. Rengetegen voltak. Nagymamák, anyák, testvérek, nagybácsik és jóindulatú nagynénik, barátok, szomszédok, mindenféle szájtáti népség, akik mindannyian valamiféle kétes dolog reményében sereglettek össze, és úgy mozogtak, sugdolóztak az intézet udvarán és folyosóin, hogy az a szüntelen, véletlenszerű browni mozgásra emlékeztetett. Csak a mintavétel helyszínéül szolgáló terem előtt volt csend. Vihar előtti csend. Érthető is volt. A szigorú arcú ápolónő körülbelül ötpercenként, a kezében tartott táblázatra pillantva szólította a párokat. Először az anya nevét, aztán a gyermekét, végül a feltételezett apáét. Mindenki hallgatott. A szólítottak pedig csendben vonultak befelé. A terem ajtaja titokzatosan becsukódott mögöttük. A váróteremben csak a lélegzetvétel neszét lehetett hallani.

Furcsa volt a terem hangulata. Furcsa és nyomasztó. Az emberek szinte ösztönszerűen két csoportba tömörültek. A bejárattal szembeni falhoz álltak, egyik oldalra a nők a csecsemőikkel, a másik oldalra pedig a férfiak. Elkeseredetten, ijedten. A két tábor ellenségesen vizsgálgatta egymást, olykor egy-egy gyűlölettől izzó, megvetéssel telített káromkodást is elmorzsoltak. A kurva és az állat szó hangzott el a leggyakrabban. Mindenki mezítláb volt. A főnővér rendelkezett így. Mezítláb. A talplenyomat miatt. Micsoda büdösség volt ott, Istenem… mint a pöcegödörben. A mosdatlan lábak és sokáig hordott, viaszos állagú zoknik bűzébe a sebtében

újrapelenkázott csecsemők székletének szaga, a higiéniával hadilábon álló, írástudatlan férfiak és nők sajátos izzadság- és menstruációbűze keveredett. G. doktor bátortalanul fordult a nővérhez.

- Nővér elvtársnő! Megkérném, adjon egy papírlapot a lábamnak. Szeretnék valami tisztára állni. Tudja, orvos vagyok és… talán tudna segíteni. A nővér undorral nézett rá, majd szó nélkül becsapta előtte az ajtót.

Néhány pillanatig csend volt. Csend. Aztán a mezítlábas nők közül kivált egy kövér, csúnya cigányasszony. Kék farmert viselt, amelyet a térde táján ollóval felhasítottak. A résen kilátszott a bőre és a rátapadt kosz. A nadrág öve jóval a köldöke alatt húzódott és látni engedte a köldök mélyedésébe gyűlt piszkot. A köldöke fölött hatalmas, tejjel teli mellek himbálóztak, amelyekre teljesen fölöslegesen húzta rá az áttetsző, piszkos blúzt. Bár fiatal volt, arcát mégis ráncok csúfították, dőlt belőle a cigaretta- és sörszag. Borzos haját olcsó műanyagcicomákkal fogta össze. Fekete szemével sötét, rosszindulatú pillantást vetett a szemközt állókra.

- Gazemberek! – fordult a férfiakhoz, és néhány lépéssel közelebb ment a szemközti falhoz. Gazemberek! Nem akartok apák lenni, nem akartok, mi, basszon meg benneteket az édes jó anyátok, ocsmány gazemberei. Nem akartok apák lenni, csak kurvázni akartok, ti mocskos, utolsó állatok. Nem akartok apák lenni, mi? Nem akartok.

Végignézett az előtte álló „állatok" seregén, gonosz pillantással felmérte a teljes csoportot, majd a fejét vészjóslóan ingatva megrázta tetves hajkoronáját.

- Ceauşescu elvtárs! Barmok, hát Ceauşescu elvtárs tesz benneteket apává. Ceauşescu elvtárs azt akarja, hogy apák legyetek. Nicolae Ceauşescu elvtárs azt akarja, hogy minden gyermeknek legyen apja. Te is, te is, és te is, mondta, és egyenként rámutatott a

közelében állók mindegyikére. És ti, ti mind, mind… ti mocskos, aljas disznók, apák lesztek!

A cigányasszony előadásának a nővér megjelenése vetett véget. G. követte Lăcrămioarát, aki a csecsemővel a karján bement a rendelőbe. A fehér pelenkából kikandikált a gyermek rózsaszín lábacskája. Rajta sem volt cipő.

A következő tárgyalásokon az akkoriban Tecuci-on tevékenykedő bírók közül Alexa és Borza, a két legfiatalabb elnökölt. Mindketten őszinte, sportszerető fiatalok voltak, futballozni az „Ocaua lui Cuza" étterem melletti pályára jártak. Az étteremben a városi kommunista pártvezetőnők jártak, többek között a főtitkár asszonyok, a propagandáért felelős párttitkárnők, illetve ezek rokonai és barátai. Néha csatlakoztak hozzájuk a rendőrség, valamint a Securitate kommunista vezetői, sőt a szocialista kereskedelemben vezető szerepet betöltő figurák is. Az igazat megvallva az „Ocaua" a szemérmetlen dorbézolások színhelye volt, amelyeknek a híre messzire eljutott: Galacig, sőt olykor Bukarestig is. Akár a bukaresti kommunista Központi Bizottságig is. Még Dăscălescu elvtárs is, igen, a Nicolae Ceauşescu elvtárs és doktor Elena Ceauşescu akadémikus elvtársnő által vezetett Románia kormányfője, Dăscălescu miniszterelnök elvtárs is értesült a Tecuci-i Ocaua lui Cuzában folyó partikról. Mert oda Nicu elvtárs is eljárogatott. Nicu Ceauşescu elvtárs, a legszeretettebb vezér legidősebb fia, a Szeben Megyei Kommunista Pártbizottság elnöke. Dăscălescu elvtársnak pedig, hogy is mondjam… szóval Dăscălescu elvtársnak az egyik polgármester asszony volt a gyengéje. Andronache Emilia asszony. Más nevén Milica. A rossz nyelvek szerint szeretők voltak. Mert a Tecuci-i bizony rossznyelvű népség.

A kér fiatal bíró jó barátja volt G-nek. A doktornak kiutaltak egy négyszobás lakást az ipari negyedben. A lakást Milica elvtársnő utalta ki neki, a legjobb barátnője kérte meg rá. Geta, Galacról. Geta

Stegărescu. Getának ugyanis G. doktor volt a gyengéje, a francia iskola ezt a jelenséget *Les amoureaux des medicins*-ként határozza meg. A színészek és sebészek gyakran tárgyai az ilyesféle gyengeségnek. Nos, ebben a lakásban gyakran asztaliteniszezett a doktor a két fiatal bíróval, és közben néhány üveg nicoreşti-i bort is elfogyasztottak. Különösen Borza, aki nagyon szerette a bort. G. semmi pénzért nem nyúlt alkoholhoz. Asztaliteniszezett és pletykált. Ennyi. Miután Milicát áthelyezték a Galac Megyei Pártbizottsághoz, Tecuci polgármesterének ismét egy nőt neveztek ki, Ortansa Grecu elvtársnőt, aki gyűlölte G-t és szenvedéllyel vetette bele magát a bírósági ügybe. Figyelemmel követte a tárgyalásokat, és a fiatal bírókkal köntörfalazás nélkül közölte:

- Annak az ártatlan kislánynak kell nyernie! Igen, az ártatlan kislánynak.

A szerencsétlen bírók nyakig voltak a pácban. Végül azt tanácsolták G-nek, hogy kérje a tárgyalások áthelyezését Bukarestbe, ami nem ment olyan egyszerűen akkoriban. A dosszié áthelyezése egyenértékű volt a helyi kommunista igazságszolgáltatás hitelességének megfellebbezésével. Ilyesmi nem nagyon fordult elő. És nem akárkivel. G. elvesztette az események fonalát. Nem értett semmit. Nem értette, miért nyüzsögnek annyit körülötte a barátai. Hiszen akár el is vesztheti a pert. Na és? Csak rosszabb ne történjen. Nem érte fel ésszel, hogy mekkora veszélyt jelentenek a jóindulatú kollégák, Gheorghiu, Matran, Secară. De hát nem csak ők. Hiszen egy egész világ akart vele leszámolni ennek az ügynek a kapcsán. A telefonvonalak szinte lángoltak. Barátokat, ismerősöket kerestek meg, újabb és újabb szakértői véleményeket kértek. De a nagy stratégiai lépésnek is eljött a maga ideje. Olyan volt ez, mint egy igazi háború, amely Tecuci-on kezdődött, majd megyei, és végül országos szinten folytatódott. G. doktor hadművelete. Az ellenség számára egyszerű volt. Ha a Lăcrămioara ügye lezárul, a doktort letartóztatják. Egyszerű. Az oka is egyszerű. A doktor, a végleges

bírósági határozat értelmében kiskorúval létesített nemi kapcsolatot. Ja, és itt lép színre a következő szereplő, a szakmai etikát felügyelő Orvosi Szaktestület. G. járt már náluk. Egyszer ugyanis elküldte Matrant az anyjába. Kollégák között előfordul néha. Igen ám, de Matran fülorrgégész főorvos, aki nemrég szerezte meg az orvostudomány doktora címet, párttitkár volt. És ez súlyos. Elküldeni a párttitkárt az anyjába olyan, mintha magát a pártot küldenéd el ugyanoda. Ez súlyos vétség. Istent káromolni lehet. Akár naponta is, nincs azzal semmi baj, de a párttitkárt és a pártot, azt már nem. Az tilos.

A két fiatal bíró javaslatára G. felkereste Lívia gyermekkori barátját, Michael ügyvédet.

- Nézd, a fiúk ezt ajánlották, mármint a bírók. Hogy kérjem az apasági per áthelyezését. Mit kell tennem?

- El kell menned Bukarestbe, doktor. Így kell csinálni. Bukarestbe, a Legfelsőbb Bíróságra. România Szocialista Köztársaság Legfelsőbb Bíróságára. Világos? Az ügyvéd szánakozva nézett rá. Feltápászkodott a karosszékből és az íróasztalához lépett.

- Én megírom neked a kérést. És veled megyek. El kell intéznem valamit Bukarestben, egy úttal mindkét ügyet rendezzük. A te problémádat is.

Reggel, amikor elindultak, még sötét volt. România Szocialista Köztársaság Legfelsőbb Bíróságán G. doktor benyújtotta a per Tecuci-ról való áthelyezésére vonatkozó kérelmét. Azonnal iktatták és el is határozták a döntés napját. Egy hónap. Nagyon tisztességes határidő. Egy hónap múlva G. Lívia kíséretében jelent meg a bírói testület színe előtt. Michael javasolta, hogy Lívia legyen mellette.

- Menj vele. Nem látod, milyen balfácán? Fogalma sincs arról, hogy mekkora szarba mártották bele ezek itt. Lívia szabadnapot vett ki és elkísérte. Az úton végig tanácsokkal bombázta. Csak beszélt, egyre beszélt, és időnként rákérdezett:

- Érted? Érted, mit kell tenned? Hogy mit kell mondj?

- Igen! Igen, válaszolta G. és közben szorgosan kerülgette a pocsolyákat és gödröket. Értett ő ezt-azt, de inkább azt szerette volna már látni, hogy mi lesz ott, a helyszínen. A helyszínen. Így jutottak el Tecuciról Focşaniba, Focşaniról Râmnicu Săratra, aztán Urzicenibe. A 250 kilométeres távot négy óra alatt tették meg. Akkoriban az utak rosszak voltak. Az Urziceni és Bukarest közötti 50 kilométeren már frissen aszfaltozott úton hajtottak. A kék Dacia valósággal repült az országúton. G. szeretett a fővárosban vezetni. Jól ismerte a város is, az ottaniak vezetési stílusát is, könnyen boldogult. Gyorsan odaért a Legfelsőbb Bíróság épületéhez, közvetlenül előtte talált parkolóhelyet is. Lívia és G. felment az emeletre, a tárgyalóterem masszív tölgyfaajtaja közelében leültek. Lívia az ajtóra kifüggesztett listát böngészte, amelyen az aznap tárgyalt ügyek sorakoztak. Huszonhárom dosszié, mind a huszonhárom áthelyezési kérelem. Tőlük kissé távolabb Lăcrămioara álldogált a nővére társaságában. A nővére Galacon lakott, oda ment férjhez, gyermeke is volt, egy kislány. A két nő ellenségesen vizsgálgatta. G. nyomában Líviával belépett a tárgyalóterembe. Hamarosan megérkezett az írnok is. Majd hátulról, egy dossziékkal telerakott asztal mögül feltűnt a bírónő is.

G. a szeme sarkából diadalmas pillantást vetett Líviára. Feléje hajolt és a fülébe súgta:

- Nyertünk!

- Nem értem, vonta meg a vállát Lívia.

- Majd kint elmondom, mosolyodott el G. Nézd meg a bírót, és nézd meg Lăcrămioarát. Meg a testvérét.

Amikor szólították, G. minden addigiról megfeledkezett. Különösen a Michaeltől és Líviától kapott utasításokról. Egy pillanat alatt minden kitörlődött az agyából. Az összes jogi szaknyelven megfogalmazott bölcsesség, és Lívia tanácsai is, amelyekkel útközben ellátta. Egyedül állt az ötven év fölötti bírónő előtt, aki szemüveget viselt, a homlokát pedig mély ráncok szántották. Ősz

haját a párttitkárnők hivatalos hajviselete szerint szigorú kontyba kötötte. Félelmetes, tiszteletet megkövetelő jelenség volt. Látszott rajta, hogy a szocialista, illetve kommunista kánon formálta komoly káder, igazi bíró elvtársnő.

- Tisztelt bíró elvtársnő, tisztelt törvényszék, kezdte G., fittyet hányva a Michaeltől és Líviától kapott összes tanácsra és figyelmeztetésre, nekem azt tanácsolták, hogy azt mondjam önnek, hogy nem bízom a Tecuci-i igazságszolgáltatási intézményekben, de ezt sajnos nem tehetem. Azért nem tehetem, mert én az ottani bíróknak a barátja vagyok. Együtt szoktunk focizni, asztaliteniszezni, ez utóbbit a saját lakásomon. Úgyhogy nem emiatt kérem az ügyem áthelyezését más település bíróságára. Az igazi oka, tisztelt bíró elvtársnő és tisztelt bíróság, itt áll önök előtt. A kisasszony elvtársnő az oka. Pillantsanak csak rá, és mondják meg őszintén, megjelenhetek én, a Tecuci-i közösség sebészorvosa, az ő oldalán a helyi bíróságon? Egyértelmű, hogy nem.

A bírónő végigmérte Lăcrămioarát. A lány nem figyelt arra, hogy az alkalomhoz illően öltözzön fel. Miniszoknyát viselt, blúzának kivágásából szinte előbuggyantak a mellei, a haja pedig… nos, Lăcrămioara punk frizurát viselt. A szalagokkal, gyöngyökkel díszített, tupírozott hajcsomó láttán az embert a nevetés kerülgette. G. doktor azonban úgy nézett ki, mint egy aktivista. Fehér inget, nyakkendőt és klasszikus sötétkék öltönyt viselt, amelynek nadrágja – szovjet fazon szerint – bő szárú volt. Úgy nézett ki, ahogy egy rendes, civilizált evtársnak kell kinéznie. A frizurája pedig pontosan olyan volt, mint a Komszomol titkároké.

Az aznap letárgyalt huszonhárom dossziéból egyetlen egy esetében engedélyezték az áthelyezést a legfelsőbb bíróságon. G. doktor dossziéját Iaşi-ba helyezték át.

Iaşi-ban újra megvizsgálták az orvosi szakértői jelentéseket. A Iaşi-i bíróság kíméletlen volt G. doktor ellenségeivel. A törvényszéki orvosi vizsgálatok egyértelműen kizárták G. doktor

apaságának lehetőségét. Sőt, Voicu Lăcrămioarát tetemes perköltség megfizetésére kötelezték, erről azonban G. doktor azonnal lemondott. Megnyerte a csatát. De a háború tovább folyt, talán még kegyetlenebbül, mint addig. Ellenségei egy időre visszavonultak, legalábbis G. így gondolta. De a csend csupán vihar előtti csend volt, az újabb kitörés nem sokáig váratott magára. Újabb csaták következtek, újabb háború. És ez alulról indult.

Te is, Tavi?

Maftei Octavian doktorral régóta barátok voltak, még abból az időből, amikor az a galaci Covrig doktor keze alatt dolgozott, aki nagyszerű sebész volt és alaposan mesterségre tanította a keze alatt dolgozó fiatalabb kollégáit is. G. a Trăistaru doktor segédje volt. Trăistaru a megyei kórház 2. számú sebészetének az igazgatója volt. A sebészek közötti nézeteltéréseknek köszönhetően a legjobb három sebész, minden politikai befolyását felhasználva, rábírta a kommunista egészségügyi hatóságok, illetve a párt vezetőit, hogy a megyei kórházban három különálló sebészeti osztályt hozzanak létre, amelyet az erre politikailag legrátermettebb sebész vezessen. Azaz Covrig, Trăistaru és Popescu. Egyikük sem tudott volna a másik kettővel egy csapatban együttműködni és egyik sem viselte volna el a másikat fölöttesként. Az okot mindenki ismerte, de a mai napig soha, senki nem mer beszélni róla: a csúszópénz miatt. A mindenáron minél többet bezsebelni, minél kényelmesebben és legálisan. A kommunista Romániában az orvosi hivatás gyakorlása egészen különleges rendszer szerint folyt. Az állami fizetés kicsi volt, az orvos saját maga kellett megkeresse a szükséges pluszt. Az orvosokat gyakorlatilag mai napig a betegek fizetik. Így, az állam által finanszírozott felszerelésnek és a beteg által fizetett, adómentes hálapénznek köszönhetően az orvos, aki mindössze a diploma megszerzésébe fektetett be, a párttal és más szervekkel együttműködve kiskirály lehetett a maga kórházában. Trăistarut egyszer rajtakapták azon, hogy hálapénzt fogadott el, de szerencséje volt. Először kényszerűségből, később pedig már a kedvező körülményeknek köszönhetően nagyszerű és egyben félelmetes besúgó vált belőle. Ugyanis családi kötelékek fűzték Dăscălescu elvtárshoz, a Ceuşescu kormány miniszterelnökéhez. Kapzsi, műveletlen és nehéz természetű ember volt. Parkinson kórban szenvedett, de azért műtött. Ügyesen kiválogatta a legjobb

kézügyességgel rendelkező fiatal orvosnőket, és bevette őket a csapatába. Néhányan közülük halálukig lojális szeretői maradtak, mint például Cici, a műtősnővér, aki rákban halt meg, és utolsó pillanatig hű maradt hozzá.

A Covrig által vezetett részlegen Maftei és Debita képezte a sebészcsapatot. Ez utóbbi Mihaela Debita tisztiorvosnak volt a férje. G. doktor élénken emlékezett arra, ahogyan az elvtársnő az élő fába is belekötött, amikor a Tecuci-i kórházba szállt ki munkalátogatásra. Maftei doktorral azonban jól kijött. Párhuzamosan voltak ügyeletesek, olykor a műtőben, vagy az intenzív osztályon is összefutottak. Maftei művelt, alapos elméleti képzéssel rendelkező sebész volt. A többit rábízta a Jóistenre. Úgy tartják, hogy a sebésznek két jobb keze kell legyen, mert az elméletet meg lehet ugyan tanulni, de a kézügyességet a Jósisten adja hozzá. Ezt G. doktor is gyakran mondogatta.

- A Fundeni Kórházban sok hasznos dolgot tanultam az orvostudományról meg az életről, a sebészetet azonban Nagybányán, Marica Paultól tanultam meg. Trăistaru rábízta az összes szegény páciens műtétjét, akik a beutaláskor nem fizettek semmit, valamint a sürgősen beutalt diákokat, illetve katonákat. Az egyik beteg egy alkalommal nagyobb pénzösszeget tartalmazó borítékot lopott a zsebébe. G. azonnal megkereste az igazgatót és jelentette az esetet.

- Na és? Akkor mi van? Tedd el, ez a tiéd!

- Főorvos úr, mondta G., én ide tanulni jöttem, nem pénzt keresni. Kérem, vegye el. Trăiastaru elvette a pénzt és betette a köpenye zsebébe. Másnap elment a megyei egészségügyi igazgatósághoz és a párttitkárhoz. Megbeszéltek egyet s mást, koccintottak egy-egy pohár whiskyvel, majd a végén így szólt.

- G.-vel kapcsolatban csak annyit, hogy amíg nálam dolgozik, türtőztessétek magatokat. Szakmailag jó, rendesen dolgozik, ha rászálltok, velem gyűlik meg a bajotok. Világos?

G. egy évig sebész asszisztens volt Nagybányán, ott ismerte meg Marica Pault, aki Buzăuban született és egy főorvosi állás meghirdetése nyomán került fel északra. Egyetemi hallgató korában tagja volt a Vasgárdának, múltja miatt reményteljes fővárosi karrierjét fel kellett adnia, így kerül Nagybányára. Nem volt párttag, a múltja miatt nem is lehetett, a hatóságok azonban tolerálták, és meglehetősen tisztelettudóan bántak vele. G. néha rákérdezett:

- Főorvos úr, ön folyamatosan foglalkozik velem, pedig én igazából más főorvosnak vagyok az alárendeltje. Sokat tanultam öntől, többet, mint Bukarestben, a Fundeni kórházban, vagy akár Juvara professzornál. Miért kedvel maga engem?

- Michel! Én azért szeretlek, mert mindenki más utál! Kommentár nélkül!

G. egy évig dolgozott ideiglenes kihelyezéssel Nagybányán, és kétségbeesetten próbálta megszerezni végleges kinevezést. Az Egészségügyi Igazgatóság vezetője támogatásáról biztosította, de azért a káderlapját is felemlítette, meg azt, hogy muszáj tejelnie. Abban az időben egy áthelyezés negyvenezer lejbe került. Amennyibe egy Dacia gépkocsi. A nagybányai megyei kórháznak volt egy Pop nevű orvosa. Pop Cori, a hírhedt elvtárs. Ő volt a kézilabdacsapat orvosa. Abban az időben a szocialista Máramarosnak nagyon jó sportolói voltak. Bajnokok, méghozzá európai bajnokok. S micsoda játékosok! Egytől egyik nagyszerűek. Szép időszaka volt egy a román kézilabdasportnak, helyi és országos szinten is. Cori doktor volt az orvosuk, mindenüvé elkísérte őket. Az országban, Európában, sőt a világon mindenüvé. De ehhez meg kellett felelnie, elsősorban politikai szempontból, szakmai szempontból már nem is volt annyira lényeges, hiszen a kézilabdázó fiúk nem okoztak különösebb gondot, makkegészségesek voltak mindannyian. Egészségesek és tehetségesek, a román sporttörténet legjobbjai. Az orvosuk is a legjobb volt. A legjobban vigyázta a fiúk egészségét. Jó referenciái voltak. Nem is lehetett volna egy Európa-

és világszerte utazgató bajnok csapatnak az orvosa, ha nem megbízható. Legyünk komolyak. Ha az ember külföldre akart utazni, a párt és a Securitate engedélye kellett hozzá. Gherman doktor elvtárs, a sebészeti osztály vezetője és a nagybányai kommunista párt tagjait ellátó doktornő férje büszke volt a kollégájára. G. gyakran mondogatta:

- De szívesen megnézném, hogy milyen jelentéseket ír Cori miután egy-egy külföldi kiszállás után visszatérnek Romániába. A Securitate számára készített jelentésekre gondolt, amelyeket minden külföldi út után be kellett nyújtani. Már meg sem lepődött, amikor Nagybányáról behívták Galacra, és Trăistaru doktor az orra alá tolta a nagybányai egészségügyi hivatal Cori által jegyzett jelentését. Titkos jelentést, amely G. doktor Galacra rendelését kérte azzal az indoklással, hogy a nagybányai kórházban már nem tolerálják tovább. A jelentés a nagybányai párt tisztségviselőivel szembeni tiszteletlen magatartását nehezményezte. G. valóban csúfondáros volt. Amikor Cori elvtársat kinevezték a nagybányai egészségügyi igazgatóság élére és ezzel együtt a főorvosi címet is megszerezte, s mindezt abban az időszakban, amikor Elena Ceauşescu elvtársnő megtiltotta, hogy az orvosok akadémikusi, illetve főorvosi rangot kaphassanak, egy reggel, az éjszakai ügyeletesek jelentéstétele alkalmával az ápoló elvtársnő megkérdezte Coritól, hogy miért küldte a kórházban viselt nadrágját a szabászatra, Cori ellentmondást nem tűrő hangon közölte, hogy bővítés végett. Mert az illető nadrág éppen az előléptetés idején vált túl szűkké.

- Nem érti, asszonyom? A doktor elvtárs töke hirtelen megnőtt, ezért kell neki a bővebb nadrág. Hát emiatt!

A beszólással G. a hazahelyezését játszotta el. Ezután harminc évnyi száműzetés következett. Nemhiába szól úgy a közmondás, hogy „Nem szól szám, nem fáj fejem."

Egyik nap kiszállt G-hez a Tecuci-i Városi Kórházi Dolgozók Bizottsága. Crihană könyvelő elvtársnő volt az elnökük, hozzá

csatlakozott Negrea, a sofőr, aki a mentőállomás munkásainak pártfelelőse volt, s hogy ne csak ketten legyenek, marionetti minőségben magukkal hozták Aurelia Halocát, aki szintén párttitkár volt, a sebészeten. Később, az úgynevezett „forradalom" után, egy éjszakai műtét közben elmondta:

- Doktor úr, kérem, bocsásson meg nekem azért, amit tettem. Muszáj volt, kényszerítettek rá, nemcsak engem, hanem mindenkit a sebészetről. Felhajtottak a mentőautóba, mint a birkákat, és bevittek az ügyészségre, Scutaru ügyész elvtárshoz. Scutaru Trandafirhoz. Feljelentést kellett írjunk ön ellen. Az ügyész diktálta, mi meg írtuk.

- Tudom, mondta G., megvannak a feljelentések fénymásolatai. Tudom, miket írtatok rólam, te is, meg a többiek is, mindenki. Még Mimi Melnic, az öreg műtősnővér is azt mondta:

- Nem volt mit tenni, doktor úr, be kellett valahogy hozzam a lányomat faluról Tecuci-ra. Akkoriban végezte el az egészségügyi gimnáziumot. Most orvosnő!

G. doktor pár pillanatig elmerengett.

- Vajon Mioara Melnic doktornő megtudja-e valaha, hogy mi volt az ára a szakmai előrehaladásának?

Nyár volt, kellemes meleg. A Tecuci-i Városi Kórházi Dolgozók Bizottságát képviselők az utolsó betűig betartották a munkaszerződés felbontására vonatkozó szabályzat előírásait.

- Doktor elvtárs! Azért jöttünk, hogy megkérdezzük: miért nem jön be dolgozni.

- Asszonyom! – vágott a szavába G., ismerem jól a szabályzatot. Teljesen fölöslegesen mennék be. Gheorghiu elvtárs ott tartana a sebészet folyosóján, ahogyan az már számtalanszor megtörtént, távol a betegektől és a műtőtől. A kocka el van vetve, a párt döntött. Majd írok magyarázatot, a Kórházi Dolgozók Bizottsága Gheorghiu doktor és Matran elvtárs, a párttitkár javaslatára kéri majd a munkaszerződésem felbontását. A vége mindenképpen ugyanaz. Úgyhogy tegyék csak a dolgukat, vegyék jegyzőkönyvbe. Én a

lakásomon sztrájkolok és várom, hogy a párt legfelsőbb vezetéséhez és Nicu Ceauşescu elvtárshoz intézett levelemre válasz érkezzen. Ez utóbbi volt szíves személyes kihallgatáson fogadni.

Két nap múlva a Belügyminisztérium képviselői kopogtak a November 7. utcai lakás ajtaján.

- Doktor elvtárs, velünk kell jönnie.
- Hova? – kérdezte G., letartóztatnak?
- Nem, doktor elvtárs. De muszáj velünk jönnie a Megyei Pártbizottsághoz. Várják önt.
- Megyek én magamtól, válaszolta G. Nem fognak megbilincselni, mint Grozea doktort, a neurológust, akit megbilincselve vezettek át a városon. Dühös volt. Magától ment, véget akart venni az egésznek, egyszer s mindenkorra.

Amikor belépett a Tecuci-i városháza első emeleti gyűléstermébe, meghökkent. A terem tele volt. Furcsa nyugtalanság öntötte el és rájött, hogy ott dől el minden, azonnal, ebben a hatalmas ablakokkal ellátott teremben, amely a város központjában levő parkra nézett, a szemközti ortodox templomra, amely a temesvári mintájára épült.

- Foglaljon helyet, elvtárs!

Kemény, ellentmondást nem tűrő női hang volt. Ana Călinnek, a Galac Megyei Ügyészség főügyészének a hangja. Ez a még fiatal, tűzről pattant nő nagyon érdekes jelenség volt, szemei nyugtalanul, ravaszul fürkésztek, mint a kígyó szeme. Mellette a Kommunista Párt Megyei Bizottságának főtitkára, Ruxandra Simionică ült, hamuszürke ruhát viselt. A pártfunkcionáriusok divatja szerint a haját hátul szorosan összefogta, a kommunista illem akkoriban ezt diktálta. Violeta Tatomir következett, a Tecuci-i RKP városi bizottságának főtitkára. Az alacsony, mérsékelten csinos, folyton áskálódó nő gonosz volt. Kicsi és gonosz. És ott volt Ortansa Grecu elvtársnő, a Tecuci-i RKP városi bizottságának titkára, a polgármester elvtársnő, magas, jól megtermett nő, aki elődjének,

Milica elvtársnőnek a példáját követte. A Milicáét, aki Constantin Dăscălescu elvtársnak, a miniszterelnöknek volt a barátnője. Ortansa Grecu nem volt se öreg, se csúnya, és kávébarna kosztümöt viselt. G. doktornak eszébe jutott, hogy a közlekedési rendőrök egyik alkalommal pontosan az ő teleobjektívvel ellátott fényképezőgépét kérték el, hogy lefényképezzék a mezőn, egy férfi társaságában sétáló nőt. A Cosmeşti-i polgármester pedig egyik alkalommal elmesélte neki, hogy a Ştefan Gheorghiu politikatudományi főiskolán annak idején ő is megpróbált a hölgy kegyeibe férkőzni. A fiatal polgármesterasszony és párttitkár ugyanis városszerte a szerelmi kalandjairól volt híres. Odébb Moroşan elvtárs álldogált, a Tecuci-i ügyészség főügyésze. Alacsony, kövér, gondterhelt arcú ember volt, cseppet sem hasonlított jóindulatú brassói polgárhoz, bár előszeretettel reklámozta magát annak. A pártirodák akkori divatja szerint készült hosszú, fényezett keményfa asztal mellett a nemrég műtéten átesett, és emiatt még sápadt és levert Maftei Octavian doktor elvtárs ült, a Megyei Egészségügyi Hatóság sebészeti módszertani felelőse, majd Mihai Mocanu elvtárs, az előbb említett intézmény igazgatója, szelídnek, tisztességesnek tűnő, a valóságban azonban teátrális és képmutató fickó, Florică Secară kórboncnok elvtársnő, a Tecuci-i Városi Kórház igazgatója, valamint Liviu Matran fülorrgégész, a Tecuci-i egészségügyi dolgozókért felelős párttitkár, akinek egész létét a párt iránti tisztelet és hála hatotta át. Dicsőséges kommunista múltjának emlékeként Sztálin-bajszot viselt, olyat, amilyen a *generalissimus* utolsó portréján látható. G. doktor kísérői kint maradtak a folyosón. G. Maftei Octavianra nézett, aki lehajtott fejjel kerülte a tekintetét.

- Te is, Tavi? – kérdezte tőle G.
- Üljön le, doktor! – szólította fel Ana Călin, a megye főügyésze.

G. megértette, hogy ellenfelei mindent előre elterveztek, a döntéseket meghozták, az ő jelenléte már csak a dekoráció miatt

szükséges. Egyetlen dolgot kellett csak tenniük: a tudomására hozni, hogy mit határoztak, hogy a sorsát miként pecsételték meg. A kórház igazgatójának, Secară doktornak a szavai jutottak eszébe, amelyeket bizalmasan, szinte suttogva ejtett ki:

- Még nem lett öngyilkos? Ez történik azokkal, akik szembeszállnak velünk.

Ana Călin végignézett az egybegyűlteken. Hirtelen mindannyian egyöntetűen bólintottak. Egyöntetű, furcsa és aljas szavazat volt ez. Ana Călin pedig kimondta a végszót.

- G. doktor elvtárs, holnap reggel nyolckor jelentkezzen Galacon, Ioan Vasile elvtársnál. Aztán a többiekhez fordult.

- Önök tudják, hogy mi a teendő. Mennem kell, az ügyészségen várnak. Még el kell jutnom Galacra.

G. izgatottan, szédülve hagyta el a termet. Semmit se értett, zavarosan kavarogtak az agyában a gondolatok. Nem értette, mi történik, mi történt, és főképpen, hogy mi fog történni. Megpróbálta összeszedni magát, rendezni a gondolatait, koncentrálni valamire, de nem sikerült. Csak annyira emlékezett, hogy másnap Galacra kell mennie. Fogalma sem volt arról, hogy hova, kihez. Csak egy névre emlékezett, semmi másra. Soha nem hallotta ezt a nevet, megpróbált emlékezni arra, hogy hallotta-e már valahol. Mintha már hallotta volna, mégis. Furcsa, túlvilági hangként csengett a fülébe:

- Doktor elvtárs, doktor elvtárs, a maga helyzete roppant súlyos.

A polgármesteri hivatal, illetve a városi pártbizottság székhelyének kapujában G. kissé riadtan lépett a kapus asszonysághoz, és halkan megkérdezte.

- Kicsoda ez a Ioan Vasile elvtárs Galacon? Az asszonyság még riadtabban suttogta:

- Az ezredes elvtárs a megyei Securitate elnöke.

A csel

A munkaszerződés felbontása után egy darabig nyugalom volt. Röviddel ezután azonban G. megismerkedett a bârladi Brebu ügyvéddel. Hogy hogyan? A galaci főügyész, Ana Călin ajánlotta. Eléggé furcsa volt az, hogy egy szocialista államban pontosan egy ügyész, méghozzá nem is akármilyen, hanem egyenesen a megyei bíróság főügyésze szól bele a G. által a városi kórház ellen indított perbe. Ana Călin régebben Bârladon dolgozott, ismerte Brebut, hiszen az ő gyakornoka volt. Brebu minden hájjal megkent, jónevű ügyvéd volt, nehéz volt pert nyerni ellene. Szakember volt, a szó igazi értelmében. A doktornak nem tűnt gyanúsnak az ajánlás. Már több alkalommal tapasztalta, hogy a szocialista államban a politikai vagy anyagi érdekek mazochistává varázsolják a konjunktúrát. Az ügyvédi honorárium az ésszerűség keretei között mozgott. A per gyorsan, mindössze két, rövid egymás utáni tárgyalással zajlott le. A bírósági határozat objektív volt, rövid s velős. Megnyerte a pert!

Ezúttal G-nek joga volt belelapozni saját személyes ügyiratába. Abba, amelyet a Tecuci-i szocialista városi kórház terjesztett a bíróság elé. G. el sem tudta képzelni, hogy Ardeleanu elvtársnő, a kórház káderese mennyit dolgozott rajta. Mindenesetre jó vastag volt. Rengeteg irat volt benne, többek között azok a határozatok, amelyek a különböző büntetésekre vonatkoztak.

Hétvégenként G. feltöltődött, ilyenkor kirándulni ment, néha Nagybányára, máskor Iaşiba, Brassóba, Bukarestbe, Besztercére vagy Piatra Neamţ-ra. Ezek nagyrésze szakmai célú út volt, különböző tudományos, művelődési, illetve szakmai rendezvényeken vett részt, olykor bemutatott egy-egy sebészeti témájú dolgozatot. G. szerette a kutatómunkát, az onkológiai beavatkozások technikai vonatkozásait, a biológiai rákterápiára vonatkozó újdonságok nagyon érdekelték. A hagyományos orvosláshoz új irányból, az interdiszciplinaritás szemszögéből közelített. Az

interdiszciplinaritással kapcsolatosan G. több tudományos munkát is publikált, annak ellenére, hogy a publikálás lehetőségét akkoriban eléggé korlátozták, és az elsősorban az egyetemi előadók kiváltsága volt. G. az engedékenyebb, jóindulatúbb kollégáival, illetve barátaival dolgozott együtt, az általuk kezelt eseteket hasonlította össze a saját betegeivel. Ellenségei emiatt is irigyelték, munka közben a legváltozatosabb, legaljasabb módszerekkel próbáltak meg keresztbe tenni neki. Gyakran küldték át a poliklinikára dolgozni, hogy távol tartsák a műtőtől. Havi két-három ügyelete alatt a kórházban dolgozó besúgók minden lépését figyelemmel követték. Még étkezés közben is figyelték, és pontosan olyankor hívták egy-egy sebészeti beavatkozást nem igénylő esethez. Foglalkozott már idegösszeroppanással, illetve a rendőrség által a kórházba bekísért, balesetet okozó részeggel is. Az intenzív osztályra is behívták néha, például ha olyan mélyvénát kellett szabaddá tenni, amellyel senki más nem boldogult. Ezután rögtön a nőgyógyászatra, valamilyen alhasi fájdalomra panaszkodó, általában tiltott abortuszon átesett beteghez küldték. Itt nagyon óvatosnak kellett lennie. Az ilyen esetet könnyen vakbélgyulladásnak lehetett minősíteni, és át lehetett utalni a sebészetre, sürgősségi beavatkozás céljából. A be nem vallott abortusz által előidézett fertőzés nagyon hasonlított a vakbélműtét utáni hashártyagyulladáshoz. De a fertőzés veszélye ilyenkor igen nagy. Az időben elvégzett műtéttel a hashártyagyulladást meg lehet előzni. A késlekedés azonban jelentősen lecsökkenti a beteg túlélési esélyeit. És itt léptek közbe G. ellenségei, akik mindenáron megpróbálták ellehetetleníteni. Ha a beteg élete múlott rajta, akkor is. Nem számított az emberi élet sem. G. óriási baklövést követett el, amikor leleplezte a nyerészkedő orvosok által gyakorolt sterilizálási módot, a petevezeték elkötését.

G. gyakran járt Piatra Neamţ-ra. Jó barátja volt a Bălţăţeşti-i Filimon doktornak. Nagyszerű ember volt, az orvostudomány filozófusa, akitől G. megtanulta a hagyományos orvoslás néhány

alapvető elvét. Ezeket aztán összevetette a saját kutatásaival, a legújabb genetikai és biotechnológiai technikákkal, s végül mindezt a rák biológiai terápiájára összpontosította. Ilyesmikkel foglalkozott G. azalatt, amíg a Tecuci-i kommunista gorgók ellene áskálódtak. Piatra Neamţ-on az Ifjúsági Színházba járt, Filimon doktor felesége színésznő volt, a társulat pedig jó. Maria Teslarut, Oana Pelleát, Maia Morgensternt az egész országban ismerték. A színházban dolgozó barátai lassanként megismerték G. Tecuci-i helyzetét. Egyik nap Maria, a Filimon felesége azt mondta:

- A legutóbbi nagyszebeni fellépésünkkor beszéltem a Nicu Ceauşescu kabinetfőnökével, és sikerült számodra kihallgatást kérnem. Hogy segítsen neked elmenni onnan. És hogy átkerülhess ide, Piatra Neamţ-ra. Vagy ahova akarod.

A posta nemsokára kikézbesítette neki a meghívást a Szeben Megyei RKP székhelyére, Nicu Ceauşescu megyei főtitkárhoz, kihallgatásra. 1988 tavasza volt. G. alaposan felkészült a találkozásra, és Maria javaslatára a feleségét is magával vitte. Maria Teslaru javasolta neki, a legjobb barátjának a felesége. Lívia szép nő volt, Maria azt mondta, szerinte több esélyük van, ha Lívia is ott van. Nicu ugyanis szerette a szép nőket. Szóval, együtt, a győzelem érdekében. G. abban reménykedett, hogy a gorgókat most sikerül végre leküzdenie. Már szinte hallotta, hogyan sivítanak majd a patkányok, ha meghallják a föntről érkező parancsot. Egyetlen egy dologra vágyott: elkerülni onnan. Megszerezni az áthelyezést, mindegy, hogy hova. Akárhova. Egy dologról feledkezett meg: hogy bárhova megy, a dossziéja követi majd, mint az árnyék. A szekusdossziéja. Még a halála után is fennmarad. Talán még a Jóisten asztalán is ott lesz, az utolsó ítéletkor.

Nicu Ceauşescu nem olyan volt, mint a többi pártaktivista. Iskolázott volt, és volt stílusa. Csak az anyjához, Elenához hasonlított, aki jobban szerette őt, mint a többi gyermekét. Ravaszabb volt, mint gondolta. A kihallgatásokon, amelyeken a

dolgozók különféle problémáikkal fordultak hozzá, nagyon szépen beszélt. Általában felvette a telefonkagylót és ott helyben meg is oldotta az ügyet. Ezalatt az ember a szomszédos szobában várakozott, ahol a karosszékre gondosan ki volt készítve a Nicu katonai díszegyenruhája.

- Sohasem láttam díszegyenruhában, mondogatta G. Nicu jóképű, karizmatikus és barátságos volt.

Galacra telefonált, ahol Carol Dinát kereste, az RKP megyei bizottságának elnökét. Hogy miről beszéltek, nem tudni. A doktor soha nem tudta meg, miről beszélt Nicu Ceauşescu Carol Dinával. Csak annyit tudott, hogy a „forradalom" után Dina szenátor lett, Románia szenátusában! De a dolgok valahogyan így zajlottak le:

- Ember! Megbolodultatok? Volt nálam egy doktor, aki azt mondja, bojkottáljátok a párt és főtitkárának demográfiai politikáját azzal, hogy sterilizáljátok a nőket a megyében. Hogy van egy vaksi fickó Tecuci-on, aki elköti a petefészekvezetéküket.

- Én nem tudok erről, Nicu, de küldd el hozzám, s én majd megoldom a problémát.

- Oldd meg, s nézz utána, hogy mi folyik ott. Aztán barátságosabb hangnemben folytatta. Hogy megy a mezőgazdasági kampány? S a beszélgetés más útra terelődött. Egy órán át beszélgettek.

Aztán behívatta a csendesen várakozó G-t a szomszédos szobából, és azt mondta:

- Doktor, menjen vissza Galacra, ott holnap megkeresi magát a megyei pártfőtitkár.

G. boldogan szaladt le a szebeni pártszékház lépcsőjén és bevetette magát a székház közelében parkoló autójába. Pár perc múlva már száz kilométer per óránál is sebesebben száguldott Brassó felé.

A Dacia 1300 nyolc óra alatt teszi meg az utat Szebentől Galacig. A doktor estére ért vissza Tecuci-ra. Másnap hívatták

Galacra, de nem az RKP megyei főtitkárához, ahogyan remélte, hanem a Megyei Néptanács titkárához, Bejan elvtárshoz. Délelőtt volt, de a Bejan elvtárs irodájában már ott volt Ana Călin, a megye főügyésze, és Mihai Mocanu doktor, a Megyei Egészségügyi Igazgatóság igazgatója. Bejan barátságosan köszöntötte G-t.

- Szóval maga a Tecuci-i doktor? Aztán, a választ meg se várva, Mocanuhoz fordult. Egészen szimpatikus fickó, ugye, Mihai? Te, meg a vaksi sebészed zavarjátok. Hát nem szégyellitek magatokat? Ez már több a soknál. Aztán ismét G-hez fordult.

- Holnap bemész dolgozni. Holnap reggel bent leszel a klinikán, megértetted?

- De hát engem kirúgtak, titkár elvtárs, én nem dolgozom, a munkaszerződésemet felbon…

- Ez nem érdekes, szakította félbe idegesen Bejan. Vége a lazsálásnak, holnaptól dolgozol. Aztán a főügyészhez fordult.

- Ana! Intézd ahogy tudod, nem érdekel. Találj ki valamit ma, vagy az éjszaka folyamán, nem érdekel. A doktor holnap bemegy dolgozni, és ezután senki ne cseszegesse, megértetted? Doktor, maga várjon kint egy kicsit.

Kint G. izgatottan mérlegelte a párt igazságszolgáltatását. Tessék, a párt végül igazságot szolgáltatott. Föltétlenül be fog iratkozni a pártba.

- A titkár elvtárs nagyon elfoglalt, mondta Ana Călin, amikor kilépett az irodából. Jöjjön velem, doktor. Az ügyészségre megyünk, hogy rendezzük a részleteket. Az autó kint vár. G. felriadt a gondolataiból. Néhány perc múlva már az ügyészségen voltak. A főügyész irodájában meleg volt, a titkárnő teát és kekszet szolgált fel.

- Helyezze magát kényelembe, doktor. Pár percen belül megoldjuk a problémát. Aztán hirtelen meggondolta magát. Nem, inkább menjen vissza Tecuci-ra, majd én telefonálok magának. Felhívom majd Scutaru ügyész elvtárst. Scutaru Tradafirt. Ő majd megmondja, mit kell tennie a továbbiakban. Diszkréten, hírverés

nélkül, doktor. Megértette? Gheorghiuval majd én foglalkozom, személyesen.

G. reménykedve lépett ki a Galac Megyei Ügyészség kapuján. A kezdet biztatónak tűnt. Szóval így néz ki az igazságtétel. A párt igazságtétele. Lehet, hogy egy nap majd ő is beiratkozik. És párttag lesz.

A napló

1989. december 6. Kilenc óra körül értem Iaşi-ba. A Lívia által intézett autóban hideg volt. Teodorovici professzor már várt. A sofőrt azonnal visszaküldtem Tecuci-ra, a professzornak meg előadtam, hogy miért jöttem. Azonnal megértette a helyzetet, nem kellett sokat magyaráznom. Világos volt. Három hónapig a sebészeten dolgozom majd Strat professzorral, a próbaidő végén jellemzést írnak majd rólam. Ajánlásra volt szükségem, hogy egy kicsit szelídebben kezeljenek.

A professzor nem mehetett el otthonról, a feleségének aznap volt a születésnapja. Szent Miklós napja volt, ez a Iaşi-ban lehullott hóról, meg a város boltjaiban és éttermeiben nyüzsgő emberekről is eszembe juthatott volna. A professzor megkínált teával, keksszel és prágai sonkával, ez volt a reggelim. Aztán bementem a klinikára. A gyaloglás jólesett. A kórházat könnyen megtaláltam, a titkárnő már a belépéskor kedvesen közölte velem, hogy Vrancea megyéből származik, aztán bevezetett a főnővérhez. Viorica kisasszonynak hívták, 30 éves múlt. Energikus, talpraesett nő. Két órát vártam az irodában, a professzornak ugyanis műtétje volt. Két golyvát kellett műtenie, a második nehezebb volt.

A professzor, miután elolvasta a minisztérium által kiállított átiratot, előzékenyen elküldött az Egészségügyi Igazgatóságra. Ott gyorsan elintéztem a formaságokat, majd visszamentem. Addigra már mindenki hazament, a főnővér is egy kicsit ridegebben fogadott. Végül megígérte, hogy az öltözőbe segít keríteni egy szekrényt nekem. Az újonnan jötteknek mindig ez volt a legelső problémájuk: hogy nem volt szekrényük.

Hazamentem a Traian hotelbe, a fehérre meszelt ebédlőhelyiségben megebédeltem. Előtte azonban benéztem a Junimea Kiadóhoz, ahol Doina Floreánál egy verseskötetem várt kiadásra. Doina, a jó tollú, erdélyi származású író bevezetett Andy

Andrieşhez, az igazgatóhoz. El kellett magyaráznom, hogy miért nem találkozhattam a Tecuci-i lakásomon a kiadó képviselőivel. Lívia elmondta, hogy behívták Măgdălinoiu elvtárshoz a Securitatera, és közölték vele, hogy nem lenne jó, ha a lakásunkon fogadnánk a Junimea szerkesztőségének tagjait. Remélem, eléggé meggyőzően hangzott. Utána még sokáig beszélgettem Doinával, bemutatott Cuţitaru úrnak, a főszerkesztőnek, aki nincs jóban az igazgatóval, és erről nem szeret beszélni. Két napig nálam lakott Tecuci-on, megígérte, hogy kiadja egy prózakötetemet, de nemigen hittem neki. Túlságosan feldicsért, túl sok szépet mondott rólam, zavarba hozott vele, sőt már-már sértő volt. Miért néz ennyire hülyének? De azért megkapta a neki járó jutalékot. Ki nem korrupt manapság? Furcsa idők járnak. Vettem egy csokor virágot és meglátogattam Costache Pricopot és a feleségét, Mariana Codruţ költőnőt. A férfi a Convorbiri Literare szerkesztője, a felesége pedig a Nemzeti Színház irodalmi titkára. Furcsa, komplexusos társaság, nem nyitottak ajtót. Egyikük egészen biztosan otthon volt, szerintem Costache. Este volt, elmentem a moziba, egy Hitchcock filmet vetítettek, a *Madarak*at. Kifele jövet a szemközti épületen egy sereg varjút pillantottam meg, pont úgy, mint a filmben. Mintha csak arra vártak volna, hogy támadjanak. Ágyba bújtam és azonnal elaludtam.

Másnap 6:30-kor ébredtem fel. Egy négyszobás apartmannak az egyik szobájában aludtam, a fürdő közös volt, a szomszédok pedig csak egy éjszakára szálltak meg. Tegnap már beszéltem a szálloda igazgatójával, hogy adjon nekem egy valamivel komfortosabb, külön szobát. Megígérte. Mindenki csúszópénzt vár. Nekem meg nincs autóm. Mintha meghaltam volna. Nincs mivel elhozzam otthonról a holmimat. Felhívom majd Dan Munteanut, az Ulici barátját, hogy segítsen autót venni.

Voltam a klinikán. Beöltöztem, és bementem az olvasószobába, ahol a jelentéstétel zajlik. Nem akartam leülni, nem tudtam, kinek hol a helye, márpedig az első benyomás sokat számít.

Mindenki ott volt. A professzor is, bemutattak a kollégáknak. Megpróbáltam a külsejük alapján rájönni, hogy kik a fontosabb személyiségek. Az előadótanár, az adjunktus, a főorvosok, tanársegédek, segédorvosok. Az előléptetések beszüntetése miatt mindenkinek a státusa más, mint aminek lennie kéne. A professzor gyakorlatilag előadótanár, az előadótanár adjunktus, és így tovább. Lazăr professzort nem láttam. Nyugdíjas, már nem dolgozik. Úgy vettem észre, nem szeretik, sőt kipletykálják. Ennek örültem, mert azt jelenti, senki nem tudja, hogy neki köszönhetően vagyok itt. Feltettem magamban, hogy minél kevesebbet beszélek, és mégis elkövettem egy hibát. A klinikán dolgozók által publikált tudományos munkákról volt szó, kevesen jelentettek meg publikációt az idén. Nem bírtam megállni, hogy ne említsem meg: nekem is van három közlésre váró tanulmányom. A számítógépes neurometriáról szóló munkámat is megemlítettem, és ezzel felkeltettem a kíváncsiságukat. Meghívtak, hogy két nap múlva mutassam be a tanulmányt. Vissza kell mennem Tecuci-ra, hogy elhozzam a kéziratot, a diafelvételeket és a gépet. A szekrény ügyében nem sikerült intézkednem, a főnővér irodájában öltöztem át. Végigjártam a klinika mindkét emeletét, a műtőket. Az épület régi, a kórtermek nagyok, a műtő és az intenzív osztály tetszett.

Úgy követtem a professzort, mint az árnyék. Figyeltem, hogy hogyan kötöz. Furcsa technikája volt, rengeteg kötszert és vattát használt, erre jött a szorítókötés. Olyan volt az egész, mint egy fűző. A professzor előzékeny volt, magyarázatainak kollegiális hangneme volt, és ennek örültem. A sebészek rendkívül hiú emberek, én is az vagyok, elismerem. De jóérzésű is egyben. A szakmaiságra alapozott hierarchiát tisztelem.

A hármas számú műtőben Veisa doktor és a segédje egy golyvát operált, végignéztem. Tetszett. Kimondottan tetszett. A következő azonban már nem annyira. Egy 16 éves lánynak a

lágyéksérvét műtötték, a kerek ínszalag átmetszése nem tűnt jó ötletnek. Inkább felmentem az emeletre.

Chifan doktor éppen egy végbélműtéten dolgozott. Jól dolgozik, a segédje úgyszintén. Jó csapatot alkotnak. A másik műtőben éppen egy vagotómiát hajtottak végre. Tetszett a műtő. Jól szellőző, alaposan felszerelt, látszott rajta, hogy szakszerűen átgondolták, mire van szükség. A sebésznek egy nő segédkezett, megtudtam róla, hogy Focşaniba helyezték, de eredetileg firizai. Azaz földim. De nem tetszett, szerintem a sebészet nem nőnek való. Egy menstruáló sebész? Nem jó ötlet, ellentmond a józan észnek. Hogy vannak kivételek? Persze, hogy vannak. De egészen ritkán. Megengedni a nőknek, hogy ezt a hivatást válasszák, hiszen mi más a sebészet, ha nem hivatás, nagy tévedés. Egyik tévedés szüli aztán a másikat. Erről sokat lehetne vitázni.

Csak délután három óra körül értem vissza a szállodába. Ugyanaz a szoba, ugyanazok a körülmények. A telefon nem működik. Hideg van, az étel sem a legjobb. Kisétáltam a városba. A Junimea könyvesboltjából vettem két matematikakönyvet és összefutottam Mariana Codruţ-cal. Furcsa volt, mintha beteg lett volna, megpróbált lerázni. Nagyon rosszul nézett ki, és a kifogásai is rosszul hangzottak, faképnél hagytam. Aztán hirtelen feltűnt Cătălina, a keresztlányunk, Sergiu Adam író leánya, hatodéves orvostanhallgató. Kérdeztem, hol a férje, azt mondta, most egyedül van. Meghívtam pizzázni, utána sétálgattunk egy darabig a városban. Szép, szelíd lány, nagy kár, hogy beteg. Megadtam a címemet és meghívtam, hogy látogassanak meg a férjével.

Délután hat óra, a délutáni vizit ideje. Tipikus egyetemi kórházi légkör. Először a kórlapokról, azután a röntgenfelvételekről folyt a megbeszélés. A professzor végigjárta a kórtermeket, megnézett minden beteget, elmondta, kinek mi baja, kiemelte a súlyosabb eseteket. Néhány érdekesebb esetre most is emlékszem: valakinek a lépét és egy veséjét távolították el, egy másik betegnek

vastagbélrákja volt, retroperitoneális elhelyezkedésű fisztulák. Megbeszélték a másnapi programot, a műtőben dolgozó csapatok összetételét. Veisa doktor figyelmeztetett, hogy vissza kell mennem Tecuci-ra az anyagért, amelyet be kell majd mutatnom nekik. Líviával is beszéltem. Természetesen Liviuval aludt, annak ellenére, hogy meghagytam neki, ne engedje, hogy a gyermek vele aludjon. 14 éves már, nem illik. A holmim szállításával is gondok voltak, az illető ötvenezer lejt kért érte. Nagy gazember. Pofátlanság ekkora összeget kérni egy értelmiségitől, aki még földije is ráadásul. Valaki mást kell keresnem, aki tisztességes összeget kér, Líviának is megmondtam. Utána kínkeservesen megvacsoráztam. Fáradt voltam, este 11 óra volt már. Olvastam egy kicsit, aztán lefeküdtem.

Nem lehet aludni, a szálloda tele van külföldiekkel, oroszok, lengyelek, fene tudja. Hangosak, buliznak, nem lehet aludni miattuk. Kint vihar van, a szél besüvít a rosszul záródó ablakon.

1989. december 8. Az utolsó pillanatban értem be a klinikára. A jelentéstétel után elmentem szállást intézni magamnak. Úgy néz ki, megszabadulok a szállodától. A Continentalban próbálkoztam, ott nő volt az igazgató. A nőkkel könnyebb egyezkedni, tudják, hogy mit akarnak és vannak távlati terveik. Holnap áthozom a holmimat. A fiziológia katedrán kerestem Neamţu doktort, aki a tudományos kutatásért felel az egyetemen, de nem találtam. Nála van a dolgozatom. Délután egy óra volt, kimentem az állomásra. Szép idő volt, mintha nem is lenne tél. A vonaton összefutottam Fredy kollégámmal, aki belgyógyászati tanulmányokat folytat Iaşi-ban. Mona, a felesége, aki szintén orvos, kint maradt Németországban. Kiment a szemét kezeltetni, és nem jött vissza többet. Megírta Diaciuc elvtársnőnek, a poliklinika tisztiorvosának, hogy miatta, meg a többi kommunista maffiózó miatt maradt kint. Fredy pedig itt maradt két kicsi gyermekkel. Ő is el akar menni. Mondtam neki, hogy jó lenne, ha előbb befejezné a tanulmányait. Megérkeztem

Tecuci-ra, a ház üres volt. Begyújtottam a kályhába és vártam, hogy Lívia hazajöjjön. Este van, mindannyian összegyűlünk, megvacsorázunk, aztán korán ágyba bújunk. Hajnali háromkor kell felkelnem. Lívia egyik kollégjának Iaşi-ban van dolga, a két gyermeke oda jár egyetemre, ételt visz nekik. Összeszedem a holmimat, a dolgozatomat, mindent, amit vinnem kell. Szerencsém van. Gyorsan álomba merülök.

1989. december 9. Időben érkeztem be a klinikára, vittem magammal a dolgozatomat. Az éjszakai ügyeletesen beszámolóját követően szóltak, hogy 10.30-kor fogom bemutatni a dolgozatomat. A professzort érdekelte a téma, röviden elmondtam neki, hogy miről van szó, és elmondtam neki a véleményemet arról, amit én csak „az orvostudomány magelláni pillanatának" neveztem. Azaz a biológiai jelenség molekuláris modellje bemutatásának krízisérőI. Úgy tűnt, érdekli. A titkárnő szorított nekem, én is azt reméltem, hogy sikerem lesz. Vetítőgépet kértem, hoztak is egyet, de nem működött, feladtam. Tíz óra tájban elkezdtek begyűlni az emberek, először a negyedéves egyetemi hallgatók, aztán a rezidens orvosok, segédorvosok, végül az előadótanár, a professzor meg a titkárnő, aki sok sikert kívánt, és megkért, hogy engedjem meg, hogy részt vehessen a bemutatón. Azt mondta, kedvel és ragaszkodik hozzám, a többiek mindannyian gazemberek. Nem értettem, miért. Megkezdtem a dolgozatom bemutatását. Mindenről megfeledkeztem, csak a szövegre koncentráltam. Szabadon adtam elő, megpróbáltam a mondanivalómat 25-30 percbe sűríteni, és minél meggyőzőbben előadni. Éreztem, hogy érdekli őket a téma. A patológiai folyamat leírásához szokott sebészek számára az energiával történő diagnosztizálás és a kezelés leírása érdekesnek, vitára serkentőnek tűnt, hiszen a hagyományos keleti gyógyászat technikáit nyugati szemszögből mutattam be, a molekuláris modellt, melynek elvét óvakodtam kritizálni, kiegészítettem egy lehetséges jövőbeli

diagnosztikával és terápiával. A végén a professzor mondott néhány gondolatot a termodinamikáról és a sejt szintjén megnyilvánuló elektromágneses sugárzásról, amiből megértettem, hogy nem idegen számára a téma, és ennek megörvendtem. Még az előadótanárt is érdekelte a téma, nagy meglepetésemre megkért, hogy mutassam be azt, amit elmondtam. Természetesen elfogadtam, az egyik hallgató felajánlotta, hogy rajta végezzük el az energetikai méréseket. Ezek alapján kiszámoltam a neurometrikai mutatókat, amelyek mind a normál értékhatáron belül mozogtak. Az illetőnél előző télen nyombélfekélyt állapítottak meg, elmagyaráztam neki, hogy pillanatnyilag a gyomra tájékán nincs olyan energetikai elváltozás, amely problémát jelezne, vagy ha van, akkor egyelőre kompenzáltan jelenik meg. Az előadásom alatt megjelent Teodorovici professzor is, aki a szállodában is keresett már, beszélt Strat professzorral. Természetesen megdicsért. A titkárnő nagyon boldog volt, megcsókoltam a kezét. A szállodában Lívia egyik kollégája, Popescu várt rám, vele voltak a gyermekei is, mindkettő másodéves egyetemista. Ikrek, egyik fiú, a másik lány. Azt mondta, elviszi őket Bákóba, a lányt pedig tovább, Moineşti-re. A hosszú utazás ötlete tetszett.

A vendéglőben megettem egy rossz pizzát és egy süteményt. A szállodaigazgatónak otthagytam húsz liter benzint, elvégre az üzlet az üzlet. Fél óra múlva már úton voltunk Târgu Frumos felé. Meleg volt, sütött a nap, elégedett voltam. A Hármastónál megálltunk sült halat enni, kaptunk hozzá puliszkát és muzsdéjt. Majd folytattuk az utunkat. Bákóban csak éppen kitettük a fiút, Moineşti-en pedig a lányt, aki ügyes, értelmes volt. A fiúnak megígértem, hogy megtanítom gitározni. Besötétedett mire Tecuci-ra értünk. Lívia, Bebe és Liviu otthon volt, családias hangulatú este volt. Ezt szerettem a legjobban. Fáradt voltam, a tévéhíradó után azonnal elaludtam.

1989. december 10. Vasárnap. Otthon maradtam Líviával és a gyerekekkel. Bebe és Robi, a fiaim menni készültek, Robi Mihaelához, Barceára. Kért tőlem 200 lejt, és én adtam neki. Szégyelltem, hogy nem tudok többet adni, szégyelltem, hogy majdnem 50 éves vagyok, és sebész létemre annyira nincs pénzem, pedig minden szükséges orvosi fokozatot megszereztem. De hát ez van. A nap gyorsan elmúlt, a fiúk este visszajöttek. Megpróbáltam pihenni, mert a vonatom éjjel 3.10-kor indul Iaşi-ba. Úgy néz ki, hogy nem tudok új autót venni. A vonaton hideg volt, a szállodában a 204-es szobát kaptam, eléggé elfogadható állapotban volt. Reggel fél nyolckor már a klinikán voltam.

1989. december 11. Átlagos nap a klinikán. A professzort elkísértem a vizitre, majd a műtőbe is. Rendszerint az a doktornő segédkezik neki a műtétek alkalmával, aki a klinika párttitkára. Nagydarab, magas, barna nő, kissé sápadt, de összességében rendes. Jó szakember, az első női orvos, aki a műtőben is tetszik. A professzorral éppen egy epehólyagot távolítottak el, tele volt epekövekkel. Semmi különleges. A második műtét szintén epekő, ugyancsak a középvonalhoz közeli vágással. Ezúttal a műtétet a hölgy vezette, a professzor csak segédkezett. Meglepett, hogy mennyire nem vizsgálták ki a műtét előtt az esetet. A diagnózis nem volt teljes, a májvezeték gyulladás túlságosan egyszerű és gyengén alátámasztott diagnózis egy sebészeti klinika nívójához képest. A meglepetés csak ezután következett: az epekövek hiánya és a máj cirózisos kinézete igazolta azt a gyanúmat, hogy a kórházban anyagi meggondolásból spórolnak a műtét előtti kivizsgálások terén. Ez azonban nem mentség, különösen hogyha egyetemi kompetenciáról van szó. A műtét lassan haladt, a májvezeték hosszú volt és párhuzamos az epevezetékkel, a papilla egyszerű. Végül betettek egy Kher-csövet, én pedig átmentem a másik műtőbe, ahol Chifan doktor dolgozott éppen. Jókedvű, nagydarab, tisztességes kinézetű ember. Rövid karja és vastag, húsos ujjai voltak, amelyek kinézetük ellenére

fürgén, ügyesen mozogtak. Chifan jó kézügyességű, talpraesett klinikai gondolkodással megáldott ember. A klinikán a hangulat pontosan olyan volt, amilyennek képzeltem, a modern sebészettel kapcsolatos klinikai hozzáállás pedig pontosan megfelelt az általam helyénvalónak tartott patológiai és sebészeti elveknek. Az esti vizit alkalmával a professzor azt javasolta, próbáljam ki az energiaterápiát egy műtét utáni migrénnel küszködő betegen, akinek hat nappal azelőtt távolították el az epéjét. Örömmel tettem eleget a kérésnek. A szállodában este meleg volt, én pedig azonnal elaludtam.

1989. december 12. Az Egyetemiek Házának menzája jó is meg rossz is. Sok olyan ember járt be ide, aki nem tartozik az egyetemhez. Egyik-másik egyetemi alkalmazott viselkedése vulgáris. Mint mindenütt, itt is feltűnik az utca embere olykor, főleg ebédidőben.

A klinikán neurometriai méréseket végeztem a migrénes betegen, majd megkezdtem a gyomor és az epehólyag tájékán a bőrfelület energetikai kezelését. A betegnek elmondtam, mit kell tennie a továbbiakban, beszélgettem a kórteremben fekvő többi pácienssel is, majd elmagyaráztam a műveletet a beavatkozást figyelő diákoknak is. Néhányat közülük nagyon érdekelt a dolog. Én pedig kedvet kaptam a diákokkal való munkához. Valamikor régebben Marinescu professzor meghívott, hogy tartsak néhány előadást Iaşi-ban. Elhatároztam, hogy a napokban meglátogatom. Végigjártam a műtőket, beszélgettem R. doktorral. Szimpatikus, de beképzelt ember. Az általa elvégzett anasztomózisos beteg szépen gyógyult, az intenzív osztályról visszakerült a kórterembe. Az intenzív osztályon kissé elhanyagolták. Néztem, ahogyan egy fekélyes kezet operált. Pontosabban a diáklányt, aki asszisztálta. Érdekes fajta. Egyik nap már indultam hazafelé, amikor a titkárnő bemutatott egy fiatal doktornőt, aki éppen másnap utazott Máramarosba. Nagybányára helyezték. A hölgy Iaşi-i, verseket ír. Tetszett nekem, beszélgettünk. Kis liba, orvosgyerek. Ajánlólevelet

írtam neki a kórház főkönyvelőjéhez, aki iskolatársam volt. Este felhívott, megígérte, hogy amikor visszajön, megkeres. De én már nem voltam formában. Egyébként is, bizonyára elszórakozott már elutazása előtt a barátjával. Ezekből a nőkből hiányzik az irányérzék, ebből ered minden frusztrációjuk és boldogtalanságuk. A szexuális élmény nem pótolja az igazi érzelmi átélést.

Este hatkor végigviziteltük a betegeket, a professzor megállapította, hogy a migrénes beteg állapota az energiakezelést követően láthatóan javult. Még a méréseket tartalmazó feljegyzéseimbe is belenézett.

Telefonon beszéltem Líviával, állítólag jövő hétre mégis sikerül autót szerezni. Negyvenezer lejnyi csúszópénzért, természetesen. Mivel Tecuci-ról semmit sem hozhattam magammal, rosszul állok élelem, ruházat és sok egyéb dolgában is. Mivel nincs autóm, nem tudok stoppost felvenni, márpedig ebben az országban ez az, ami megoldja a problémát. Megnéztem az öreg államfői beszédét a tévében, beszélgettem a szálloda igazgatónőjével. Ennek a nőnek van irányérzéke. Nagyon is. Ma mintha valamivel jobban éreztem volna magam. Holnap benézek az Orvosi és Gyógyszerészeti Intézetbe. A fiziológia tanszék adjunktusa megkeresett, érdekli a neurometria témájú könyvem.

1989. december 13. A reggeli jelentés után azonnal a műtőbe mentem. Tudtam, hogy a professzor szeret golyvát és nyakat műteni. Éppen egy jobb nyaki borda szindrómában szenvedő nőt készítettek elő a műtétre. Átnéztem a kórtörténetét, a röntgenfelvételeit. Előtte a migrénben szenvedő páciensnek tartottam egy ötperces terápiát. Megkért, hogy nézzek be hozzá délután is. Jobban érezte magát. A diákok nem voltak jelen, azaz ott voltak a kórteremben, de nem foglalkoztak velem, a kórház belső ügyeiről csevegtek. Nem érdekelte őket a munka. Beszélgettem a főorvossal is, aki korábban a professzornak volt a kollégája. Jó sebész, de nagyképű. Egy gyomorfekélyt műtött a Nagybányáról idekerült doktornővel, akinek

a főállása Focşani-ban volt. Furcsa szerzet ez a nő, nem értem, miért választotta szakterületként pont a sebészetet.

A beteg az egyes számú műtőben feküdt. A fejénél foglaltam helyet. A professzor és a párttitkár doktornő letakarták. Alaposan dolgoztak. Ez tetszett. A bemetszés következett. Pontos, precíz, bár a terület nagyon vérzékeny, tele van véredényekkel. Elég sok időbe telt megtalálni és átmetszeni a hátulsó ferde nyakizmot, majd szabaddá tenni a nyaki bordát. Következett az átmetszése, és a főtörzs periarteriális szimpatektómiája. Tetszett ahogyan a professzor meg a segédje dolgoztak. Látszott rajtuk, hogy összeszoktak, jó csapatot alkotnak és régóta műtenek együtt.

Átmentem az OGYI-ra (Orvosi és Gyógyszerészeti Intézet). A fiziológia tanszék adjunktusa éppen a diákokkal foglalkozott. Egy nagyon szép, szőke egyetemi tanársegédnő vezetett be hozzá. A nevemet hallva mosolyogva jegyezte meg:

- Olvastam a kéziratát. Hízelgő volt számomra. Amikor Nemţeanu doktorral felsétáltunk az emeleten levő laboratóriumba, amely a dolgozószobája is volt egyben, egészen el voltam ragadtatva. Megmutatta a kéziratomhoz készített recenziót. Két példányt hoztam, egyet neki, egyet Teodorovici professzornak, akit hamarosan áthelyeznek Piatra Neamţ-ra. Azt javasolta, vegyem figyelembe a javaslatait, amelyeket két külön lapra jegyzett fel. Megígértem, hogy természetesen odafigyelek rájuk, átadtam a névjegyemet, felírtam a szálloda címét, aztán átmentem az Egyetemiek Házába ebédelni. Délután moziba mentem, egy Ursula Andres filmet vetítettek.

Délután hatkor ismét vizit. Kezdek hozzászokni a klinika rutinjához. Az energiaterápiával kezelt beteg meg akart ajándékozni. Visszautasítottam. Semmi kedvem effélékkel foglalkozni. Este ismét az Egyetemiek Házában vacsoráztam. Kocsmahangulat volt, sok bor fogyott. Valaki rekedten énekelte az *Ébredj, román* c. dalt, közben öklével verte az asztalt. Eszembe jutott, hogy láttam ma egy Liviu Suhar festményt. Szép volt. Megérdeklődtem, hogy hol a műterme.

Majd megbeszélem Valentin Ciucă-val, hogy hozzon össze egy találkozót vele, vásárolnék tőle egy képet. A sebészek szeretik a festményeket.

A szállodában üzenet várt Líviától. Telefonált, azt üzente, kilenc körül ismét felhív. Nagyon vártam. Legelőször az autó felől kérdeztem, de erről csak hétfőn tud majd bővebbet mondani. Hétfőn este. Az sem biztos, hogy holnap el tud jönni meglátogatni. Az autó hiánya megőrjít.

Nem is tudom, hogyan fogjak hozzá. A helyzetemről még nem írtam semmit. Az általam vívott HADJÁRATRÓL. Az én személyes hadjáratomról.

Másodszor is elmentem az optikai szaküzletbe. A technikus kedves volt, megígérte, hogy szerez néhány jó minőségű keretet. Szép nő. Nem tudom miért, de ahányszor megtetszik nekem egy-egy nő, mindig kiderül róla, hogy buta. Azt hiszem, ez a nő sem lesz kivétel, meg is írtam Lolinak. Ma csevegtem egy kicsit a titkárnővel is. Csak egyszerű flörtölés, semmi más. Ha Lívia tudná, kinevetne. A szállodában zajlik az élet, sok a lengyel fiatal, kirándulni jöttek. Van néhány jó „diszkózenés" kazettám. A televízió nem működik rendesen, az orosz adók egyáltalán nem foghatók. Belefáradtam ebbe az egészbe, azt hiszem.

1989. december 14. A szokásosnál korábban ébredtem, rendkívüli szorongás fogott el. A szoba, amelyben lakom, tűrhető. Tágas, elég jó ízléssel van berendezve, és funkcionális. Az előszoba és a fürdő is rendben van, a személyzet kedves. A szálló folyamatosan tele van turistákkal. Oroszok, lengyelek, de románok is, akik ügyes-bajos dolgaikat jönnek ide intézni. Amikor a lift megindul, az egész épület megrázkódik. Van néhány Elvis Presley kazettám, bekapcsolom a magnót, hallgatom a zenét. Ha majd lesz autóm, otthonról elhozom a többi holmimat is. Ruhám csak annyi van, amennyit viselek.

Lívia telefonált. Ami azt jelenti, hogy nem sikerült elutaznia. Hazamehetnék én, de irtózom a három órás vonatozástól, különösen visszafelé, mert éjszaka kell utaznom.

Ma meg kell keresnem Teodorovici professzort. Fénymásoltatnom kell néhány iratot. Tegnap este először találkoztam Lazăr professzorral. A klinika igazgatójánál a bélelt lábbeli beszerzését sürgette. Fázott a lába. Megígérték neki, hogy telefonálnak Piatra Neamţ-ra és elintézik. Nevetségesnek tűnt az öreg. Ott álltam mellette és arra gondoltam, ez az ember nem tudja, ki vagyok, pedig ő az, aki az utóbbi időben a rám háruló nehézségeket előidézte. Aztán továbbállt, mert Strat professzor megkezdte az esti vizitjét. A legtöbb klinikai dolgozó számára idegen volt, ellenszenves idegen. Ezt az ellenszenvet még az intézményen belüli, a státusnak kijáró udvariasság se tudta leplezni. Gonosz ember, vontam le a következtetést. Naiv és gonosz. Abból a fajtából, aki azt hiszi, hogy a gonoszsága a nemes viselkedés non plusz ultrája. Előbb-utóbb majd elmesélem nekik a történetemet. Egyelőre még nem szedtem össze magam. Most még koncentrálnom kell a helyzetemre. Be kell mennem a klinikára. Hét óra. Telefonáltam Teodorivici professzornak. Azt mondta, délután négykor találkozzunk az intézetben. A klinikán a jelentést követően egy gyomorrezekciót néztem végig, amelyet a professzor és segédje hajtott végre. A fekély a papilla közelében alakult ki, ennek ellenére Pean típusú rezekciót végeztek. Érdekesnek tartottam, hogy ennyire kedvelik ezt a fajta beavatkozást. Bár gyorsan megy, könnyű elvégezni és funkcionális, mégsem szeretem. A statisztika azt mutatja, hogy az ilyen típusú műtét után gyakran lépnek fel súlyos komplikációk. Ezért a sebészek nagyrésze inkább a komplikáltabb, hosszabb, de kevesebb utólagos komplikációval járó transzmezokolikus gasztroenteroanasztomózist részesíti előnyben. Az ilyen műtét után soha nem volt semmilyen problémám. Kivéve a gyomorrákot.

A titkárnő irodájában Georgescu professzor felajánlotta, hogy átkísér az egyetem fénymásoló gépéhez. Magendik sebészeti technikákat részletező munkáját szerettem volna lefénymásoltatni. Georgescu doktor Ploieşti-i származású, húsz éve él már Moldvában. Nem szereti a moldvaiakat. Laza ember, és nagyon jó sebész. Szerdára kész lesz a fénymásolat. Vendéglőben ebédeltem, az étel rossz volt. Rossz, és ráadásul drága. Visszamentem a klinikára. A titkárnő be akart mutatni a férjének, és azt javasolta, menjünk el együtt Tecuci-ra, az ő autójukkal. A férje jogosítványát felfüggesztették. Egy diáklány is volt az irodájában. Kissé dundi, de azért elfogadható. Viszont buta. Mondtam neki: én olyan lányt keresek, akinek nincs barátja. Mert hiszen minden lánynak van. Elmentem a moziba. Egy asszony élete. Maupassant regénye nyomán készült, Antonella Lualdi játszott benne. A film után bementem az optikai szaküzletbe, ahol az a nő dolgozik, aki megtetszett nekem, igazából a gátlásossága miatt tetszik. Okos, szép, de roppant gátlásos. Nem illik bele abba a környezetbe, ahol dolgozik, többet érdemel. Átmentem a fénymásolóhoz, másolt nekem három példányt a Gheorghiu bírói ítéletéből. Elég jó minőségben. Sok más dokumentumot is le kell másoltatnom, hogy akkor, amikor meglesz majd az autó, elinduljak Tecuci-ra és helyrehozzam azt a sok rosszat, amit a gorgó medúza okozott a GONOSSZAL folytatott harcom során. Így talán sikerül végre szakmai és etikai szempontból is nyugalmat találnom. Több mint egy órát töltöttem az optikuslánnyal. Harminc éves, egyedül él. A Besztercén élő húgát és annak férjét várta. Meg is érkeztek, én pedig átmentem az OGYI-ra Teodorovici professzorral találkozni. A recenzióval és a fiziológia tanszék adjunktusa által összeállított megjegyzéslistával együtt visszakaptam a tanulmányomat, azzal a javaslattal, hogy nyolc oldalas terjedelemben megjelentetnék a Iaşi-i Orvosi Közlönyben. Elmondtam, hogy szeretném a kutatásaimat könyv formájában megjelentetni az Orvostudományi Kiadónál. A recenzió nagyon

kedvező fénybe helyezte a kutatásomat, a hangvétele azonban komoly, szinte hivatalos volt. „A szerző szakmai tapasztalata és az általa alkalmazott technika föltétlenül érdemes arra, hogy a gyakorló orvosok megismerjék, de alkalmazni lehetne néhány terápiás, illetve kutatóközpontban is." Meg vagyok elégedve. A folyóirat még nem jelent meg, a nyomdának nincs ragasztója a borító elkészítéséhez. Micsoda dolog. Elkísértem a professzort egy gyűlésre. A társadalomtudományi tanszék amfiteátrumának bejárata előtt bemutatott a Iaşi-i OGYI néhány kiemelkedő személyiségének. Professzoroknak, előadótanároknak, adjunktusoknak. Egy adott pillanatban egy férfi haladt el mellettünk, mosolyogva emelte meg a kalapját. A rektor volt, Scripcaru professzor. Milyen nagyszerű ember, gondoltam magamban. Izgatott voltam. Alig várom, hogy megkapjam az autót, hogy elmehessek Galaţi-ra és kérjem az Iftimie Anica dosszié Iaşi-ba helyezését. Kérni fogom, hogy vizsgálják ki az esetet még egyszer, Mondornak a hashártyagyulladásra vonatkozó álláspontja alapján. „Az első napon végzett sebészeti beavatkozás megmentheti a beteget, a második napon még esélyt ad a túlélésre, a harmadik napon azonban már nincs remény."

A Tecuci-i beteget a hashártyagyulladás kialakulásának pillanatától kilenc napon át tartották a kórházban anélkül, hogy megműtötték volna. Más kivizsgálásokra küldözgették, végül, amikor nálam kikötött, már súlyos állapotban volt. A hashártyagyulladás a saját maga által előidézett abortusz miatt alakult ki. A kilenc napos hashártyagyulladással nem volt mit kezdenem, eltávolítottam a felgyülemlett gennyet és antibiotikumos kezelést írtam fel a gyulladás ellen. A feletteseim addig húzták az időt és halasztották az eset kezelését, hogy az végül az én ügyeletem idejére essen, és muszáj legyen foglalkoznom vele. A bukaresti Fundeni Köztársasági Kórházban dolgozó Stăncescu professzor szavai jutottak eszembe. Este volt, Líviával voltam nála, rajtunk kívül nem volt más jelen.

- Professzor úr, – kérdeztem tőle izgatottan – lehetséges az, hogy a kollégák csak és kizárólag azért öljenek meg egy beteget, hogy kompromittálják azt a kollégájukat, aki a párt és a Szekuritáté szempontjából kényelmetlen? Létezik, hogy mindezt felsőbb utasításra tegyék, csak hogy jó színben tűnjenek fel a párt és a Szekuritáte előtt? Lehetséges az, hogy egy orvos rosszabb legyen, mint akármelyik köztörvényes gyilkos? Hiszen a szakmai tapasztalatával, a tudásával él vissza a legdurvább módon. Csak fejbólintással válaszoljon, professzor úr, mert lehet, hogy lehallgatnak.

Stăncescu professzor válasza történelmi fontosságú volt számomra a román orvostudomány és az „aranykor" történetében. Megszólalt. Úgy beszélt, mintha a láthatatlan magnóhoz intézné a szavait.

- Igen! Persze, hogy lehet! Aztán hozzátette: Vigyázzon a betegeire, doktor, még az elbocsátásuk után is.

Részt vettem a délutáni viziten. Végigkísértem a professzort a kórtermeken és az intenzív osztályon. A műtött betegeknél megfigyeltem, hogy milyen radiológiai és paraklinikai vizsgálatokat írnak fel nekik, utána beütemezték a műtéteket. Strat professzorral visszavonultunk a második emeleti kötözőszobába. Itt állítottuk össze a műtétek sorrendjét, illetve a műtőben dolgozó csapatokat. Nagy meglepetésemre Veisa doktor megkért, hogy vegyek részt a másnapi műtétjét. Nem sokkal előtte hallottam, ahogyan a diákokat invitálta, hogy egy hemiplegiás fiatal betegnek a helyi érzéstelenítéssel végzett vakbélműtétjén vegyenek részt. Meghökkentett a dolog. Hiszen a patológiával és terápiával kapcsolatos beszélgetéseink, a publikációim és a tudományos tevékenységem alapján ismernek a klinikán. Egy sebésznél azonban a sarkalatos probléma a kézügyessége. Más szóval a technikai képesség. Hiszen a sebészet jó kézügyességet és technikát feltételez. Én addig vagyok ideges, amíg a bemetszés meg nem történik. Azután

teljes mértékben a műtétre koncentrálok, munka közben elememben érzem magam. Holnap átesem a tűzkeresztségen. Ez az első műtétem egy jónevű egyetemi klinikán. Rajtam kívül senki nem érzi ennyire át ennek a fontosságát. A holnapi után biztos vagyok benne, hogy sokszor kell majd műtsek, és ez nekem pillanatnyilag nem felel meg. Én a professzor programját szeretném figyelemmel követni, de csak nézőként. Mással együtt vonulni be a műtőbe? Nem tetszik az ötlet. El fog kelleni hozzam a pácienseimet Tecuci-ról. Hogy legalább a saját eseteimet műthessem. Aztán meglátjuk majd, hogy hogyan tovább. A háborúnak még nincs vége, a figyelmemnek még nem szabad ellankadnia. A célom az, hogy megsemmisítsem a „kommunista egészségügy gorgóit". Ez feltett szándékom, amitől nem szabad elállnom. Istenem, segíts! Segíts holnap. Holnap és azután is, mindig.

1989. december 15. A reggeli jelentés után a titkárságon flörtöltem Vioricával. A titkárságra mindig betoppan valaki, főleg diákok és rezidensek. A titkárnő a nemrég Nagybányára helyezett fiatal doktornőről beszélt. Szombaton érkezik vissza, én akkor nem leszek itt. Egyébként sem vagyok híve a futó kalandoknak, főleg nem orvosnőkkel. A tanulmányomra gondoltam. Teodorovici professzor azt javasolta, jelentessem meg egy szaklapban, nyolcoldalas terjedelemben. A fiziológia tanszék recenziója nagyon pozitív. Az ellenségeimre gondolok. Hol vannak a „gorgók"? Hol van az egészségügy söpredéke? Azok, akik képesek voltak bizottságot összehívni, s a bizottságba beválasztották a csaknem írástudatlan garázsfőnököt, Negreát, aki a tudományos munkásságomat szemétnek minősítette. Alexis Carrel jutott eszembe, aki el kellett hagyja Franciaországot, amely a világnak a kommunizmust adta, és aki később az Egyesült Államokban megalapította a Rockefeller kórházat. Az ellenségeimen járt az eszem. Azon, hogy mennyire vannak távol. Lefénymásoltatom a recenziót és várom az „Ateneu" folyóirat megjelenését, amelyben a tudományos munkásságomat

méltatják. Beszámolok majd a Galaţi megyei főügyésznek, és várom az egészségügyi miniszterrel való találkozást is.

Egyelőre azonban rajta vagyok a műtétek listáján. Szinte rohantam a hármas műtőbe, ahol Veisa már elkezdte a bemosakodást. Már keresett. Felvettem a műtősegyenruhámat, a kéket, s hozzá a kék sapkát. Nekiláttam a mosakodásnak. Elegánsan, fröcskölés nélkül, mert biztos voltam benne, hogy minden mozdulatomat figyelik.

Veisa doktor elhelyezte a takarást. Beadta a spinális injekciót, azaz a gerincbe adott érzéstelenítést. Öt köbcentis fecskendőt használt. A takaráshoz és az eszközökhöz kesztyű nélkül nyúlt. Végül felhúzta a kesztyűt. A bal kezére egy gyapotkesztyűt is húzott. Azaz a gumikesztyű mellett egy gyapotkesztyű is volt rajta. A professzor és az előadótanár is ugyanígy csinálja. Én is kesztyűt húztam, de gyapotot nem. Egy lágyéksérv műtétnél segédkeztem. Nem úgy csinálta, mint én. Nehézkesebben, pontatlanabbul dolgozott. Ez megelégedéssel töltött el. Aztán szerepet cseréltünk. Egy krónikus vakbélgyulladást kellett műtenem. Megkért, hogy végezzem el az altatást. Úgy csináltam, ahogy szoktam. Lazán, elegánsan. Aztán lehatároltam a műtendő területet és elvégeztem a bemetszést.

- Kicsi legyen! – suttogta. Legyen kicsi… Ő erről volt híres. Most már értettem. Ha ez a legfontosabb számára, akkor kár volt sebészként megöregednie.

Úgy végeztem el a műtétet, ahogyan szoktam. Kevés mozdulattal, elegánsan, hatékonyan. Selyemmel kötöttem el, nem felszívódó katguttal. Hogyha az ember itt rosszul dolgozik, és itt idéztem Murphy-t, akkor a műtét után csúnya hashártyagyulladás alakulhat ki. Murphy közlése sok vitát robbantott ki, magyaráztam, és közben bevarrtam a sebet és bekötöztem. És azt is elmondtam a sebész kollégának, hogy én ide a klinikára tanulni jöttem, nem pénzt keresni.

Georgescu doktor következett. Egyik fiatal ápolónőt kellett megműteni, a doktor megkért, hogy segítsek. Örömmel vállaltam. Úgy tűnt, a klinikán meg vannak elégedve a kézügyességemmel. Diákok is voltak a műtőben. Figyeltem arra, hogy elegánsan dolgozzak. Pauche csomókkal dolgoztam, s az ollót a csomózás közben a jobb kezemben tartottam, a fonalat látványosan vágtam el. Tudom, hogy ügyes kezem van, és hogy nagy sebész lehettem volna, ha más helyre helyeznek az egyetem elvégzése után. De akkor vajon foglalkoztam volna kutatással? Nemcsak a kézügyesség az erősségem, az orvostudomány területén párhuzamosan több dologra is tudok koncentrálni. Beszélgettem Georgescu doktorral. Kemény fickó. Az öreget nagyon villára vette.

- Szélhámos vagy! – mondta neki nevetve. Az, hogy nálam 50 évvel korábban születtél, nem előny. Az öreg azonnal visszavágott.

- Számodra sem előny az, hogy fiatal vagy. A te korodban én sokkal többet műtöttem. A mesteretek távol tart benneteket a műtőtől.

Veisa bosszankodva távozott. Átöltöztem és benéztem a titkárnőhöz. Volt ott egy diáklány, Meda, és egy nővérke, Liliana. Buta libácska mindkettő. Trécseltünk egy kicsit, aztán a nővérkével együtt távoztam. Az épület előtt azt javasoltam, maradjon még egy kicsit.

- Nem lehet, mondta. Apám agyonüt.

- Sajnálom, válaszoltam, és a vendéglő felé indultam. Az ebéd szegényes volt, a városban kevés élelmiszer kapható. Egy órakor már az optikusnál voltam, Riginela bent volt. Elővettem a recenziót és beadtam a fénymásoló irodába, azonnal lemásolták. Nem akaródzott elmenni, ez a nő tetszett nekem. Hasonlított Líviára. Nem annyira szép és laza, de rá emlékeztet, és ez jó érzéssel tölt el. Hátravitt a műhelybe. Gonosz kis perszóna, de tudja, mit akar. Meghagyom abban a hitben, hogy ő volt a kezdeményező. Hiába

beszéltem magamról sokat, hiába említettem a gepárdról szóló versemet, nem jött rá, hogy ő csak szegény kis gazella. Amikor benéztem hozzá, hogy megjavíttassam a szemüvegemet, láttam, hogy véleménye van rólam, méghozzá nem a legpozitívabb, és ez elkedvetlenített. Miért kell föltétlenül véleménye legyen egy ügyfélről, aki csak úgy betér az üzletbe? Nem kellene ilyen legyen, de ha már ilyen, az ő dolga. Felcsigázta a kíváncsiságomat. Mindenképpen találkozni akartam vele este. Nem tudott, mert otthon volt a húga. A húgának, annak a kis fruskának, aki hozzáment az első útjába eső pasihoz, nem tetszettem. Megmondtam, hogy rám sem volt túl jó benyomással a hugica. Majd benézek a jövő héten, mondtam. De nem fogok. Adtam neki egy névjegykártyát azzal a kéréssel, hogy értesítsen, ha megérkezik a megfelelő szemüvegkeret. Adtam neki egy esélyt. Én nem fogom keresni, most már rajta múlik. Vége az erotikus kísérletezgetésnek. Nekem több kell. Mekkorát nevetne Lívia rajtam! Ő meg tudott tartani. Hogy mivel? Azzal, hogy őszinte volt és tisztességes. Nem muszáj valakit nagyon szeretni. Elég, ha az ember korrekt és őszinte, az mindent kompenzál.

A klinikán kevesen voltak. A professzorhoz szegődtem ismét. Hívott, hogy maradjak még, vele mentem a könyvtárba. A negyedéves hallgatók is velünk jöttek. Két fiú, a többi lány. A felsőoktatásban mostanában az elvárások olyanok, hogy a lányok az egyetemi felvételin sokkal jobban teljesítenek a fiúknál. A román egészségügyben hamarosan már csak nők fognak dolgozni, az orvos teljességgel női foglalkozás lesz. És az is látszik, hogy a felsősoktatásban az orvosok és politikusok gyermekeinek biztosítanak helyet. A lányok kevésbé állnak helyt a színház- és filmművészeti, vagy a zeneművészeti egyetemek elvárásaival szemben. Vagy művésznő lesz belőlük, vagy orvos, és ha az utóbbi, akkor lehetőleg sebész. A politikusok pofátlansága elképesztő. Az egyetem párttitkára is nő, és még sebész is ráadásul. Már az egyetemi éveim alatt felfigyeltem erre a tendenciára. Amikor még egyetemi

hallgató voltam Kolozsváron, az a szólás járta, hogy „anyucinak két lánya van, az egyik szép, a másik orvostanhallgató”. A klinika könyvtárában nagy volt a felhajtás. Két lány gitározott, mások csengő, tiszta hangon énekelték meg a közelgő ünnepet. A végén süteményt és kávét szolgáltak fel. Miután vége lett az ünnepségnek, Lazăr professzor ismét előhozakodott a bélelt lábbeli ügyével. Megígértem, hogy szerzek neki.

Lívia telefonált a szállodába. Holnap nem jön, de küld nekem egy autót, benzint és bort. Majd meglátjuk, kinek adom oda. Aztán hazamegyek. Mondtam neki, hogy küldje el a televíziót, és igyekezzen minél hamarabb elintézni az autóvásárlást. Úgy érzem, valahol elakadt az autónk ügye. Az én háborúmhoz márpedig autóra van szükségem. Csak akkor tudom elhozni majd az írógépemet is. Nekiláttam felvázolni a haditervet. Előbb megerősítem a pozíciómat azon a fronton, ahol eddig helytálltam. Az ügyészségnek és a Szekuritátének meg kell értenie végre, hogy aki gazember, az gazember, és hogy a szakmaiságomat nem kérdőjelezheti meg senki. Ezt minél hamarabb el kell intézni. Lazăr és Scripcaru pedig minél rövidebb időn belül át kellene értékelje az álláspontját az Iftimie Anica ügyben. Legyen már vége a korrupt, inkompetens egészségügy-söpredék játszmáinak. A kommunista maffiának. A Központi Erkölcsi Szaktestületnek is, a minisztériumnak is végre le kellene ültetniük ezt a söpredéket. Szép álom. Jó lenne. Ma este először érzem magam jól Iaşi-ban. Hiányzik Lívia, a gyermekek, a nyugalom.

1989. december 16. A reggeli jelentésen résztvevő orvosok létszáma egyre csökken. Közeledik a Karácsony, mindenki szabadságra akar menni. A professzor aggódik. Ki fogja ellátni a teendőket az ünnepek alatt? Aztán a tudományos közleményekről beszélgetnek. Georgescu doktor pesszimista. Semmi nem történt. Még a témák rendszerezése sem történt meg. Hasnyálmirigy, epevezeték, májtumor. Az ünnepek utánra halasztják. Bejelentik az

egyetemi hallgatók és az oktatási személyzet számára a szünidőt. Következik a kórtermi vizit. Én a 16-ban megállok, hogy energiaterápiában részesítsem a migrénes beteget. Már nem kínozza a migrén. Jelentem a dolgot a műtétet végző stábnak és megpróbálom elmagyarázni a diákoknak a terápia lényegét. Úgy tudják, dolgozatot kell írniuk belőle majd. A diákok kedvelnek, mert olyan dolgokat mondok nekik, amelyek nincsenek benne a tananyagban. Például a szakmai büszkeség, az akadémiai státus, az orvos emberi és szakmai tartása, etika, és hasonlók. Lemegyek a földszintre. A titkárnő ma szabadnapos. Valaki szól, hogy a professzor keres. Odamegyek, várnom kell. Amikor megjelenik, zavarban van. Galaţi-ról telefonáltak neki. A Galaţi-i Egészségügyi Igazgatóságról, az Egészségügyi Bizottságtól. Megemlíti a bukaresti Városi Kórházban dolgozó Prişcu professzor nevét.

- Aljasok! Majd elmagyarázom. Egyelőre egy minisztériumi testület határozata nyomán vagyok itt, a gorgók által befolyásolt bukarestiek kezéből sikerült az utolsó pillanatban kicsúsznom. Hétfőre halasztjuk a beszélgetést. Megjelenik Lazăr professzor. Mosolyog. Beszélgetni van kedve. Meghív az irodájába, hogy megmutassa a kanárikból és egyéb madarakból álló gyűjteményét. Az iroda madárricsaját az egész emeleten hallani. Elhalasztom a beszélgetés. Csak hogy egy kis szüszpansz keletkezzen. Én is meglátogatnám, mondom, hogy egy bonyolultabb esetet megbeszélhessünk. Megemlítem a bélelt cipőt. Már Líviánál van Tecuci-on. Hétfőre halasztok mindent. Nem érzem jól magam. A telefonhívás a harcra emlékeztet, arra, hogy az ellenség ismét a közelemben lapul és felvonultatja a nehéztüzérséget. Az én hadaim pedig sebezhetőek, hiszen szanaszét szóródtak. Hol van már az az autó? Nélküle nem fog menni. A flottám széthullott, az autóval össze lehetne rántani, újra támadásba lendülni és győzelmet aratni. 11 óra. A szállodában várom a Lívia által küldött autót, az általa küldött

benzint és bort hoz elajándékozom az itteniekneк. Aztán elindulok Tecuci-ra.

A Lívia alkalmazottai mindent beszereztek kéz alatt. Egy gáztűzhelyt, egy német lemezjátszót és sok más holmit. Drága, sok utánajárással, csak kapcsolatok útján beszerezhető darabok ezek. Rájöttem, hogy a kőoljaszondánál keményen lopnak. Lívia naiv. Az alkalmazottak nagy lábon élnek, ő a főnökük, mindenkinek ő a főnöke, és ő maga ágrólszakadt. A fizetéséből él. Ami biztosabb és több, mint az én keresetem. Az enyémből ugyanis folyton levontak, ilyen-olyan büntetés címén. Az út majd három órát tartott. Az út elég jó. Megérkeztem Líviához Berheci-re. Fáradt volt. Megemelték a kitermelt mennyiséget. Megvártam, amíg leadja a jelentését és kiad néhány másnapra szóló utasítást, aztán az egyik autóval hazaindultunk. A városban megálltunk Isac boltjánál, vásároltam tőle két pár bundával bélelt bőrcsizmát. Egyet magamnak, egyet pedig Lazăr professzornak. Otthon más meglepetés várt rám. Lívia rendelt nekem egy külföldi bőrdzsekit. Drága holmi. Betoppant a bákói sógorom a két ikerfiával, első osztályok gyerekek. Lívia szólt, hogy az egyik kőolajkitermelésnek a dolgozói bulit rendeznek a tiszteletére Zăvoiu-n, a Szeret partján. Clemance, az anyósom benézett és elvitte az ikreket, Lívia otthon maradt, mi pedig elindultunk egy autóval a 15 km-re fekvő Zăvoiu felé. Hátulról, az erdőn keresztül közelítettük meg a helyet, hogy ne lássanak. A fiúk okosan kitalálták. Itt, a vendéglő mögött, a személyzet által lakott szobákban rendezték a bulit. Florin is ott volt, a mi emberünk, egy parkban dolgozik. Egy őzet hozott. Mindenki elhozta a feleségét is, csak Radu volt egyedül. Radu mérnök volt, még egyedülálló. Dan, a sógorom meg volt elégedve. Megszabadult az ikrektől, és még egy buli is összejött neki. Dan a bákói Letea papír- és cellulózgyárnak a technikai igazgatója. Azért jött, hogy kölcsönkérje a síbakacsomat és a Lívia sílécét, Brassóba akart menni. Nem szeretem kölcsönadni a minőségi holmimat, de ezúttal kivételt tettem. Amikor megtudtam,

hogy reggel öt óra előtt nem mehetünk el, kedvem lett volna elverni a társaságot. Én hazajöttem, nem bulizni. Nem iszom, nem dohányzom, és nem szeretem a vulgáris beszédet. Összevesztem Líviával. A kitermelésnél dolgozó fiúk által előkészített videofilmek nem voltak valami jók, a zene meg egyenesen rossz volt. Visszavonultunk Líviával egy meleg kuckóba, hogy beszélgethessünk egy kicsit. De csak tíz percet. Neki is nehéz. Egyedül vezeti a háztartást és minden problémát ő intéz. Nehezen viseli. Néztem. Nagyon szép. Megsimogattam az arcát, megcsókoltam, vágytam rá. Vetkőztetni kezdtem, ő is segített. Meleg volt a teste, én zaklatottan csókoltam. A sötétben sokáig boldogan feküdtünk egymás mellett. Végül minden jól végződött. Ha az asztalokat széthúzogató fiúk nem csapnak akkora zajt, talán el is aludtunk volna. De táncolni akartak, mi is csatlakoztunk. Florin azt mondta, úgy nézek ki, mint egy húszéves fiú. Részeg volt, nevettünk. De csak óvatosan. Oldalt hiányzik néhány fogam, mindig megígérem magamnak, hogy rendben hozatom a fogsoromat, de soha nem teszem meg. Az éjszaka bulival telt. Reggel hazamentünk és ágyba bújtunk. Líviával a karomban aludtam el. Fáradtan, meztelenül. Reggel tízig aludtunk.

1989. december 17. Ez a vasárnap, amelyen Dan is nálunk volt, szép volt és meleg. Elmentem szerezni két új katonai benzintartályt Gheorghiu bácsitól. Harminc liter fehér bort kért érte. Ekkora tartályt nehéz beszerezni. Lívia nevetett. Azt mondta, hogy ha már van patkónk, akkor a ló sem lehet messze. Mondtam neki, hogy holnap Galaţi-ra kell mennem, hogy bemutassam az iratokat az Egészségügyi Igazgatóságon. És meg kell próbálnom bejutni a megye főügyészéhez, Ana Călinhez. A gorgók megint akcióba lendültek, egy pillanatra sem figyelhetek másfelé.

Megjavítottam a zenegépet, összeszedtem azokat a papírokat, amelyeket fénymásolni kellett. Holnap elindítom az offenzívát. Néhány torpedómra nukleáris töltetet szerelek. Ha sikerül elintézni a

Gheorghiu jogosítványának a visszavonását amiatt, hogy csaknem vak, akkor sebészként sem dolgozhat többé. Egyébként sem volt sebész, csak egy aljas gazember. Aljas, gonosz politikai ringyó, a legrosszabb fajtából.

Dan elutazott, este van. Lefekszem, mert 2.15-kor ébreszt a telefon. Indul a vonatom Iaşi-ba.

1989. december 18. A vonatozás szörnyű volt. Az emberek nem tudnak viselkedni. Már nem visszafogottak, inkább az anarchia és erőszak felé hajlanak. A kalauz megállapította, hogy az utazóközönség felének nincs jegye. Leszállította őket, de néhányan visszamásztak. Még azután is, hogy az állomásfőnök végigjárta a fülkéket. Az első osztályon is. Iaşi-ban meleg volt. A szállodában szintén. A recepciós nő egy másik szobát ajánlott fel. Jobbat, az első emeleten. Délben átköltözöm. Szaladtam a klinikára. A jelentés után bemutattam a professzornak az általam javasolt továbbképzési tematikát. Elmagyaráztam, hogy a minisztérium által engedélyezett tételek közül választottam, azok közül, amelyeket az osztályvezető főorvosi vizsgára javasoltak. Benéztem az optikai szaküzletbe is. Kellett még néhány fénymásolat a dossziéba. A lány, akinek a nevét máig sem tudom, ügyesen elintézte nekem a másolást. A műhelyben vártam amíg a bolt bezárt, és megegyeztünk, hogy este fél nyolckor találkozunk a filharmónia épülete előtt. Elmentem a szállodába, átköltöztem az új szobába, aztán hatra visszamentem a klinikára. A megszokott módon kísértem végig a professzort a délutáni viziten. Bosszús volt. A klinikáról nem hozzá, hanem Dolinescu professzor 3. számú klinikájára küldik a betegeket. Ilyen apróságok miatt bosszankodott.

Fél nyolckor már a filharmónia épülete előtt álldogáltam. A villamosmegállóban jöttek-mentek az emberek. A lány délután eljött a szálloda előcsarnokáig, de nem akart feljönni a szobámba. Azt mondta, nem az anyjánál lakik, hanem külön lakása van valahol. Nem értettem pontosan. Nekem nem a flört, a szexuális kaland kell.

Azért akarok vele jóban lenni, mert szükségem van a fénymásolt anyagokra a dossziémhoz. Elméletben már alaposan kidolgoztam a gorgókkal folytatott harcom következő lépéseit. Ma azonban valami furcsa történik. Nem is tudom, hogy pontosan mi. Mintha nyüzsögni kezdtek volna az emberek, de nem az átlagember, hanem a rendőrség, a belügyesek, illetve néhány kétes külsejű civil. Szóval sok ilyen alak jön-megy, sőt még a tűzoltó alakulatok is nyüzsögnek. Semmi közöm az egészhez. Nehezen telik ez a hónap. Megérkezett a lány. Kissé késett. Sétálunk egy kicsit a villamosmegállóban, aztán azt javasolja, szálljunk fel az egyesre. Jó sokat utaztunk, utána pedig még gyalogoltunk egy darabot a város végéig. Gödrös, hepehupás út, tele törmelékkel, betonnal és vashuzalokkal. Épülőfélben levő lakótelep. A lépcsőházban diszkréten a szája elé helyezi az ujját. Lábujjhegyen megyünk fel az emeletre. Csinos kis garzonlakás. Az járt a fejemben, hogy kilenckor meg fog keresni Luminiţa, a doktornő, aki Nagybányára utazik.

1989. december 19. Tudtam, hogy csak reggel jövök haza. Éhes voltam. A lánynak nem volt semmilyen különösebb ennivalója. Száraz kenyér, néhány tojás, ásványvíz. Szomjas voltam. Próbált nyugodtnak látszani, de átláttam rajta. Harmincéves. Soha nem szerettem a harmincas nőket. Csak Líviát. A nőkkel szemben megjátszottam a naiv kétbalkezest. A lány elmondta, hogy már másfél éve elvált. Ennyi. Lefeküdtem, de rosszul aludtam. Hideg volt. Reggel korán elmentem. Az utolsó pillanatban ugrottam fel a zsúfolt, lassan haladó villamosra. A klinikára is az utolsó pillanatban érkeztem. Fáradt voltam. A reggeli jelentés után visszavonultam a titkárságra. Lívia nem telefonált. Visszamentem a szállodába, aztán elmentem fénymásolni, a lány segített. Mialatt ott voltam, beállított a vállalat egyik vezetője és meghagyta, hogy hívja a megadott telefonszámot, ha az ügyfelek vagy bárki részéről gyanús viselkedést, gyülekezési tendenciát tapasztal. Valami nincs rendben, gondoltam. Elmentem, azt mondtam neki, hogy moziba megyek. *Egy*

férfi és egy nő, Claude Lelouche rendezésében, a zenéjét Francis Lai írta. Nem tetszett. Az esti viziten mindenki izgatott volt, a professzor pedig ideges. Úgy tudtuk, a lánya Görögországba ment férjhez, s oda készül ő is Karácsonyra. A másik lánya még egyetemi hallgató, szép szőkeség. Akkor láttam, amikor a diákok karácsonyi dalokat énekeltek. Veisa doktor, akit gyakran csak Keresztapa néven emlegettek, beütemezett nekem egy műtétet. A filharmónia egyik fiatal zenészét nemrég szállították be vakbélgyulladással. Otthon üzenet várt Luminiţától. Délután négy körül keresett, elnézést kért, hogy a tegnap este nem jött, de este 9-kor már tilos közlekedni az utcán. A butus azt hitte, vártam. Udvariasságból telefonáltam neki. Holnap indul Nagybányára. Mondtam, hogy keresse meg Hereşt. Aztán telefonált Lívia. Nagyon hiányzik. Az autóval kapcsolatosan nincs előrelépés. Holnap délután telefonál Bukarestbe, hogy megbeszélje, mikor mehetek az autó után. Ő nem mehet, a munkahelyéről nem engedik most el.

1989. december 20. A professzor a könyvtárba hívott beszélgetni. Éreztem, hogy a gorgók ismét működésbe léptek. Tudni akarta, miért vagyok itt. Megpróbáltam minél egyszerűbben, minél meggyőzőbben elmondani a helyzetet. De hogy lehet az egész kálváriát egy rövid, pár perces beszámolóba sűríteni? Éreztem, hogy ennek ellenére érti, miről van szó. Egy dolgot kell még bizonyítanom: hogy jó kezem van. A sebészek ez alapján értékelik egymást. Hogy mit és hogyan műt a másik. Elmondtam, hogy hét éves pályafutásom alatt körülbelül hétezer műtétet hajtottam végre, és mindössze egyetlen alkalommal halt meg betegem. Iftimie Anica. Részletesen ismertettem az esetet. Éreztem, hogy érti. Most már csak azt kell megmutassam, hogy mire vagyok képes. A gorgóknak nem sikerült a szakmai presztízsemet tönkretenniük. Igaz, hogy sovány vagyok és gyenge, de biológiai szempontból jól érzem magam.

Megműtöttem a filharmónia zenekarában fuvolázó lányt, a Keresztapa segített. Egy centivel nagyobbra sikerült a bemetszés,

elfelejtettem, hogy a kicsi sebet szereti. De én így csinálom. Utálom az apró bemetszéseket. Egy kis bemetszés miatt egy alkalommal nem vettem észre, hogy a betegnek egy jobboldali méhdaganata is van. Csak a gyenge sebészek adnak az ilyesmire, és sok baj származhat belőle.

Az esti viziten az emberek siettek. Mindenki tudta, hogy a professzor ideges. Nem voltak ott a diákok és az egyetemen oktató orvosok. Fentről pedig drasztikus utasításokat kaptunk, valaki bejelentette, hogy este 7-kor az államelnök fog beszélni a televízióban és a rádióban. Visszarohantam a szállodába. Valami temesvári eseményről beszélt a tévében, ami nekem nem mondott semmit. Nálunk minden egyértelmű. Élni és élni hagyni, világos elv. Lívia is telefonált. Holnap hazautazom, aztán le Bukarestbe, az autó után. Teodorovici professzort rá kell vennem, hogy menjen el Strathoz és vegye rá, hogy álljon az én oldalamra. Nagyon nagy szükségem van arra, hogy elismerje a munkámat. Lívia ideges volt.

Ma lefénymásoltattam a munkaviszonyommal kapcsolatos bírósági döntést is. A lány megmondta végre a nevét. Fura neve volt: Riginela. A telefonszámát is megadta. Feljött a szobámba, valami túrót akart adni nekem, amit a piacon vett. De én csak akkor eszem meg, ha látom az embert is, akitől vásárolom. Elmentem a nagyáruházba gitárt keresni. Lívia küldött nekem ezer lejt. Gitárt természetesen nem találtam. Vártam a lánnyal, amíg megérkezett a villamosa. Az egyik férfi kioktató hangsúllyal rótta meg a villamos alsó lépcsőjére szorult fiút, hogy szálljon le, és engedje, hogy az ajtó becsukódjon. A fiú leszállt és lekent egy hatalmas pofot a nála jóval idősebb férfinak. Aztán, mint egy gyáva nyúl, elszaladt. Sajnáltam, hogy csak későn kezdtem figyelni a történtekre. Senki nem szólt semmit. A románok között megszűnt minden szolidaritás-érzés. Vétkesnek éreztem magam. Magányosnak és vétkesnek. Metafizikai, vagy mondhatnám, morális szempontból vétkesnek. Kint meleg volt. Vastagon öltöztem. Emellett folyton fáradt vagyok. Lehet, hogy

kibírtam volna egy verekedést, de miért pont én? Sajnáltam, hogy nem futottam az illető után, hogy lekenjek neki néhány istenes nagy frászt.

A klinikán a professzor nem akarta végigolvasni a gorgókkal vívott harcom dossziéját. Becsületszóra elhitt mindent. Azt hiszem, itt az ideje, hogy megmozgassam Teodorovici professzort. Úgy tűnt, hogy az utóbbi időben Strat ingerlékeny és meg van ijedve. A délutáni vizit után visszamentem a szállodába. Vártam a Lívia telefonhívását. Autó nélkül egyszerűen halottnak érzem magam.

1989. december 21. A reggeli jelentésen a professzor csúnyán összeveszett Târcoveanu doktorral, akit nagyon zavart, hogy az előléptetéseket beszüntették, és ő még mindig főorvos. Igazat adtam neki, de a hierarchiát is be kell tartani. A professzor az professzor, nem illik vele vitatkozni. A klinikán a helyzet sokkal bonyolultabb, mint ahogyan az elején gondoltam. A professzor és a Cotea Elena doktornő közötti kapcsolat túlságosan is szakmai jellegű. Nekem tetszett ez a csapat, de a klinika vezetője azért a kollégák elégedettségét is szem előtt kellene tartsa. Georgescu doktor volt a klinika legellentmondásosabb figurája. Nyílt, kedves, laza ember, és nagyon jó sebész. Tisztességes, civilizált férfi, a titkárnők rajonganak érte. Hogy a Keresztapa miféle szerzet, még nem tudom. Sikamlós, mint a hal. Ő a legidősebb sebész itt, nagyon aktív, nagyon fiatalos, és sok jó kapcsolata van. A betegeit szigorúan megválogatja. De nem tetszik az, ahogyan a vakbélgyulladást és a sérvet műti. A Jalaguiere-féle bemetszést alkalmazza mindenki, de nem úgy, ahogyan kellene.

Megkértem a professzort, hogy engedje meg, hogy elmehessek Bukarestbe az autó után. 13.50-kor már a vonaton ültem. Találkoztam Irinával, az ügyvéddel, a Tecuci-i kórház öreg műtősnővérének, Mimi Melnicnek a menyével. Vele beszélgettem egész úton, az állomáson elbúcsúztam tőle. Lívia mondta, hogy a kollégáinak a közbenjárásával sikerült autót szereznie. Az autó egy Ţepu-i parkolóőré, aki az apjával együtt a Bukarestben élő testvérét

akarja meglátogatni. Lívia 25 liter benzint és 140 ezer lejt készített elő. Nagyszerű feleségem van. Megpróbáltam minél hamarabb elaludni, éjszaka indulnom kell. Kint ereszkedni kezdett a köd.

1989. december 22. Éjszaka egy órakor indultunk el Bukarestbe. Lívia nem tudott velünk jönni, muszáj volt bemennie dolgozni. De adott egy embert és egy autót, amelynek a csomagtartójában elszállíthattam a 25 liter benzint Bukarestbe, abban a reményben, hogy Jalbă Emil úr mégis átadja nekem az autóját. Az illető a Román Televízió székházával szemben, a George Măceanu utcában lakott. A köd miatt Focşani-ig nehezen haladtunk. Itt azonban kitisztult és Bukarestig szép volt az idő. Háromnegyed hétkor érkeztünk meg. Mivel csak az utca nevét tudtam, és azt, hogy egy kék kaput kell keresnem, elég sok idő eltelt mire megtaláltam. De végül sikerült. Alig akart kijönni a házból, megrémítették a fővárosban történt események. A kísérőim siettek, mert el kellett vinniük a fiú testvérének az élelmiszert, amit hoztunk, s az apa is sietett haza.

Elindultunk a Valea Cascadelor felé, itt volt az a hely, ahol a gépkocsikat árulták. Jalbă úr a lánya nevére fizette be az autó árát három évvel ezelőtt. 70 ezer lejt. Az autó 90 ezerbe kerül. A különbséget kifizetem, és erre jön még 40 ezer lej, amit zsebre tesz. Ez a helyzet.

A Valea Cascadelor-ban a személyzet lassan, kedvetlenül tett-vett. Az utcákon izgatottan rohangáltak az emberek, főleg a fiatalok. Egy csoport fiatal lány haladt el a kapu előtt, hangosan skandálták, hogy „Temesvár, Temesvár!”. Egy magas, zöld kapucnis melegítőbe öltözött idősebb ember beterelte a dolgozókat az épületbe. Fentről egy helikopter figyelte a helyzetet. A férfi engem is be akart vezényelni. Rászóltam, hogy hagyjon békén. Aztán kimentem és beültem a kísérőim autójába. Tudtam, hogy többedmagával fog visszajönni. Mindenki szót fogad. Belépek az előcsarnokba. Átveszik a papírjainkat. Jalbă úr a 37. a sorban.

Rájövünk, hogy délután 13-14 óra előtt nem kerülünk sorra. Elkezdik kiutalni az autókat. Lassan, láthatatlanul. Nem szabad megnézni a megvásárolt árut. A szerelő kihozza, a tulajdonos pedig átveszi úgy, ahogy van. Hibásan is. Van nálam 5 kiló hús és tíz liter bor. Most ilyen időket élünk. Majd odaadom a szerelőnek. Csak előbb meg kell találjam. Lassan haladnak a kiutalással. Az irodából meg a szervizből is a rádióhoz rohantak az emberek. Az utcán tankok dübörögnek végig. Kilel a hideg. Hat, talán nyolc tank, egymás után. Az aszfalt beleremeg, ijesztően bőg a motorjuk. A csövük csupasz, nincs rajta a védőhuzat. A gépfegyverek lövésre készen állnak. A katonák komolyak, feszültek. Csend lesz. De csak egy rövid időre, utána megjelennek a teherautók. Sok-sok teherautó, tele katonával. A Drumul Taberei és a Militari lakónegyed felé mennek. Otthagyjuk Jalbă urat, és utánuk indulunk az autóval. A kenyér- és tejboltok előtt hosszú sorok állnak. Kifele igyekszünk Bukarestből, Piteşti felé. Rengeteg az ember az utcákon, hullámzanak, mint a tenger. Ismét megjelenik a helikopter. A boltok előtti sorok feloszlanak. Az emberek nagy csoportokba verődnek, megállíthatatlanul özönlenek. Nem látunk semmit, nem értünk semmit. „A fiatalok felmásztak a tankokra!" „A hadsereg velünk van!" Visszaindulunk a Valea Cascadelor felé. Az emberek boldogan üvöltik: „Elmenekült, elmenekült!", „A diktátor elmenekült!". Nehéz elhinni. De a rádió megerősíti a hírt. Kibuggyannak a könnyeim. Ezt is megértem. Alig várom, hogy megkapjam az autót és odarohanjak. A televízió épületéhez. Arra buzdítják a népet, hogy oda gyülekezzenek.

Sikerül elkapnom egy ügyes szerelőt. Átadom neki a csomagot. Kihoz egy autót, kék. Úgy ahogy van, átveszem. A papírmunka már nehezebben megy. Végül aláírják. Jalbă névre. Ez azért van így, mert a törvény nem engedélyezi az autó eladását. Azonnal indulunk. Az utcakép leírhatatlan. A tömeg rendezetten, komolyan vonul. Senki nem zavarja a közlekedést. Nagyon korrektül vezetnek. Nincs koccanás, baleset. A legtöbb autó fényszórója ég, a

sofőrök hosszan dudálnak. Valaki megállít. Mert nem dudálok. Elmagyarázom, hogy az autó új, duda nélkül adták ki. A fejét ingatja. Megérkezünk a televízió épületéhez. Mindenütt fiatalok. Azt mondják, valahonnan lőnek. Ne menjünk el, torlaszoljuk el az utcát. Odaállítom az autót egy nagy, tíz kerekes, billenő teherkocsi mellé. Már nem érdekel az autó. Az otthoniak sem. Különleges eseménynek vagyok a tanúja. Egyedülálló történelmi eseménynek. A sírás kerülget a nagy izgalom miatt. „Drága honfitársaim, drága fiatal honfitársaim". Milyen hihetetlen módon vonulunk be az európai és egyetemes történelembe, a Ceauşescu-klán diktatúrája alól felszabadulva. Most már semmi nem állíthat meg.

Valaki hozza a hírt, hogy rálőttek a tömegre. Mintha csak parancsra történne, mindenünnen fiatalok bukkannak fel, nemzetiszínű karszalagot viselnek. Azt kiabálják a tömegnek, hogy menjenek vissza a televízióhoz, minél többen. Védeni kell az épületet. A tömeg mindenhonnan az épület elé tömörül. A boltok mind bezártak. Egyszercsak eszembe jut az otthonom, a családom. Útitársaim sietnek. Otthagyjuk a televíyió épületét és szinte lépésben indulunk tovább. Az utcán az emberek a Ceauşescu házaspár portréit és könyveit égetik.

Afumaţi felé hagyjuk el Bukarestet. Az úton egyetlen közlekedési rendőrrel sem találkozunk. Sem Urziceni-nél, sem Râmnic-nél, sem Buzău-nál. Este későre érünk vissza Tecuci-ra. Lívia azzal fogad, hogy a településen a nép vette át a hatalmat, a város vezetőjévé sorstársamat, Teodor Danieliuc doktort nevezték ki.

Danieliuc a Városi Tanács épületében tartózkodott. Meglepődtem, hogy a régi vezetőség tagjait találtam körülötte, elsősorban a régi kommunista polgármestert és a R.K.P. titkárát, aki a propagandáért felelős párttitkárnő, besúgó, a kórházi társaság jóbarátjának, Tatomir elvtársnőnek a férjét. Most ő vezette a hazafias gárdát. De voltak ott korábbi közbűntényesek, mindenféle besúgók, sőt egy katonatisztnek a felesége is.

Danieliuc arra kért, hogy maradjak ott. Vele. Velük. Én azonban már kijózanodtam. Inkább arra hívtam fel a katonák figyelmét, hogy jó volna a gáz- és kőolajszondák biztonságára figyelni. Nagy nehezen adtak mellém két katonát, akiknek nemhogy fegyverük, de még egy bicskájuk sem volt. Vettem a messzelátómat és elindultam Berhenci felé. A televízióból és rádióból értesültem arról, hogy mi történik a fővárosban, illetve az ország többi városában.

1989. december 27. Az események alakulása kiábrándító.

1990. február 12., Iaşi. Az, hogy eddig nem írtam, elsősorban nem a lustaságnak tulajdonítható, hanem az eseményeknek, amelyek gyors egymásutánban következtek. Forradalom idején az ember nem ír a forradalomról, és ez érthető, azt hiszem.

Az a három hónap, amelyet a sebész főorvosi vizsgámra készülve, tanulmányokat folytatva töltöttem itt, gyorsan eltelt. Mindössze két hét van hátra, ezalatt összegyűjtöm a véleményezéseket és benyújtom a minisztériumnak.

Ma nagyon szép volt az idő. Kicsit hideg volt, de szépen sütött a nap. Az utcán nyugalom honolt. A klinikán sok volt a tennivaló, de mi, az orvosok, foglalkozunk velük. Éppen az autóból szálltam ki az Egyetemiek Háza előtt, amikor odajött hozzám egy fickó és a Deseşti-i versmondó esteket említette. Amelyen részt vett többek között Laurenţiu Ulici, Sergiu Adam, Marin Sorescu, de sokan mások is. A máramarosszigeti könyvtár igazgatója volt. Nagyon megörültem, hogy itt, Moldva fővárosában futok össze a földimmel, és hogy a találkozás tovább tartson, meglátogattuk Liviu Suhart. Régóta szerettem volna már megismerni, és vásárolni is akartam tőle valamit szerény kis gyűjteményembe. Említettem neki Valentin Ciucă-t és a násznagyunkat, George Genoiu-t. Névjegyet cseréltünk és megbeszéltük, hogy mikor látogatom majd meg a műtermét.

Pénteken a „Junimea” szerkesztőségében jártam. Doina Florea férjhez ment a Rompres-nél dolgozó Ion Covaci-hoz. Nemrég járt Bukarestben, kollégája volt Pleşu-nak és több más, a Nemzeti Megmentési Frontban tevékenykedő embernek. Jó barátja Iliescu-nak, de nem találkozott vele. Kissé szégyenkezve említettem meg neki a kötetemet. Meghívott magához. Öt órakor értem hozzájuk, a kórházban hatkor kezdődött a délutáni vizit. Keveset beszélgettünk, és csak politikáról.

Lívia megtiltotta, hogy politizáljak, úgyhogy rögtön a forradalom után sem hallattam a hangomat. Következett a délutáni vizit. Aztán benéztem Nely-hez, kölcsön kellett kérnem 100 lejt. Szégyelltem magam, de nem volt pénzem benzinre. Megígértem magamnak, hogy ilyet többet nem csinálok.

Szombaton, a tanulmányok bemutatása alkalmával beszélgettem a professzorral. Cotea doktornő a szklerotikus epeút-megbetegedéseket mutatta be, Chifan és az egyik oktató kollégája nagyon alaposan értékelte az előadást. Eszembe jutottak a nagybányai szfinktero-papillotómiák, és azt javasoltam, hogy ha epekőműtétkor az epevezeték szűkület veszélye felmerül, vagy a máj állapota indokolja, végezzék el. Az ezt követő vitát nagyon élveztem. A professzor előzékeny, jól felkészült és nagyon tapintatos.

Megkeresett Köning doktor, együtt utaztunk Tecuci-ra. Az út nagyon szép volt. Alig volt forgalom, szépen sütött a nap, az új autóm kifogástalanul működik, 120 km/órás sebességgel száguldottunk.

Lívia már várt. A „Csendes-óceán”, „Midway” és „Guadalcanal” dosszién dolgozott. El kell mondanom a kedves olvasónak, hogy az orvosi hatóságokkal folytatott harcomat egy adott pillanatban a II. világháborús amerikai csatákkal hoztam párhuzamba. Hatalmas térképeket készítettem, amelyeken bejelöltem a csatában résztvevő hajók helyét. Kék nyilakkal jelöltem a mozgásirányukat, szórakozásból egyik-másik cirkáló alá

odabiggyesztettem a párttitkárnő vagy a propagandista nevét. Voltak kémkedéssel foglalkozó hajóim is. A Sevastre Ghican nevű fregatt pontosan az ellenséges tábor közepén, az Ortansa Grecu cirkáló és az Emilia Andronache nehézcirkáló mellett helyzkedett el. A Carol Dina anyahajó volt az egyik legközelebbi célpont. Az Ana Călin torpedórombolóról indított lövedékem neve „jelentés". Igazi tengeri csata volt ez, kérem szépen. A több mint ezer oldalnyi anyagot tartalmazó dossziét megtartottam az utókor számára, és megvan a tengeri csata rajza is. Elnézést, kedves olvasó. Sok hajóm elsüllyedt harc közben, az ellenség kiélvezte a dicsőséget. Ők a fordulat után is a helyükön maradtak. Ez a helyzet. A román társadalmat fél évszázadon át lidércnyomásként megülő szürke kommunizmus a következő évezredben sem múlik el.

Hétfőre várjuk Manea urat, Radu Macovei legjobb szerkesztőjét, akinek Lívia bemutatja a dokumentumokat, fényképeket, hangfelvételeket, hogy végre útnak indítsuk a Tecuci-i kórházról meg egyebekről szóló sorozatunkat.

Miután telefonon beszéltem Ana Călin-nal és kedvesen meghívott magához, úgy döntöttem, vasárnap leugrom Galaţi-ra. Meg kell látogatnom az egyetemen tanító Bartha Vioricát, a Radu Macovei barátnőjét, hogy megemlítsem neki Maneát, és hogy megtudjam, Radu meddig marad a Viaţa Liberă c. lap igazgatója, ugyanis az a hír járja, hogy a Galac megyei Megmentési Front elnökének, bizonyos Plătică-nak a széke inog, és vele együtt sok más emberé is. Viorica lakása akár az utolsó sztálinista bástya is lehetne. Tőlük Bákó felé indultam, Genoiu-hoz. Megkértem, hogy járjon közbe értem a Junimea-nál, hadd jelenjen meg a kötetem. A verseim az „Aranykorból" származnak és a rendszert kritizálják. A Szekuritáté is nyaggatott miattuk, ráadásul Ana Călin, aki az inkompetens beosztottjainak az áldozata, szeretné megmutatni őket az állami főügyésznek.

Egész nap Líviát próbáltam elérni. Pénz kell. Az utolsó pénzemen benzint vásároltam. Úgy tűnik, az üzemanyaghiány nem szűnik meg egyhamar.

A délutáni vizit után telefonált Lívia. Rossz hírei voltak számomra. A „gorgók" a távollétemben teljes gőzzel akcióba kezdtek. Az őket teljes mértékben kiszolgáló Scutaru ügyész úr úgy táncol, ahogyan ők húzzák. Föltétlenül lépnem kell, de a munkám ideláncol Iaşi-ba. Megpróbálom elintézni, hogy zárják le a gyakornoki időszakomat.

1990. február 13. Voltam Scripcaru, illetve Teodorovici professzornál. Elvittem az autómmal Strat professzorhoz. Nem volt ott. Úgy döntöttünk, hogy délutánra hagyjuk. Föltétlenül szükségem van a gyakornoki kiértékelőre. A professzor zaklatott, sokminden történt vele az utóbbi időben. Úgy látszik, a diákok bosszúja mégis eredményes. Târcoveanu doktorral sincs jó viszonyban, ugyanis ez utóbbi a kórházigazgatói állásra pályázik. Én beiratkoztam az általa vezetett Informatikai Egyesületbe.

Iftimie Anica

Amikor Ana Călin, a főügyész kijött Bejan főtitkár elvtárs irodájából, G., aki addig egy karosszékben ülve várakozott, felállt.

- Menjünk hozzám, a székhelyre, az ügyészségre.

Lementek a lépcsőn, majd kiléptek a megyei tanács épületéből az utcára, ahol már várta őket az intézmény gépkocsija. Pár perc múlva már az ügyészségen voltak. A kapuban őrséget álló rendőrök tisztelettudó mozdulattal engedtek utat és szalutáltak a főügyésznek. A főlépcsőn mentek fel, a főügyész irodája az első emeleten volt.

- Teát és kekszet kérünk! – adta ki Ana Călin az utasítást a titkárnőnek. Kinyitotta az iroda ajtaját és elsőnek lépett be. G. is belépett, de az ajtó közelében állva várta, hogy hellyel kínálják.

- Foglaljon helyet, doktor! – mondta a főügyész. Az íróasztal körül több szék is volt, G. leült az egyikre, és türelmesen várta a következő utasítást. Ki nem állhatta ezt az irodát. Úgy érezte, ebből az irodából mondják ki azokra is az ítéletet, vagy adják ki ellenük a letartóztatási parancsot, akiknek egyetlen hibája, hogy szerencsétlenségükre nem a megfelelő időben voltak a nem megfelelő helyen.

A titkárnő által felszolgált teáscsésze menta- és hársfaillatot árasztott. Elvett egy kekszet és belemártotta a teába. A keksz azonnal elolvadt és lemerült a csésze aljára, a doktor kezében csak az üres kiskanál maradt. Elmosolyodott. A főügyész is mosolygott, és közben elővett a fiókjából egy vastag dossziét.

- El kell mennie Tecuci-ra, doktor. Ott majd megkeresi Scutaru, az ügyész. Scutaru Trandafir. Ennyi.

G. felállt, tisztelettudóan elköszönt, és tétován kilépett az irodából. Több volt benne a kétség, mint amikor belépett. A titkárnő egy halom dossziéba temetkezett, nem is figyelt G.-re, amikor az

kilépett a folyosóra. Kint a rendőrök beszélgettek, ügyet sem vetettek a mellettük elhaladó G.-re.

- Furcsa. Nagyon furcsa. Ez minden? Így ér véget minden? Meglátjuk holnap, a kórházban. G. beült a kék Dacia kormányához és elindult Tecuci felé.

Másnap reggel korán megkereste az igazgatót.

- Nekem most mit kell tennem, igazgató úr?
- Bemegy az osztályra és nekilát dolgozni. Gheorghiu doktor ad majd magának tíz ágyat és két kórtermet a földszinten, illetve az emeleten. A vizsgálóban felváltva dolgozik majd. Az ügyeletet és a gyakornokok felügyeletét is megoldjuk. Ez minden.

Az osztályon csend volt. Vihar előtti csend, gondolta G. A személyzet végezte a munkáját, Viorel Popa, a főápoló vizitre hívta. Gheorghiu azt kérdezte tőle, van-e valamilyen preferenciája a műtétekkel kapcsolatosan. Már előkészítette az operálandó betegek névjegyzékét és a műtétek órarendjét.

- Nem, nincs semmiféle preferenciám. Csak az altatással kapcsolatosan. Gheorghiu vállat vont. Átment a műtőbe, ahol a nővérek már megfőzték a kávéját. A reggeli csésze kávét.

Az intenzív osztályon G. észrevette, hogy az altatóorvosnő az irodájának kinevezett apró helyiség ajtója mögött matat. Az aprócska helyiségbe alig fért be az asztala, a szék, és az altatószereket tartalmazó szekrény. Elhaladt a szobácska előtt és megállt a kedvenc ápolónője előtt.

- Anişoara! Segítene nekem ma az altatással?
- Hát hogyne segítenék, mondta a lány. Anişoarának hízelgett, hogy a doktor őt részesíti előnyben az altatóorvosnővel szemben. Jól képzett ápolónő volt, ügyesen, veleszületett magabiztossággal mozgott a műtőben. „Érezte a beteget", mondta róla G. Ha Anişoara állt a beteg fejénél, G. nyugodtan tudott koncentrálni a műtétre, nem kellett az altatással is foglalkoznia.

Anişoara ügyesen kiegyenlítette a vérnyomás, a szívritmus és a légzés ingadozásait. Ő pedig nyugodtan, biztonságban foglalkozhatott a műtéttel, a lány jelenléte a hasüregi műtétekhez nagymértékben szükséges izomlazaságot is szavatolta. A teljes altatás helyett helyi érzéstelenítéssel műteni nem a legbölcsebb dolog, de Tecuci-on ez a bátorság és a szakmaiság jele volt. G. megszokta, hogy ő maga adja be a gerincinjekciót és minden műtétet helyi érzéstelenítéssel végezzen. Műtétek százait, sőt ezreit. Ilyen volt a helyzet.

A műtétek után átment a vizsgálóba, megvizsgált körülbelül harminc beteget, aztán visszatért a kórházba. Ügyeletes volt. Mănăilă, a nőgyógyász átküldött hozzá egy beteget, sebészeti kivizsgálásra. Egy negyven éves nőt, vérzéssel.

- De ez nem sebészeti kompetencia, mondta G.

- Arra gondoltam, hogy esetleg vakbélgyulladás, mondta Mănăilă.

Ebben sincs semmi szakmai bátorság, gondolta G. Egyértelmű, hogy a nő abortuszt végzett saját magán, és Mănăilă fél a kaparástól. G. tudta, hogy Munteanu, az abortuszokért felelős hadnagy folyamatosan figyelte, hogy mi folyik a nőgyógyászaton. Olykor az ügyész is megjelent. Éjszaka azonban nem jött soha senki. Éjszaka műtötték meg el a nappal beutalt abortuszos betegeket, és a reggeli jelentéstételen említették meg őket. Az eseteket Teodoru Cristian, a nőgyógyászati osztály szigorú vezetője felügyelte. Minden az ő tudomásával zajlott. Szakmai szempontból Teodoru doktor kifogástalan volt, doktorátussal is rendelkezett, jó pártkatona volt, a polgármester és párttitkár elvtársnők kedvelték. Vele nem szállt szembe semmiféle párt- vagy államhatóság, így G. csodálkozott is, hogy Mănăilă bizonytalan, és egyedül kell szembenéznie egy ilyen esettel, amely komoly diagnózist és kezelést feltételez. Megvizsgálta a nőt és ráírta a kórlapjára, hogy „nem sebészeti eset". Megfigyelés

alatt kell tartani a nőgyógyászaton. Mănăilă azt javasolta, küldjék a nőt Galacra, a megyei kórházba.

Közeledett a hétvége. Szombaton, illetve vasárnap az ügyelet reggel nyolc órakor kezdődött. A sebészeten és az intenzív osztályon végzett reggeli vizit alkalmával G. meglepődve tapasztalta, hogy a női betegek között ott van Mănăilă páciense, az általa két nappal azelőtt megvizsgált beteg is.

- Mi van ezzel a beteggel? – kérdezte az ápolónőket.
- Hâncu doktor tegnap utalta be. Tegnap, amikor ügyeletes volt.
- Ki felügyeli? Ki az ügyeletes itt? – érdeklődött G.

- Frangulea doktornő, mondták a lányok. Általános orvos, gyakornok. A sebészeten is vállal ügyeletet. Hát ez van, a sebészeten is ügyeletes.

- Ez a Tecuci-ra jellemző helyzet nincs rendben. Mit keres egy általános orvos, akinek nincs megfelelő szakvégzettsége, és ráadásul mindössze gyakornok, a városi kórház sebészeti osztályán?

- Jó kapcsolatai vannak – mondta az egyik ápolónő. A kórház vezetősége és az Egészségügyi Igazgatóság engedélyezte neki az ügyeletet.

- Szép, mondhatom, mondta G. és közelebb lépett a beteg ágyához, kezével intett az ápolónőknek, hogy segítsenek neki megvizsgálni.

- A főnök azt mondta, vakbélgyulladása van, és mivel ön az ügyeletes, meg kell műtenie.

- Ő miért nem műtötte meg? Hiszen ő utalta be. Kérem, hívják ide, hogy vizsgálja meg. Az osztály vezetője mindenért felel, ami az osztályon történik.

Fél óra múlva értesítették G-t, hogy a főnök nem tartózkodik a városban, és a másik két sebész, Hâncu, illetve Gheorghiu sem volt elérhető.

- Azt a mindenét! – mondta G. Ezek kiterveltek valamit. Mănăilă átpasszolta az esetet Hâncunak, aki – bár öreg már és sokat tapasztalt sebész – nem vállalta a műtétet, de nem küldte tovább a pácienst Galacra. Valami furcsa történik itt. G. felhívta Galacot. Ez volt a szokás. Mielőtt a beteget továbbküldték volna, a galaci kórház igazgatója bele kellett egyezzen. Ha az igazgató nem volt elérhető, akkor az ügyeletes orvos bólintott rá.

Firescu, az ügyeletes orvos barátságtalanul, szárazon szólt a telefonba.

- Tecuci-on már egy vakbélgyulladást sem képesek megműteni? Legelőször a diagnózis iránt érdeklődött, arról, hogy mit állapított meg a sebészet.

- Vakbélgyulladás, heveny vakbélgyulladás. Ezt írja a kórlapon, Hâncu doktor diagnózisa.

- Lehet, mondta G., de ez másodlagos probléma. Ez a nő már járt Galacon két héttel ezelőtt, az ottani nőgyógyászaton. Vérzése volt.

Eltelt még egy nap, G. azt ajánlotta, hogy intravénás antibiotikumot adjanak neki, és készítsék elő a műtétre is, arra az esetre, ha a főnök úgy látja jónak.

- Doktor úr, - szólította meg másnap a nővér – tegnap itt járt a főnök, azt üzeni, hogy műtse meg a beteget. Vakbélgyulladása van!

- Miért nem küldi át Galacra?

- Doktor úr, ez már tényleg nevetséges. Egy vakbélgyulladást nem tudunk megműteni?

- Műtse meg ő – mondta G.

Időközben megérkeztek a beteg hozzátartozói, a férje és két lánya.

- Kérem szépen, doktor úr, inkább ön műtse meg, nagyon szépen kérem – mondta Marinela, a nagyobbik lány.

- Miért nem mennek Galacra? Láttam, hogy elutasították az áthelyezést a kórlapon. Miért? Önök területi szempontból amúgyis Galachoz tartoznak.

- Nem! Nem, doktor úr. Édesanyám hallani sem akar Galacról. Önben megbízik, hiszen egyedül ön foglalkozott vele amióta itt van a sebészeten. A többi orvos meg az ápolónők rá se hederítenek. Mindenki azt mondja: a G. doktor betege, nem a mi dolgunk.

- Egy frászt! – mondta G. A beteg a sebészeti osztály, illetve a városi kórház betege. Nem otthonról hoztam, hogy az enyém legyen.

- Bevitték a műtőbe, a lányok várják, hogy a doktor úr bemosakodjon. Anişoara már el is végezte az altatás előtti teendőket.

A műtőben G. eltávolította az elüszkösödött féregnyúlványt és kiszivattyúzta a hasüregből a felgyülemlett gennyes váladékot.

- Tökéletes hashártyagyulladás. Én megmondtam. Ezt a nőt tíz nappal ezelőtt Galacon kellett volna megműteni, nem hazaküldeni hashártyagyulladással. Betett néhány dréncsövet és nagy adag antibiotikumot írt fel.

- Ennek a nőnek nem volt szerencséje. Ez van. Egyszerűen nem volt szerencséje.

Iftimie Anica volt a neve. Három hétig feküdt még bent a Tecuci-i kórházban. Semmiképpen nem akart Galacra menni. G. nagy figyelemmel követte, különösen amikor észrevette, hogy senki nem törődik a beteggel, sőt a nővérek nem vettek tudomást a beteggel kapcsolatos utasításairól. Ha G. nem figyelt, elhanyagolták a kötözését, elfelejtették beadni a gyógyszerét. A sebészeti osztály mintha azt várta volna, hogy a probléma ne a megfelelő irányba fejlődjön. Csak három hét elteltével engedélyezte a vezetőség azt, hogy a beteget átszállítsák a galaci klinikára. Három hét várakozás után.

Galacon az ügyeletes Firescu doktor elvtárs megállapította, hogy szakmai mulasztás helyzete áll fent, és a beteget beutalja az intenzív osztályra. Nichiteanu doktor, az intenzív osztály vezetője fittyet hány minden ellenjavallatra és thoracentézist végez rajta. A beteg a pleurális sokk következtében meghalt.

- Valaki értesíti G-t arról, hogy az egészségügy söpredéke feljelentette az ügyészségen. Jenica Roman, egy Lieşti-i nő, az elhalálozott Iftimie Anica falubelije volt az.

Jenica elmondta, hogy az elhunyttal a Lieşti-i Kosárfonó Szövetkezetben dolgoztak, és Anica néhány hónappal ezelőtt elmondta neki, hogy várandós. Nagy lányai vannak. Nem bír még egy terhességet kihordani. Szégyelli magát a falubeliek és a világ előtt. Egy bábaasszonyt kell keressen, valakit Galacról, aki illegálisan elhajtja majd a magzatot. Jenica figyelmezteti, hogy ez nagyon veszélyes. Ha nem hal meg vérmérgezésben, akkor letartóztathatják az abortusz miatt. Semmiképpen nem lesz jó vége. De Anica nem hagy fel a tervvel, elmegy Galacra, ahol a bábaasszony végrehajtja a beavatkozást. Az asszony pár nap múlva ismét Galacra megy, de akkor már a nőgyógyászatra, mert vérzik. A nőgyógyászaton nem akarnak vele foglalkozni. Kezelés nélkül hazaküldik. Remélik, hogy a szervezete elég erős, és hogy idővel helyrejön. De a probléma nem rendeződik. Az asszony ismét elmegy Galacra, az ottani nőgyógyászatra, de ott továbbra sem hajlandóak foglalkozni az üggyel. Elkeseredésében Tecuci-ra megy, ugyancsak a nőgyógyászatra. Fél, hogy feljelentik és letartóztatják, ezért nem tesz említést az abortuszról. Köztudomású, hogy ha egy nő nem akar megszülni egy gyereket, akkor nem fogja megszülni.

A vakbélgyulladás most kapóra jön. Reméli, hogy egyidejűleg mindkét problémája megoldódik, hogy az antibiotikum majd a sérült méhre is jótékonyan hat. Nehéz elképzelni, hogy mi lehetett ennek az asszonynak a fejében, egy dolog azonban biztos: félt a rendőrségtől és az ügyészségtől. A rossz az, hogy az ő esetében

vagy az elfertőződött méh, vagy a járulékos hashártyagyulladás miatt a vakbél „lángra kapott”. G-t semmiféle felelősség nem terheli. Ő tudott valamit. Valamit, amit az olyan kollégák, mint Firescu, Frangulea vagy a Tecuci-i és galaci „gorgók”, akik mind tanúként jelentek meg a bírósági perben, nem vettek figyelembe. Azt, hogy a hashártyagyulladás esetében az első napon elvégzett műtét megmentheti a beteget, a második napon esélyt ad a felgyógyulásra, a harmadik naptól kezdődően azonban reménytelen a helyzet. Iftimie Anica műtétjére a tizenegyedik napon került sor. Tizenegy napos hashártyagyulladással műtötték.

Scutaru magán kívül volt örömében. Már a főügyészi székbe képzelte magát, és arra gondolt, hányszor fogja majd elmesélni, hogy hogyan kapta meg a G. elítélése révén ezt a fontos beosztást. Így lett G.-ből gyilkos. Scutaru Trandafir hivatalos, fenyegető hangnemben közölte G.-vel a vádat. G.-nek fogalma sem volt arról, hogy milyen színjátékot rendeztek meg neki. Az ápolónők vallottak ellene, igaz, nem mindannyian, bár furgonnal vitték őket a kórházból az ügyészségre, ahol az ügyész tollbamondta nekik a feljelentést. G. vigasztalni próbálta magát.

Hülyék. A beteg egy másik kórházban halt meg, 21 nappal a gennyes hashártyagyulladás műtétje után. Elhatározta, hogy elmegy Bukarestbe, a Fundeni Kórházba Setlacec professzorhoz, akitől annak idején a sebész szakmát tanulta. Setlacec professzor tagja volt az országos szinten is nagy elismertségnek örvendő Mina Minovici Törvényszéki Orvostani Intézet legfelsőbb tanácsának. Setlacec professzor hivatalosan, írásos dokumentumban nyilatkozta, hogy Iftimie Anica halálát nem G. okozta. A kedélyek megnyugszanak, véget ér a pletyka. A gorgók is hallgatnak, de nem sokáig. Ugyanis 1989 decemberében megtörténik az a bizonyos lázadás, amelyet egyesek forradalomnak neveznek.

December 22-én éjszaka Ana Călin felhívja Scutarut és azt javasolja neki, hogy semmisítse meg a dossziét. Legalábbis ezt

állítja. A valóságban azonban az Iftimie Anica dossziét félreteszik és hagyják érni. Két év múlva Setlacec professzor nyugdíjba vonul. Aki a Mina Minovici Intézetben a helyére kerül, az nem más, mint Dan Rădulescu doktor, a Tecuci-i és galaci gorgók kebelbarátja. Rădulescu nem veti meg a paraszolvenciát, és a tecuciak kérésére két év múlva ismét előveszi a dossziét és szakértői minőségében kijelenti, hogy „a fertőzés helyes kezelésével a beteg *talán* megmenthető lett volna". Esetleg. Megmenthető. Furcsa. A tecuciak karjai a bukaresti bíróságig is elérnek. G. jónevű ügyvédet, Andrei Dumitrut bízza meg azzal, hogy képviselje a perben. Ő azonban nem veszi észre, hogy Rădulescunak, szakértői minőségben a felettese szintén Rădulescu, azaz saját maga. Igen. Ő fogalmazza meg a döntést, és ugyancsak ő maga hagyja jóvá. Tehát a saját munkáját bírálja felül. A bírósági ülést vezető ügyésznő mondja G-nek, hogy fellebbezést kérhet az ügyészség nevében. Ő azonban nem teszi meg. Naiv, nem érti az ügyésznő célzását, és azt sem, hogy a korrupció és az inkompetencia a bírók és ügyészek körében is jelen van, még a legfelsőbb bíróságon is. G. olykor azon tűnődik, vajon mit nyert Scutaru azzal, hogy megszerkesztette ellene politikai vádiratot? Hiszen az inkompetens, korrupt fehér maffia szolgálatába állni azt jelenti, hogy az ember olyan, mint ők.

Röviddel ezután a Jóisten magához szólította Bejant, majd néhány hónap elteltével Nichiteanut. Mindkét esetben rák volt a diagnózis. Így jutalmazta őket a fennvaló. Rákkal, mindkettőt. Enyém a bosszú, és én jutalmazlak (Jehova).

A *Reflektor* című műsor

„1989 december és 1990 márciusa között G. doktor a Iaşi-i kórházban dolgozott gyakornokként. Ezt követően azonban már nem térhetett vissza a kórházba, nem műthetett úgy, ahogyan azt a szakképesítő időszak előtt tette. Gyakorlatilag megtagadták tőle ezt a lehetőséget. Ki, és miért, asszonyom?”

Így kezdődött a Román Televízióban a Nicolae Petrovici által vezetett műsor. A szerkesztő 1990 elején, röviddel a rendszerváltás után megkereste a Tecuci-i kórházat. A városi kórház igazgatónője szárazon válaszolt a kérdésre.

- Hogy ki utasította el, nem tudnám megmondani. Csak azt tudom, hogy én nem utasítottam ki G. doktort a kórházból.

A huszadik század utolsó évtizedeinek történéseit Romániában úgy felejtették el, hogy azok jóformán múlttá sem válhattak. Szóval:

Tecuci-on vagyunk, amely a Bârlad völgyén fekvő városkában. A város leírásából a lexikonok egy apró, de igen jelentős részletet felejtenek ki: hogy a század elejéről származó, patriarchális hangulatú jelenlegi kórházat egy helyi nemes, bizonyos Cincu építtette, akinek a nevére ma már csak igen kevesen emlékeznek. A leginkább udvarházhoz hasonló épületnek azonban nem a történetéről szeretnék beszélni, hanem arról, hogy mi zajlik ennek a tábori kórházra, vagy lazarétumra hasonlító épületnek a falai között.

A környék lakosai jól ismerik ezt az olykor pikáns, de annál sötétebb részletek kapcsán említett intézményt. A kórház sebészeti osztályán kialakult konfliktus futótűzként harapózott el, és nyomott hagyott az ápoló- és orvosi személyzet szakmai becsületén, de bizonyos mértékben a betegeket is érintette, hiszen többen közülük más egészségügyi intézményhez kellett forduljanak panaszukkal. Mindennek az okát azonban hadd mondja el a kórház igazgatója,

Bohotin Maria Jana altatóorvos – vezette fel a műsort Nicolae Petrovici.

- Gheorghiu doktor megvan a maga szerepe a konfliktus kialakulásában, igazából ő áll az egésznek a középpontjában. A történések középpontja a műtő, pontosabban az egyes számú műtő. A külföldről kapott segélycsomagokból a legújabb nyugati műtős divat szerint öltözött, rendelésre készített, sötét izraeli szemüvegét viselő Gheorghiu Ioan figyelmesen hallgatja a riporter kérdését. Nem érti, miről van szó. Ő valamilyen dicsőítő műsort várt, legalábbis erre készítette fel a fülorrgégész komája, Matran Liviu, aki néhány hónappal ezelőtt még a Tecuci-i egészségügy párttitkára volt, most pedig nagy forradalmár és lelkes Ceauşescu ellenes.

- Doktor úr, Tecuci, valamint minden, az itteni kórházhoz tartozó település összesen körülbelül kétszázezer lakost számlál. Gheorghiu tudálékosan közbeszól:

- 180-200 ezer lakosról van szó. A riporter folytatja.

- Akik mindannyian ebbe a városba jönnek, ha egészségügyi problémáik adódnak. Az ön által vezetett sebészeti osztály el tud látni ennyi beteget?

- Igen! – válaszolja Gheorghiu. Én úgy gondolom, hogy, bár nem egyszerű, de el tudjuk látni őket. Mély lélegzetet vesz, majd folytatja. Ehhez azonban az orvosok, a saját magam, illetve az ápolószemélyzet részéről nagy elhivatottságra és felelősségvállalásra van szükség, olykor a szabadidőnket kell feláldozzuk, ami nincs egészen rendben, ugye. A riporter közbevág.

- Mivel ön az egyetlen sebész. Gheorghiu idegesen vág közbe.

- Ez nem volt mindig így! A riporter azonban nyomatékosan megismétli a kérdést.

- Hogyha ön az egyetlen sebész a kórházban, hogyan tudja elvégezni a műtéteket, hogyan áll össze a műtéthez a csapat? Hiszen tudvalevő, hogy minden műtéthez két sebész szükséges.

Gheorghiut kellemetlenül érinti, és zavarba hozza a kérdés.

- Igen. Olyan gyakornokokat kértünk, akiket érdekel a szakma. Volt egy általános orvosunk, aki ortopédiai képzést kapott a három évnyi gyakornokság ideje alatt és segített a műtétek alatt. Voltak más, *általános* orvosi képzettséggel rendelkezők is, akik felvállalták ezt a fajta munkát. Ez azonban csak időleges megoldás. A riporter szelíden közbevág.

- A gyakornokok alkalmazása egyébként sem a megfelelő megoldás. Gheorghiu ravaszul folytatja.

- Pontosan emiatt mondom, hogy részemről óriási a felelősség, hiszen a kisegítő gyakornokokra rá kellett bízni az ügyeletet is, nem volt más választásunk.

Éveken át, míg a kórház igazgatója volt, határozatokat, véleményezéseket adott ki, többek között a saját személyére vonatkozóan is. Az idén betöltötte a hatvan évet. Komoly szembetegség, retinaleválás miatt 1967-ben II. azután III. fokú rokkantként nyugdíjazták. A Mina Minovici Intézet nemrég elvégzett felmérése szerint *„a kialakult látáskárosulás miatt (csak az egyik szemével lát) alkalmatlan bármiféle munka végzésére, ugyanis a másik, látó szeme a mínusz nyolc dioptria miatt nem funkcionális”*. Valójában mínusz 16 dioptriás szemüveget hordott. A diagnózis gyakorlatilag eltiltja a munkától, hiszen műteni ilyen szemmel valóban óriási felelősség, pontosan úgy, ahogyan maga a doktor is megfogalmazza.

- Nem lenne jó más helyi sebészekhez fordulni, vagy a poliklinikáról áthozni valakit? Hiszen ez utóbbi amúgyis a kórház keretében működik? Nem lehetne például G. doktort megkérni? Gheorghiu pácban van.

- A doktorral van egy kis probléma. Amióta nálunk dolgozik, folyamatosan problémák vannak vele. Etikai, adminisztratív, illetve fegyelmi problémák. Olyan ember, akivel véleményem szerint nehéz csapatban dolgozni. Nagyon fegyelmezetlen, emiatt rengeteg kellemetlensége volt már, több alkalommal szankcionálták is miatta.

És, teszi hozzá, el kell mondanom, bár nem szép ilyet mondani egy kollégáról, de ha már rákérdezett, akkor el kell mondanom, hogy a képzettsége sem kifogástalan. Voltak pillanatok, amikor egyenesen azon tűnődtem, hogy végzett-e egyáltalán orvosi egyetemet? Ezzel egyidőben Gheorghiu sokat mondó gesztussal a halántékához emeli a kezét és megkopogtatja a fejét.

Utólag aztán kiderült a szomorú valóság. Hogy Gheorghiu volt az, aki nem végzett semmiféle orvosi egyetemet. Ennek ellenére sebész főorvos volt, és Románia egyik kórházában a sebészeti osztály vezetője.

Gheorghiu doktornak jó volt a származása. Proletár családban született. A származása segítette a karrierje során őt is, Adrian nevű testvérét is. Ez utóbbi fiatalabb és jóképűbb volt a bátyjánál, szerették a nők. Nem a kivételes tulajdonságai miatt, hanem mert jól megtalálta a helyét a kapcsolatokon és fekete jövedelmen alapuló kommunista melegágyban. Adi is orvos volt, altatóorvos, méghozzá a hadsereg kötelékében. Katonaorvos. A százados elvtárson jól állt az egyenruha. Valósággal ragadtak rá a nők. Nem is csoda, ő maga altatóorvos, a bátyja petevezetékeket köt el… Egy ilyen párossal biztonságban érezték magukat. Adi Konstancán lakott. Abban az időben a román haditengerészetnek egyetlen öreg tengeralattjárója volt. Adi azon a tengeralattjárón volt orvos, tehát fontos embernek számított. A származása is nyomott a latban, amikor odahelyezték. Munkásgyerek, vasúti munkásnak a fia, a munkásosztály sarja. A munkások és a földművesek gyermekeiből kerültek ki az orvosok, értelmiségiek. Egyesek a hobbijuknak is hódoltak. A Gheorghiu testvérek a nők altestével foglalkoztak. Az értelmiségi státus egy adott pillanatban jövedelmezővé vált. De hiányzott a megfelelő pillanat. A történelmi, politikai, konjunkturális pillanat. Aztán elérkezett az is. A 770. számú kormányrendelettel, amelyet 1966. október 1-jén adtak ki, és amely betiltotta az abortuszt. A kormányrendeletnek köszönhetően egy új generáció született, a

dekrétgyermekeké, akik 1966 után születtek. Gheorghiu Ion a Mărăşeşti-i kórház igazgatója lett, majd rövidesen Panciu járás főorvosa. Innen Tecuci-ra már elsősorban párttitkári, illetve kórházigazgatói minőségben került. Így lett a Tecuci-i városi kórház igazgatója.

- Doktor úr, kapta fel a témát a riporter, az önök sebészeti osztályán kialakult feszült helyzet nem mai keletű, hanem elég régi. Itt dolgoztak még más jó orvosok is, akik jelenleg jónevű sebészek, például Frăţilă doktor Brăiláról, vagy Leontescu doktor a Bákó megyei Buhuşi-ról, Micu doktor Buzău-ból. Velük is konfliktusba került. Gheorghiu idegesen szakítja félbe a riportert.

- Nem, nem, nem, nem! Ez nem igaz. Nem! Ezt Ganea doktor találta ki, az egész az ő agyának a szüleménye, a célja pedig az én lejáratásom. Le akarja járatni az intézményt, engem, hogy rossz fényben tüntessen fel a közvélemény előtt. A riporter hangosan gondolkodik.

- Ez, ugye, egy nézőpont a sok közül, de nem mindenki gondolkodik így. Itt van a megyei ügyészség jelentése, amelyet a CPUN, azaz a munkahelyi visszaélések kivizsgálására létrehozott testület állított össze, és amely szerint itt a Tecuci-i kórház sebészeti osztályán a szakmai és morális jellegű visszaélések mindennaposak. A jelentés hatékony megoldást is javasol, idézem: *„A sebészeten olyan dolgozókat kell alkalmazni, akik nemcsak a szakmával együttjáró jólétet, hanem a rizikót is vállalják."* De hallgassunk meg két további véleményt is, Oancă Petre doktort, a Tecuci-i Orvosok Szabad Szakszervezetének elnöke, illetve Luigi Matei főhadnagyot, a jelentést összeállító testület elnökét.

- Szakszervezeti vezetőként ismeri a Tecuci-i városi kórház sebészeti osztályán uralkodó helyzetet? Mi a véleménye erről?

Petru Oancă, a Tecuci-tól hét kilométerre fekvő Munteni községi orvosi rendelőjének általános orvosa kissé megilletődve szólal meg.

- A helyzet már évek óta ugyanaz. A sebzett önérzet és a kollegialitás hiánya vezetett ennek a helyzetnek a kialakulásához. Nem díjazom a középfokú végzettséggel rendelkező személyzet hozzáállását sem, hiszen odáig fajultak a dolgok, hogy megkérdőjelezték egy sebész kolléga végzettségét és szakmai kompetenciáját. Például G. doktor esetében. Mit mondhatnék. Oancă doktor mély lélegzetet vesz. Szemmel láthatóan izgatott, életében először áll kamera előtt. A riporter segíteni próbál.

- És gondolom, mindez a betegek rovására történik.

- Igen! A betegek tőlünk is, az ápolószemélyzet részéről is megértést, együttérzést várnak el.

A riport a Tecuci-i polgármesteri hivatalban folytatódik, ahol a CPUN, azaz a Luigi Matei főhadnagy és egy civil, foglalkozását tekintve fényképész által vezetett, munkahelyi visszaélések kivizsgálására létrehozott testület székel. A testület munkáját Galacról Cornel Puşcaşu felügyeli, az ő fölöttese pedig Radu Ciuceanu, későbbi parlamenti képviselő, és a testület országos vezetője. Cornel Puşcaşu a megyét ellenőrzése alatt tartó Plătică Ilie Vidovici „stábjának" volt a tagja.

A riporter Luigi Matei-hez fordul:

- Az ön által vezetett vizsgálat alapján mit tud nekünk elmondani ezekről a… nem akarom a visszaélés szót használni… szóval a kórházban kialakult helyzetről?

- A Tecuci-i kórházban kialakult helyzet a sebészeti osztályról indult és eléggé nyomasztó, különösen a város lakosságára nézve. A sebészeten ugyanis valójában egyetlen sebész dolgozik. Hogy mi az oka? Az a rengeteg konfliktus, amely az utóbbi húsz évben alakult ki közte és azok között az orvosok között, akiknek végül sikerült áthelyezést szerezniük más kórházba. Az illető orvos ugyanis felhasznált bizonyos kapcsolatokat a saját érdekében…

- Pontosabban…?

- Gheorghiu doktorra gondolok, aki jelenleg a városi kórház sebészeti osztályának a vezetője. A kapcsolatainak köszönhetően sikerült eltávolítania az összes olyan sebészt, aki ide, Tecuci-ra jött dolgozni. Sok példát tudnék mondani. Frăţilă doktor, aki most Brăila megye fő sebészorvosa, és akiről nekünk, helyieknek nagyon jó véleményünk volt. Leontescu doktor, aki pillanatnyilag Buhuşi-on dolgozik…

- Bákó megyében!

- Igen, Bákó megyében. Vagy Micu doktor Buzău-ból, és még sokan mások. Most éppen G. doktorral áll konfliktusban, akit egyelőre csak a poliklinikára sikerült áthelyeznie.

Másnap a riporter, Nicolae Petrovici és operatőre, Cătălin Voitiţiochi a doktor G. könyvtárszobájában üldögélt.

- Doktor úr, mióta dolgozik Tecuci-on? Meséljen a munkájáról.

- A kolozsvári Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetemen végeztem 1974-ben. A gyakornoki időszak után 1984-ben szakorvosi vizsgát tettem és általános sebészorvosi képesítést szereztem. Azóta a Tecuci-i kórházban dolgozom sebészként, ez idő alatt szinte folyamatosan a sebészeten tevékenykedtem. Ezalatt több mint 50 szakirányú publikációm jelent meg különböző szaklapokban, és ezzel párhuzamosan kutatómunkát is végeztem. Az Orvostudományi Társaság tagjaként a megyei, illetve országos szintű szakmai rendezvények szinte mindegyikén ott voltam, 1987 óta tagja vagyok a Balkáni Orvosi Társaságnak, és résztvettem a testület kongresszusain.

- De sok kellemetlenséggel is szembesült. Az évek során a sebészeten tapasztalt súlyos visszaélések egész soráról tájékoztatta a helyi, megyei egészségügyi hatóságokat, sőt a minisztériumot is.

- Igen, így van. Már a legelején észrevettem, hogy a sebészeten nem megfelelő a munkalégkör. Körülbelül 15-20 olyan kollégám van, aki jelenleg elismert szakemberként dolgozik a

környező megyékben, és akik hasonló okok miatt távoztak Tecuciról. A gyanakvással, szakmai és morális lejáratással, a nevetséges okok miatt kirótt szankciókkal nem könnyű megbirkózni. Engem több ízben is megbüntettek a párttitkárral és másokkal szemben tanúsított tiszteletlen viselkedésem miatt. Több polgári perem is volt ellenük, többek között a munkaszerződésem felbontása miatt is. Szeretném megjegyezni, hogy a bíróság minden alkalommal felmentett.

- Doktor úr, önnek mi volt a hibája ebben az egészben?

- Az, hogy túlságosan határozottan álltam ki, ezt azonban nem bántam meg. A határozottságomat azonban sajnos félreértelmezték. Ennek köszönhetően fordult ellenem az ápolószemélyzet egy része, ez magyarázza meg az osztályvezető, Gheorghiu doktor ellenséges magatartását. Neki köszönhetően degradálódott a sebészet szakmai színvonala és honosodtak meg a szakmai szempontból elfogadhatatlan beavatkozások. Maga a kórház állapota is tükrözi mindezt, hiszen soha nem merült fel egy modernebb, szakmai szempontból kompetens személyzettel ellátott intézmény felépítése.

A párbeszéd sokáig tartott. A riporter és az operatőr végül kikapcsolta a felvevőkészüléket, a beszélgetés azonban tovább folyt. Szó esett arról is, hogy mi áll valójában a kórházban tapasztalt szakmai hanyatlás hátterében. Négy évtizeddel ezelőtt, a sztálini időszak orvoshiányát pótolandó a szocialista orvostudomány létrehozta a gyorstalpaló intézményeket, ahova a szintén gyorstalpaló rendszerben érettségizett diákok kerültek be. A párt és a Securitate hű emberei, akiknek kifogástalan dossziéjuk volt, „egészséges" származásuk, és a Néptanácstól kapták az ösztöndíjukat. Gheorghiu doktor, a Mărăşeşti-i vasúti munkás fia higiéniai főiskolát végzett. A szemproblémája miatt először mint a higiéniát felügyelő orvost alkalmazták Panciu településen, ahol egyben a járás főorvosa is lett. A járások megszüntetését követően Tecuci-ra került, ahol

kórházigazgató és párttitkár volt egy személyben. A nők foglalkoztatták a leginkább, megpróbálkozott hát a nőgyógyászattal. Megtanult elvégezni néhány egyszerű beavatkozást, például a méhkaparást, és ezt mindaddig űzte, amíg egy műhiba miatt elítélték. Ezt is megúszta azzal, hogy beszerzett egy igazolást arról, hogy gyengén lát. Barátja és kollégája, Liviu Matran támogatásával, aki időközben fényes karriert futott be a párt keretében, megszerezte a sebészi képesítést. Nyugdíjazásáig egész sereg „kisasszonykával" vette körül magát, akik közül egyet, a párt iránt nagyon is elkötelezett, de mindössze alapfokú ápolónői képesítéssel rendelkező „Ţarină doktornőt" kinevezte főnöknek. A sebészeten ezután a tevékenység szinte kizárólag a „Tecuci-i vakbélgyulladás" néven ismertté vált problémák kezelésére szorítkozott. A féregnyúlvány eltávolításakor a nők petevezetékét elkötötték, néhány évtized leforgása alatt a Panciu és Tecuci körzetben lakó nők jelentős hányada vált így terméketlenné. Felháborító!

A „doktornő" reggelente, az ügyeletesen jelentéstétele előtt besétált a női részleg húszágyas kórtermébe.

- Jó reggelt kívánok, doktornő! – köszöntötték a moly- és egérrágta kórházi takarók alatt didergő betegek.

- És te? – kérdezett rá véletlenszerűen egyik-másikra. Ki utalt be?

- Gheorghiu doktor, kezét csókolom.

- Hány gyermeked van?

- Három, asszonyom. Két fiú és egy kislány.

- Aha. És még szeretnél egyet?

- Isten őrizzen, kedves doktornő, mondta az asszony. Hiszen ezeket is alig nevelem.

- S a férjed? Iszik?

- Igen, iszik.

- És ver is?

- Ajaj, de még hogy. Ha részegen jön haza, elver.

- S még akarsz egy gyermeket? A kérdés villámcsapásként érte az asszonyt.

- Nem. Nem, kedves doktornő, nem akarok még egyet.

- Akkor menj szépen, csókold meg a Gheorghiu doktor kezét és adj neki háromezer lejt, hogy kösse el a petevezetékedet.

Az asszony repesve indult az ügyeleti szobába, ahol a főnök a reggeli kávéját iszogatta. A kórteremben pedig a doktornő újabb áldozat után nézett.

- S te? Téged ki utalt be?
- G. doktor. Epekövem van.
- Dehogyis van epeköved. Vakbélgyulladásod van, te buta liba. Menjél csak te is oda, a másik után, s csináljátok úgy, ahogy mondtam.

A „doktornő" szintén vastag lencséjű szemüveget viselt, amelyen keresztül a szeme mindössze apró, kíváncsiságtól és rosszindulattól fénylő pontnak tűnt.

- Veled mi van, te kis giliszta? – kérdi a takaró alatt az anyjához simuló nyolc éves kislánytól.

- G. doktor utalt be minket is. Jobb oldalt, alul fáj a hasam, hányingerem van.

- Az az idióta? Aztán az anyjához fordul. Adj neki egy csirkét, mondja.

Mindenki tudta, hogy G. doktor nem fogad el semmit a betegektől, és nem eszik csirkét. Az ilyesféle „ajándék" rendszerint a műtősnővéreknél kötött ki, a menzán a szakácsnő elkészítette nekik.

No, de térjünk vissza a Petrovici úr műsorához, aki ismét a kórház igazgatónőjének, Bohotin Maria Jana altatóorvosnak az irodájában ül.

- Milyen intézkedések történtek az új kórház megépítésére vonatkozóan?

- Az utóbbi 4-5 évben több alkalommal is kérvényeztük, de csak ígéreteket kaptunk erre vonatkozóan. Az

utóbbi 2-3 hónapban azonban már komolyabban tárgyaltunk róla, azt hiszem, most már tényleg beindul az építkezés. Egy 530 ágyas, modern kórházat szeretnénk, jól felszerelt, alaposan képzett személyzettel ellátott intézményt… remélhetőleg szép lesz a környezete is. Egyelőre még nagyon az elején vagyunk. De tárgyaltunk már a tervezőkkel.

A riporter félbeszakítja.

- Az új kórháznak nagy szüksége van az értékes munkaerőre, ugyanis egyes osztályokon eléggé gyakran váltakoztak a káderek. A sebészeten, például. A személyes, szubjektív okokat nem számítva hogyan magyarázza azt, hogy olyan sok jó sebész ment el innen, ebből a kórházból?

Az igazgatónő zavartan sóhajt fel.

- Én altatóorvosként az említett sebészek mindegyikével dolgoztam. Tanácstalanul vonja meg a vállát. A sebészek között előfordultak összetűzések, de nem elsősorban emiatt mentek el, hanem azért, mert ott, ahova kerültek, jobbak a körülmények, gördülékenyebb a kommunikáció, nagyobb a város, a nagyobb város pedig több lehetőséget is nyújt, ugye.

- Mindenesetre, a távozásukkal…

- A város vesztett.

- A város is, a kórház is, jegyzi meg ravaszul a riporter. Majd folytatja. A sebészeti osztállyal kapcsolatosan a szakmai presztízsvesztés kérdése is többször fölmerült. Mi a véleménye erről?

Bohotin Maria Jana benne van a pácban, az arca és az orra kipirul. Kényelmetlenné, zavaróvá válik az interjú. Pár pillanatig erősen koncentrál, majd megszólal.

- Szakmai presztízsvesztés? Mélyet sóhajt. A válasz nehezen áll össze, hiszen ő maga is a sebészeten dolgozik, ahol hogyha az ember a műtők protokollumait fellapozná, az altatóorvos által kitöltendő oldalon csak a sebészek aláírásait találná, gyomor- és májműtéteknél pedig gerincérzéstelenítést, amelyet szintén a

sebészek írtak alá. Csak a Gheorghiu doktor „vakbélműtétjeinél" jelenik meg olykor az altatóorvos aláírása, a feljegyzés szerint a sebész vagy a műtősnővér által elvégzett gerincérzéstelenítésnél volt jelen. A feljegyzések azonban nem szólnak sem az orvosnő bátorságáról, sem az orrát elöntő pirosságról.

- Szakmai presztízsvesztés? – kérdezi szónoki hangsúllyal az igazgatónő. Ennek több oka is van. A sebészhiány, ugye, mert csapatra van szükség ahhoz, hogy dolgozni lehessen, illetve… ne feledkezzünk meg a nincstelenség éveiről, amikor nem volt semmink. Se fűtés, se altató-, se kötszer, semmi. Az emberek elmenekültek. Ha lehetőségük volt rá, megpályáztak egy állást, és elmentek. Minek maradtak volna Tecuci-on? Vagy Galacon akár? Inkább elmentek Bukarestbe.

- Az érthető, hogy az emberek oda mentek, ahol több lehetőségük volt. Ön legalábbis ezt állítja. De a Vrancea megyei Vidra község kórházát elözönlik azok a betegek, akik nem akarnak a Tecuci-i sebészetre kerülni.

Bohotin Maria Jana megadja magát.

- Hát igen – sóhajtja ismét, és elhallgat. Ez olyan kérdés, amelyre szíves engedelmükkel nem fogok válaszolni.

Honnan tudja a riporter, hogy a szomszédos megyében, Vidrán, az ottani lepukkant kórházban dolgozik egy bukaresti sebész, aki megműti a környékről odasereglő betegeket? Costică Antonie doktor, akit évekkel ezelőtt ide száműztek. Aki Setlacec, Stănescu, Constantinescu, Rădulescu, illetve Juvara doktornak volt a kollégája. Ez azonban már más történet, másik műsorban lesz szó róla. A kommunista Románia orvosait, úgy látszik, mégis inkább az ellenállás, mint a lelépés jellemezte. Antonie doktor elmesélte G-nek azt, amit a bukaresti Foişor Kórházban dolgozó barátjától és kollégájától, Roger Georgescu doktortól hallott akkoriban, amikor a G. doktort elmarasztaló büntetőjogi dossziét összeállították. I. Rădulescu doktor, a Cantacuzino Kórházban, Juvara doktor vezetése

alatt dolgozó előadótanárnál az ügyészség házkutatást tartott, és elkoboztak tőle 100.000 lejt. Ennyit kapott a Tecuci-i fehér maffiától a doktor azért, hogy a Mina Minovici Törvényszéki Orvostani Intézet Legfelsőbb Bizottsága kedvezőtlenül bírálja el G. doktor dossziéját. A testületet eredetileg Setlacec professzor vezette, aki minden további nélkül felmentette G. doktort a vád alól. Gheorghiu és cinkostársai azonban megvárták, hogy a professzort nyugdíjazzák, majd két év elteltével ismét a testület elé vitték az ügyet, amely ezúttal elmarasztalta G-t azzal, hogy „a megfelelően alkalmazott kezelés talán megmenthette volna a beteg életét". Egy hashártyagyulladásban szenvedő páciensét, akit a betegség kialakulása utáni 21. napon műtött meg. „A hashártyagyulladásban szenvedő betegnél az első napon elvégzett műtét megmenti a beteget, a második napon esélyt ad neki a gyógyulásra, a harmadik naptól kezdve azonban a gyógyulás esélytelen" (Mondor, A hashártyagyulladás). A Tecuci-i kommunista egészségügyi vezetők tervének kivitelezéséhez egy ügyészre volt szükség. Ana Călin, a galaci kommunista megyei ügyészség főügyésze egy kétes hírnevű Tecuci-i ügyészt, Trandafir Scutaru-t nevezte ki. Az illető Moroşan ügyész helyére szeretett volna előlépni.

A riporter levonja a következtetést.

Milyen igaza volt a Tecuci felé tartó 621-es gyorsvonaton annak az utasnak, aki azt mondta:

- Nagy bátorság kell ahhoz, ha az ember bármit meg akar tudni a Tecuci-i kórházról.

Bizonyos dolgok kiderülnek, más dolgok nem, a felületes szemlélődő számára úgy tűnik, hogy, bár a helyzet a klinikán súlyos és tarthatatlan, bizonyos fokig mindkét félnek igaza van. A visszaélések, a torzsalkodás, a különféle érdekek nem kedveznek a gyógyításnak, és a helyzetet csak rontja, hogy a sebészet gyengén felszerelt, az illetékes hatóságok csak formálisan foglalkoznak az intézményben felmerülő igényekkel.

Végül a riporter visszatér Luigi Matei főhadnagyhoz.

- Úgy értsem, hogy a Megyei Egészségügyi Főhatóság nemrég hozott határozata megoldotta a sebészi létszám problémáját? Azaz lesz legalább két sebész a kórházban?

- A sebészek számát illetően igen. Trăistaru doktor lesz a második sebészünk. Őt az idén Galacon nyugdíjazták. Én úgy gondolom, hogy Tecuci számára nem az a megoldás, hogy nyugdíjas sebészt alkalmazzunk, hiszen ez azért mégsem elefánttemető.

- Egyértelmű – mondja ki a végszót a riporter.

A riporter azonban akkor még nem tudott valamit. Azt, hogy Trăistaru doktor annak a Constantin Dăscălescu elvtársnak, România Szocialista Köztársaság kormányfőjének volt a keresztfia, akit 1989. december 20-án Elena Ceauşescu azért küldött Temesvárra, hogy párbeszédet folytasson a forradalmárokkal. Jól helytállt. Nemet mondott minden követelésükre. A kommunista galaci egészségügyi vezetők 1989 után sem adták fel. Így került a Parkinson kórban szenvedő, nyugalmazott Trăistaru doktor a Tecuci-i kórház sebészeti osztályának élére a fiatalabb, egészséges G. helyett. Ő ugyanis továbbra sem tartozott a kedveltek körébe. A harc még két évtizeden át folyt. G. doktort végül az országgal egyszerre gyűrték le. G-t is, Romániát is.

A fehér maffia

Egyik reggel, a kórházból jövet G. szokásától eltérően a poliklinika épülete mögé parkolta az autóját. Szeretett az épület elé parkolni, elegáns mozdulattal becsapni a gépkocsi ajtaját és sietve elindulni a főbejárat üvegajtaja felé. Először a recepcióhoz ment, megérdeklődte, hogy hány beteg jelentkezett sebészeti kivizsgálásra aznap. Felhívta a recepciós figyelmét arra, hogy milyen iratokat kérjen a betegektől a kivizsgáláshoz. Aztán szinte futva tette meg az utat a második emeletre, és csak egy pillanatra állt meg az emeleti előcsarnokban, ahol a betegek türelmesen várták, hogy sorra kerüljenek. Szeretett elbeszélgetni a betegekkel, többjüket a kórházból már ismerte, ő műtötte őket. Szerette a gyerekeket is, őket azonnal, soron kívül fogadta, megszidta a súlyos betegeket, akik elmulasztottak időben visszajönni, és azonnal átküldte őket a kórházba.

Ezen a reggelen azonban az épület mögé parkolt. A hátsó ajtón ment be, nem került a recepció fele, hanem egyenesen az emeletre indult. Az üvegajtón keresztül benézett a második emeleti váróterembe. Megakadt a szeme a rendelője előtt várakozó elegáns, fiatal nőn. Magas, szőke, kissé túlsminkelt. Amikor a doktor melléje ért, sokatmondóan rámosolygott, majd meg se várva, hogy behívják, a doktor nyomában belépett a rendelőbe.

- Nem ismer meg, doktor úr?
- Nem igazán – válaszolta G. A nő magabiztossága kissé zavarba hozta.

- Hát az lehet – bántódott meg kissé a nő. Az elkülönítőben feküdtem, de maga csak a pácienseivel törődött.

- Ön kinek a betege volt? – kérdezte G., hogy időt nyerjen.

- A Gheorghiu doktoré, vakbélgyulladással műtött. Érti? És diszkréten rákacsintott az orvosra. Vakbélgyulladás!

- Értem – vágott közbe G. Értem én, csak azt nem tudom, hogyan sikerült Gheorghiu doktornak megműteni magát. Időközben eszébe jutott a szőke, túlsminkelt nő, aki az elkülönítőben feküdt és pontosan azzal vonta magára a figyelmet, hogy mindig friss sminket viselt, ami a frissen műtött betegek esetében eléggé rendhagyó.

- Szerencsém volt. Miminek vagyok a barátnője. Tudja, a vérátömlesztéssel foglalkozó Mimié. Ő intézte el. A műtétet éjszaka végezték, sürgős volt. Liviu doktor, a fia segédkezett. Gheorghiu Liviu. Ügyeletes volt éppen.

- Aha – mondta G. Egy pillanat alatt megvilágosodott. Hirtelen megértett mindent, amit két évi, a „fehér maffiával" vívott harca alatt nem értett. Annyira egyszerű, annyira világos lett minden. Csak azon csodálkozott, hogy miért nem jött rá korábban. Pedig mennyire egyszerű. Eszébe jutott Nasie nővér. Egyik este Hâncu, a másik, idősebb sebész besétált éjszaka tizenegy körül és iszonyú cirkuszt rendezett Nuţi miatt. Nuţi galaci volt, G-nek a barátnője. Hâncu ugyanis az ügyeleti szobában talált rá Nuţi-ra.

Nasie nővér volt az egyetlen, aki elmondta neki, hogy a „főnök" kötelezte mindazokat, akik aznap éjjel ügyeletesek voltak, hogy nyilatkozatot írjanak arról, hogy G. doktor idegeneket fogad az ügyeleti szobában és ott nemi kapcsolatot létesít velük.

- Egy vénember erotikus képzelgései… öregeknél előfordul olykor, már rég nyugdíjba kellett volna mennie. Neki is vannak gyengéi, például szereti a műtéteket, vakbelet pedig különösen szeret műteni.

Nasie nővér sírt. De csak képmutatóan. G. tudta, hogy színpadias és képmutató.

- Ne harcoljon a szélmalmokkal, doktor úr. Nincs értelme. Mi a főnök mellé kell álljunk. Maga jó hozzánk, rendes velünk, tisztel minket, és mi mégsem tudjuk szeretni. Nem vagyunk képesek rá. Mindegyikünknek a petevezetéke el van kötve, Aurelia Haloca az egyetlen kivétel. Azt hiszem, érti.

G. értette. Most már mindent értett. A nővérek és az orvosok között az évek során kapcsolat alakult ki, méghozzá eléggé furcsa kapcsolat. Az egymástól való függés furcsa állapotot eredményezett. A legkisebb kompromisszum is a hálózat leomlását eredményezte volna. Ilyen egyszerű volt az egész.

A nővérek közvetítettek a két sebész és a környék elkeseredett asszonyai között a csonkítással egyenértékű beavatkozások ügyében. Ezáltal jelentős jövedelemkiegészítéshez jutottak, a két sebész pedig sokezer lejt vágott zsebre. Az évek során az ily módon megcsonkított páciensek száma több ezerre növekedett. Ez volt a Tecuci-i fehér maffia egyik alapjövedelme.

G. elgondolkodva nézte a vele szemben álló nőt. Szép, fiatal, eléggé értelmesnek tűnt.

- Van gyermeke? – kérdezte.

- Igen, van egy.

- A férje?

- A férjem egy mezőgazdasági gépeket forgalmazó cég üzletének a vezetője. A nő sóhajtott. Milyen cirkuszt csapott – mondta.

- Miért?

- Hát azért, hogy milyen sokba került a vakbélműtét.

- Nem értem – mondta G.

- Hogyhogy nem érti? – komorult el a nő. Muszáj volt intézkedni. Néha hús kellett, néha bor, néha benzin, és persze a boríték. Mit tehettem volna? Meg kellett mondanom végül neki.

G. hallgatott. Elkérte a nő iratait, tíz nappal meghosszabbította a betegszabadságát, majd kikísérte.

- Jövök még magához, mondta a nő. Az aluljáró melletti élelmiszerboltban dolgozom. Keressen meg.

- Jó, jó – mondta G. Fáradt volt, undorodott. Mindentől és mindenkitől megundorodott. Hát ez a maffia. A fehér maffia. Az egészségügy söpredéke. Ez az ő világuk, G. csak benne él.

Délután lement a lakásából a földszintre, hogy megkérje a szomszédasszonyokat, takarítsanak ki nála. Két egyszerű munkásasszony lakott mellette, mindegyiküknek volt négy gyermeke. Egyikük, Adela megkérte, hogy műtse meg a fia heresérvét. Sokat járatták már a gyermek betegsége miatt, az asszony nem értette, hogy a beutaláshoz előbb át kell adni a főnöknek a borítékot. G. az egyik ügyelete alkalmával, sürgősségi esetként végezte el a műtétet, a főnöke meg is büntethette volna érte. A műtét simán zajlott, a gyermek gyorsan gyógyult, az asszony elégedett volt. Adela nagyon hálás volt. Több alkalommal próbálta megosztani G-vel a kórházban hallott pletykákat, de G. mindig rendre utasította.

- Nem szeretem a pletykát. Hagyd a fenébe.
- De doktor úr, én egy barátnőmről, Janetáról akarok mesélni magának.
- Nem érdekel, Adela, nem érdekel.

Ma azonban G. vidám volt amikor belépett a földszinti lakásba. Adela és Mariana izgatott volt. Éppen süteményt készítettek. A doktornak beszélgetni volt kedve.

- Nos, Adela és Mariana, hadd halljam azt a történetet Janetáról.
- Doktor úr, Janeta a barátnőnk. Adela helyeslően bólintott és tovább kente a tésztalapra a lekvárt.
- Két gyermeke van, 36 éves. Bukarestben megműtötték a szívét. Mivel folyton terhes maradt, összeszedett valami pénzt és elment Hâncu doktorhoz, hogy kösse el a petevezetékét. Az elvette a pénzt és meg is műtötte, de Janetának nem volt szerencséje, a seb nem akart összeforrni. Egy idő után Janeta hazakérezett a kórházból. De előtte azért még megvizsgáltatta magát a nőgyógyászaton. Ott rákos daganatot állapítottak meg, méhrákot. A seb nem akart begyógyulni, aztán egy idő után a sebből elkezdett folydogálni a vizelet. Az orvosok tanácstalanul vonogatták a vállukat: „átterjedt a húgyhólyagra is" mondták a nőgyógyászaton. Furcsa módon azonban

Janeta, bár a sebe nem gyógyult, sőt folyt belőle a genny és a vizelet, mégsem halt meg, sőt semmi jelét nem adta annak, hogy a halálán van.

Egyik nap aztán kétségbeesésében Janeta pénzt kért kölcsön és leutazott Bukarestbe, az ottani onkológiai klinikára, hiszen úgy tudta, rákos. Azok, doktor úr – vette át a szót Mariana – azonnal megműtötték. Kinyitották és… mit ad Isten? Hâncu doktor véletlenül a petevezetékét a húgyhólyagjával kötötte össze. Ebből származott minden galiba.

- S hol van most ez a Janeta?
- Otthon. A November 7. utcában. Makkegészséges, nincs semmi baja.
- S Hâncu?

- Janeta visszament hozzá, de Hâncu nem vallott be semmit. Nem ismerte el, hogy hibázott, Janeta meg békén hagyta.

G. jót szórakozott a történeten, aztán visszament a második emeleti lakásába. Vette a tollat és késő éjszakáig írt. A tanulmány nem jelent meg soha, sehol, és említeni sem említette soha, senkinek. A címe: *A petevezeték elkötése okozta csonkítás törvényszéki orvosi szempontból.*

A Transilvania klinika

Nincs megelégedve a külalakjával? Az orrát íveltebbé, az ajkát érzékibbé szeretné tenni? A fülét, esetleg a túlságosan telt csípőit szeretné korrigálni? A Transilvania Sebészeti Klinika visszaadja az önbizalmát és új életet lehel önbe. Betegeinknek minden szempontból kifogástalan, diszkrét ellátást biztosítunk. Nálunk megszabadulhat a ráncaitól, vonzóbbá varázsoljuk az orrát vagy az állát, megnagyobbítjuk a mellét és eltüntetjük testének apró esztétikai hibáit. A Transilvania Klinika az európai sebészeti normáknak megfelelően dolgozik, megbízható, szakmai szempontból kifogástalan szolgáltatásokat nyújt…

Ez volt az 1989-es események utáni Románia első plasztikai sebészetet hirdető reklámja.

G. doktor elsétált a Tecuci-i Securitate-hoz.

- Ha jól tudom, mostantól kezdve RHSz a neve, azaz Román Hírszerző Szolgálat.

- Igen, doktor úr! – mondta a tiszt.

G. az úr szó hallatán megborzongott. A rideg kő- és betonépületben disszonáns akkordként visszhangzott a szó. Kissé nevetségesnek, sőt sutának tűnt. Már nem volt elvtárs. Nem elvtárs, hanem úr. Doktor úr. S a vele szemben álló férfi sem elvtárs, hanem tiszt úr. És méghozzá milyen előzékeny úr. Baciu őrnagy szavai csengtek a fülébe, azé a Baciué, aki a Szekuritáte tisztje volt.

- Ej, doktor, doktor, micsoda gazember maga… doktor elvtárs.

Feleszmélt. Most már minden más. A helyiség ugyanaz, de a bútorzata megváltozott. A bútorzat is, az ember is más. A falak üresek voltak, hiányzott a vezér, a hőn szeretett Nicolae Ceauşescu elvtárs portréja. És más is hiányzott. A bútorokat átrendezték.

- Foglaljon helyet – intett a tiszt. Mi járatban nálunk?

- Én – szólalt meg G. zavartan – kérdezni szeretnék valamit.
- Ki vele, doktor úr, hadd halljuk! – biztatta barátságosan a tiszt.

- Hát, nem is tudom, hol kezdjem. G. összeszedte minden bátorságát és teljes komolysággal fordult a szemközt ülőhöz.

- Uram, én szeretném otthagyni az állami állásomat. Megtehetem ezt anélkül, hogy letartóztatnának?

- Istenem, doktor úr, hiszen maga szabad ember. Azt tesz, amit a kedve tart. Elmehet bármikor, bárhova dolgozni.

- Ez biztos? – kérdezte G. hitetlenkedve. Egészen biztos?

- Biztos, doktor, egészen biztos.

- És írógépet is vehetek magamnak?

- Persze, hogy vehet. Bármit vehet. Amire csak szüksége van.

- Akár fegyvert is? – kérdezte felbátorodva. Vadászfegyvert, például?

- Vadászfegyvert is, doktor úr. Ha akarja, segítünk, beszélünk a rendőrséggel.

G-nek eszébe jutott, hogy a rendőrséget csak egy fal választja el tőlük. A rendőrség neve is megváltozott. Régen milícia volt, most rendőrség. A cégér megváltozott ugyan, a főnök azonban maradt. Vâlcu elvtárs. Vâlcu főhadnagy elvtársból Vâlcu főhadnagy úr lett. Elbúcsúzott, kilépett az épületből az utcára. Minden megváltozott. Mint eső után a gomba, megjelentek a butikok. A világ butikokból állt. Üdítőt és lángost árultak. Üdítőből és lángosból állt a világ. Akinek volt miből, gyorsan beindított egy butikot, ahol üdítőt, lángost és rágógumit árult. Főleg rágógumit. Megjelentek a déligyümölcsök. Mangó, kivi… Mangó, kivi és rágógumi. Mindenütt lehetett kapni őket. A vállalkozó szelleműek butikot nyitottak. Tecuci-on a szabadság üdítővel és lángossal kezdődött, aztán nemsokára naranccsal és rágógumival folytatódott. Hemzsegtek a vállalkozók, az emberek jókedvűek, boldogok voltak. Ja, és a

szatyrok. A szép, színes műanyag reklámszatyrok, amelyeket a diákok mappa gyanánt használtak. Reklámszatyrok, tele pucér hölgyekkel és kigyúrt, izmos férfiakkal.

Milyen mozgalmas ez a világ, gondolta G. miközben átvágott a Főutcán a kórház felé. Valaki azonban kizökkentette a gondolataiból.

- Jó napot, doktor! Ismerős volt a hangja. Gelică. Gelică, a Dacia szerviz karosszéria javítója, akinek G. műtötte a feleségét. Epekővel.

- Jó napot, Gelică – mondta a doktor. Az utóbbi időben nem láttam a szervizben. Le kellene festeni a csomagtartóm fedelét, végigsúrolta egy eltévedt golyó. Amikor a Román Televíziónál voltam, Bukarestben, az autó után. A „Forradalom" napján. Mit szól hozzá?

Á, doktor, én már nem dolgozom ott. Felmondtam, most már saját magamnak dolgozom.

- Hogyhogy, már nem karosszéria javítással foglalkozik? Mi a fenével foglalkozik maga, Gelică, üdítőt meg lángost árul?

- Dehogyis, doktor. Nem. Én sokkal kifizetődőbb dologgal foglalkozom. Hiszen szabadok vagyunk. Szabadon léphetjük át a határt. Mehetünk Európába.

- S maga Európába jár?

- Igen, doktor. Nemrég voltam Németországban, hoztam magamnak onnan egy olcsó autót, egy Volkswagen mikrobuszt. Ott áll a Rómeó vendéglője előtt. Forgalomba is írattam már. Azzal megyek Törökországba.

- Törökországba? S ott mit csinál?

A válasz meghökkentette G-t. Gelică válasza egy történelmi korszak kezdetét fémjelezte. Az 1989-es román forradalom utáni korszakét. Gelică közelebb lépett és bizalmasan súgta.

- Van egy jól jövedelmező üzletem. Kurvákat szállítok Törökországba. Igen, kurvákat viszek Törökországba. Megtöltöm a mikrobuszt bigékkel és kiviszem őket. A törökökhöz.

- Bravó, Gelică! A doktor a váratlan bizalomtól meghökkent, majd feleszmélt. Pedig maga jó szakember volt. Ki javítja ezután az autómat?

Gelică undorral legyintett, a válasz egyértelmű volt. Aztán gyorsan kereket oldott. Sietett, elvégre most már vállalkozó. Szabad polgára egy szabad európai országnak. Romániában forradalom tört ki, és még mindig nincs vége. A forradalom lángossal, üdítővel és naranccsal folytatódott. Aztán pedig mangóval, kivivel és rágógumival. S üdítővel. Na meg kurvákkal. Ez volt a román forradalom.

G. beszállt a kék színű Daciába és elhagyta a várost. Hét kilométer után megállt a mezőn, az ötös kilométerkőnél. Azon az úton, amely Tecuci-ot és Mărăşeşti-et köti össze. Az ötös kilométerkőnél elhagyatott épület áll. Valaha óvoda működött benne. A 7. számú állattenyésztő egységnél dolgozók gyermekei számára építették. A hét tehénhez – így ismerte mindenki a helyet. Bámulta az épületet és közben gondolkodott. Negyven éven át a kommunisták azzal hencegtek, hogy kórházat építenek majd Tecuci-on. Hencegtek, hencegtek, de tenni nem tettek semmit. Minden maradt a régiben: új kórház nélkül. Az egyetlen város volt, ahol nem épült új kórház. Az okot nem volt nehéz kitalálni. Az új kórházba új orvosok kellenek. Ez lett volna a vég. A csalás, az inkompetencia, a csúszópénz, a szakmaiságnak még a nyomát is nélkülöző orvosi beavatkozások, egy szóval: a Tecuci-i orvoslás vége. A „Tecuci-i vakbélgyulladás" vége.

Majd én felépítem, mondta ki G. fennhangon. Én. Megépítem a kórházat. Saját kezűleg. Megmutatom a kommunistáknak, hogy egy tisztességes, szorgos máramarosi képes megcsinálni azt, amit ők

negyven éven át nem tudtak. Csinálok egy kórházat. Egy húsz ágyas kórházat, és elnevezem Transilvania Klinikának.

Az elkövetkező hónapokban G. egy kezdeményező csoportot gyűjtött össze, amely megalapította a Romániai Magánorvosok és Gyógyszerészek Egyesületét. A központjuk Bákóban volt. Összehívta az első közgyűlést, amelyen bemutatta az ötletét. Elkészült a helyi és az országos szórású televízióadókban lejátszott dokumentumfilm. Műsort készítettek a Focşani-i televízióadó számára. Ott ugyanis létrejött egy stúdió, amelynek adását Tecuci-on is nézni lehetett.

Közben megkereste Marilena Ţirică-t, hogy bankhitelt kérjen. A hölgy a Bancoop Kereskedelmi Bank igazgatója volt. A protokoll által megkövetelt hezitálás után jóváhagyta neki a háromszázezer lejes hitelt. G. azonnal Piteşti-re utazott. Meleg, ígéretes nyári nap volt. Líviát is magával vitte. Az asszony szerette volna otthagyni a kőolajszondáknál betöltött állását. G. határozott. Elege volt abból, hogy Lívia naponta mindenféle információt kellett jelentsen, emellett rutinszerűen hetente kellett jelentést írjon a Szekuritáte számára is. Fogalma sem volt róla, hogy mire használták. A jelentgetés része volt a munkaköri leírásnak. A szocialista egységek vezetőinek jelentést kellett írniuk az állambiztonsági szerveknek. Egyértelmű. És egyben kötelező is volt.

Líviával együtt besétáltak a Piteşti-i Dacia gépkocsigyárba, az igazgatót keresték. Az előcsarnokban sokan voltak, csaknem két órát kellett várakozniuk. Amikor rájuk kerül a sor, megjelent még egy bukaresti kérelmező, a Nemzeti Megmentési Front csúcsvezetéséből. Bőrüléses Dacia kellett neki. Bőrrel kárpitozott, kombi Dacia. Ez aztán a luxus. Szabadság és luxus. Az autókat úgy vásárolták, mint a cukrot, mondta a Constantin Stroe vezérigazgató, aki hajdanában a gyár mérnöke volt.

A folyosón G-nek lehetősége volt megpillantania egy ritkaságszámba menő, Dacia 1300 sportkocsit. Nem azt, amit mindenki ismert, hanem egy lehajtható fedelűt. Lehajtható fedél, értik? Abban az időben ez szinte csodaszámba ment. A látványtól megbabonázva lépett be az igazgatóhoz.

- Egy autót szeretnék… hajszál híján azzal folytatta, hogy: amilyet a váróterem falán látni. Aztán még időben feleszmélt. És kijózanodva folytatta: igazgató elvtárs… azazhogy igazgató úr, mi egy MENTŐAUTÓT szeretnénk.

- Nem értem, mondta az igazgató. Nem értem, miféle autót kérnek?

- Mentőautót. Amiben legyen hordágy és oxigénpalack és minden, ami a mentőautó alapfelszereléséhez hozzátartozik. A kórháznak kell. A Tecuci-i Transilvania Klinika számára vásároljuk. A Galac megyei Tecuci-ra kell.

Constantin Stroe igazgatónak tátva maradt a szája. Megszokta már, hogy az emberek mindenféle kéréssel fordulnak hozzá. Különféle fakszníkkal. Metálszínű festék, ilyen-olyan kárpitozás, bőr, motor, kerék, extrák, stb. A legfurcsább, legképtelenebb kérésekkel bombázták, de mentőautót még senki nem kért tőle. Ez az orvos bizonyára meghibbant. Hogy 1991-ben, amikor minden épeszű román állampolgár azért vásárol autót, hogy felvágjon vele és kiélje a kommunizmus évei alatt felgyűlt összes frusztrációját, mert annak idején, ugye, nem lehetett csak úgy autót venni, jön ez a fickó és mentőautót kér. Egy őrült doktor. Aki otthagyta a finom, langymeleg állását az állami kórházban, ahova a diplomán kívül a világon semmiféle befektetés nem szükséges ahhoz, hogy behajthassa a betegektől az adómentes napi csúszópénzét, és ideállít, hogy neki mentőautó kell. Amivel betegeket tud szállítani. Hát ez kész őrültség.

- Ej, micsoda kérés ez, doktor, ilyenről még nem hallottam. És milyen kellene?

- Hát olyan, amilyenről az előbb beszéltem. Ugyanolyan felszereltségű, mint az állami mentőautóké.

Stroe doktor kivette a doktor kezéből a kérvényt, sebtében elolvasta, majd ráírt valamit.

- Jóváhagytam, menjenek át a kereskedelmi osztályra.

A kereskedelmi osztályon újabb sort kellett kiállniuk. Épp akkor jelentették be, hogy az autók árát százezer lejjel megemelik.

- Remélem, hogy ez a mentőautókra nem érvényes, gondolta G. De hiába. A határozat Bukarestből, a minisztériumból, illetve a Dacia gyár vezetőségétől érkezett, úgyhogy egyértelmű volt. Az áremelés minden gépkocsira érvényes. Vissza az igazgatóhoz. Constantin Stroe azonnal megértette, hogy mi a helyzet. Felhívta a kereskedelmi osztály igazgatóját.

- Aláírtam a doktornak egy autót, miért nem akarod kiadni?

- Kiadom én szívesen, de az új áron.

- Nem! – dühöngött Stroe. Neki a régi áron adod. Azaz 120 ezer lejért. Ráírom a kérvényére is. Constantin Stroe az aláírása mellé még odafirkantotta: Jóváhagyva a 120 ezer lejes áron. És hozzátette: a nép egészsége érdekében. A kereskedelmi igazgató a hóna alá vette a mappáját és kifele indult.

- Várj! – szólt utána Stroe. Még van valami. A másik visszafordult az ajtóban.

- Felszerelitek mindennel, és úgy adjátok ki. Teljes felszereléssel.

- Igenis! – mondta a másik. Aztán Constantin Stroe, a Dacia gyár igazgatója intett.

- Sok siker, doktor. Így még egy számítógépre is marad pénze. Viszontlátásra.

G. elhűlve távozott. A piros rendszámtáblás új autóval elszáguldott Bukarestbe, a piperai raktárba. Egyszer már járt itt. Akkor egy HC90-es típusú számítógépet vásárolt. Másnesszalagos számítógépet. Volt egy monokróm, zöld színű képernyője is. Ezen

dolgozta fel a betegein végzett kísérleteinek eredményeit. A számítógépes neurometriai eredményeket. A programot, a betegek számítógépes neurometriai felmérését két Tecuci-i mérnök segítségével dolgozta ki.

- Van pénzem. Egy számítógépet szeretnék - mondta a bukaresti igazgatónak.

- Küldjék ide az eladási osztályvezetőt! Idősebb mérnök lépett be.

- Állíts össze a doktornak egy számítógépet.

- Rendben van. A mérnök kifele indult.

- Várj. Vigyázz, ne legyen több 180 ezernél. Ennyit tud fizetni érte. 180 ezer lejt.

G. körülbelül fél órát várakozott az igazgató irodájában. Megérkezett a monitort és a gépet tartalmazó doboz. G. hitetlenkedve nézte a dobozt, amelyen a Pacard felirat díszelgett. G. indulni készült, az igazgató pedig feléje fordult és azt mondta:

- Nézzen be máskor is, doktor. A kapunál van még egy doboza.

G. kilépett az épületből és a kapu felé indult. A nemrég vásárolt Dacia mentőautója a kapu előtt várt rá. Volt forgófénye, szirénája és hordágya. Hordágy a betegeim számára, gondolta G. Ha már úgyis magánrendelésre jönnek, akkor legyen mindene a kórháznak. Mentőautója is. G. nem tudta, hogy akkoriban, sőt évekkel később is, az egész országban kizárólag a Transilvania Klinika rendelkezett saját mentőautóval. A piperai üzem bejárata előtt türelmesen várakozott a mentőautó. G. boldog volt, ma sikerrel zárult a napja. Neki is, a betegeinek is. Akkor jött rá, hogy ő az egyetlen magánorvos egész Romániában. Az egyetlen, aki fiatalon, karrierje felívelésének kellős közepén feladta az ÁLLAMI állását és vakon bízva az új román demokrácia jövőjében, MAGÁNvállalkozásba kezdett. Az üzem kapujában egy tisztviselő nagyméretű, lezárt dobozzal várta. G. a forgófényt és fényszóróit

bekapcsolva száguldott végig Bukaresten. Olykor szirénázott is. Csakúgy repült Tecuci felé, maga mögött hagyta Urziceni-t, Râmnicu Sărat-ot és Focşani-t. Sürgős dolga volt. Sürgősen Tecuci-ra kellett mennie, a Transilvania Klinikára. A nővérek előkészítették már a műtőt. Csak este jutott eszébe a doboz, amit az igazgató a számítógép mellé adott neki. A nővérkék kibontották a dobozt. G. meghökkent. A dobozban egy Robotron nyomtató lapult.

Focşani-ban megalakult az első magántelevízió, az STF, amely az éteren keresztül sugározta a műsorait, valamivel később pedig egy kábeltévés társaság is. G. kezelte a cég tulajdonosát és annak családtagjait is. Vizsgálatokat, kezelést rendelt el, szükség esetén beutalta őket. Vătăşoiu, Marteş, Buscă. Barátok és páciensek is egyben. Adriana, az STF bemondónője egy alkalommal így beszélt:

„A médiából nap mint nap arról értesülünk, hogy a világon milliónyi ember hal meg. Századunk betegségei kíméletlenül sújtanak le. A kutatók világszerte megpróbálják felvenni a harcot velük. A legtöbb esetben pontosan tudjuk, hogy mik okozzák korunk betegségeit, de nem mindig ismerjük a kezelést, amely enyhülést hoz és visszaadja egészségünket. Az egészségügy mindig a kultúra és a társadalom jólétének a mércéje is egyben. Az egészségügy tükrözi az államnak a lakosság és annak jóléte, értékei iránti felelősségvállalását. Mindannyiunknak, akik pácienskként fordultunk az állami egészségügyi intézményekhez, volt kellemetlen élményünk az ellátással kapcsolatban. Be kell ismernünk, hogy az orvosi kompetencia nem mindig képes pótolni a felszereltséget, azaz a műszerek, a gyógyszerek hiányát. A román állam által felvállalt, teljesen térítésmentes betegellátás azonban nagyon nagy tévedés, amelynek megvoltak és vannak a hátulütői. A vírusos hepatitisz robbanásszerű terjedése csak egyike a problémáknak. Az állami

hiányosságokat pótoló magánszektor nélkül az egészségügyben nem számíthatunk normalitásra."

Románia első magánkórházának megnyitóján mindenki ott volt, egyetlen szakember, a vak sebész kivételével. A polgármester is eljött. De a tiszteletbeli vendégek a kubaiak voltak. Kuba Köztársaság nagykövete, illetve a havannai Nemzetközi Gén- és Biotechnológiai Intézet igazgatója. A megnyitó rövid volt. G. bejelentette, hogy a Galac megyei Tecuci-on nemrég alakult Transilvania Klinika a rák biológiai terápiájának kutatását is felvállalja. Ez volt G. életének nagy álma. A rák biológiai terápiájának kutatása. Oprescu doktor is ott volt. Sorin Oprescu, a szenátus tagja, a főváros jövendőbeli főpolgármestere.

A Transilvania Klinika annak idején sebészeti és betegellátási szolgáltatásokat kínált. Több részlege volt, a 20 ágyas központi a legfontosabb. Itt olyan szabadidőközpont működött, amelyet nemcsak a betegek, hanem bárki igénybe vehetett. Aztán következett a műtő. A műtéteket G. végezte, aki több tucat szakvizsgát tett, hogy elnyerhesse a sebész főorvosi címet. Harminc éves karrierje alatt körülbelül tízezer műtétet hajtott végre, a legkülönfélébb fajtákból. A Transilvania Klinika alternatívát jelentett az állami betegellátással szemben, hiszen az egészségügy sem a kormányon levők, sem a közember számára nem volt prioritás. A klinika az ország legelső magánkórháza volt. Az intenzív osztályt képező három betegágyat fél milliárd lej értékű felszereléssel látták el, a legmodernebb fajtából. Számítógépes eletrokardiográf, 16 cm mélyre ható ekotomográf, endoszkóp, jól felszerelt röntgenszoba, Elaisa típusú diagnosztizáló felszerelés, amely gyorsan és hatékonyan fényt derít a különféle betegségekre. Egyszóval, jól felszerelt kórház volt. A műtétek elvégzéséhez olykor akár 11 fős csapat is összegyűlt. Sikeresen kezelték a leukémiát, elsősorban a szakirodalomban tüskesejtként ismert módszerrel. A klinika a modern biotechnológia

és géntechnika legfrissebb termékeivel is el volt látva. A legjobb minőségű interferonnal kezelték a betegeket, még a HIV-fertőzötteknél is szép eredményt értek el. A cirózisos betegeknél is látványos eredményeket értek el, és az itt használt antibiotikumok is csúcsminőségűek voltak. Az abban az időben legújabbnak számító, harmadik generációs cefalosporinokat használták. A klinika szakemberei számára nem jelentett problémát sem a szívinfarktus, sem az égési sebek kezelése, hiszen a legkorszerűbb technikát használhatták. A tengerentúlról különleges, erre a célra gyártott ládákban érkezett a bio- és géntechnológiával előállított Streptokináz, illetve a bőrszövet növekedését elősegítő szerek. A keresztény szellemben képzett ápolónők együttérzéssel bántak a szenvedő betegekkel. Az itt dolgozó orvosok mindannyian kifogástalan szakemberek voltak. A számítógépes technika segítségével a betegséget annak kezdeti fázisában lehetett azonosítani, így a gyógyulásnak is nagyobb volt az esélye. A tudományos kutatásokkal foglalkozó osztály a B vírusos hepatitisz és az AIDS interferonos kezelési lehetőségeit, illetve a sztreptokináz és a bőrszövet növekedés serkentő hatását vizsgálta. Az értékelést a számítógépes neurometrikai vizsgálatok és a hagyományos laborvizsgálatok összehasonlításával végezték, ezt kiegészítettek a vírusmarkerek vizsgálatával, amely akkoriban Romániában még újdonságnak számított.

A klinikai második épülete Bákótól 20 km-re, Horgeşti-en volt, itt működött a munkaegészségügyi részlet és a klinika által támogatott, 50 diákot számláló főiskolai kollégium.

G. a bákói egyetemmel együttműködési megállapodást írt alá, mely szerint az egyetem kinetoterápia szakos hallgatói a Transilvania Klinikán végezhetik a gyakorlatukat. G. egyetemi oktató lett, Bákóban és Tecuci-on is tanított. Nekilátott létrehozni és akkreditáltatni a Keleti Tudományegyetemet, hogy ott közgazdaságot

és egészségügyi menedzsmentet, illetve orvosi asszisztensképzést nyújthasson.

G. utolsó szakképesítése mondhatni egyedülálló volt akkoriban. Kedvelte a kihívásokat, így hát a plasztikai sebészettel is próbálkozott, remélve, hogy hamarosan elindíthatja az első román plasztikai sebészeti iskolát. Nekilátott hát, hogy beszerezze a plasztikai műtétek végzéséhez szükséges engedélyeket. A Transilvania Klinika olyan posztgraduális képzést nyújthatott volna, amely az országos szintű keresletnek is megfelelt volna. A klinikán nagyon komplex műtéteket végeztek. Görbe lábat, aszimmetrikus csípőt korrigáltak, az orr, mell, valamint az ajkak és az áll plasztikáját is vállalták, méghozzá európai nívón. Megkezdődött az együttműködés a lyoni Rivoilan doktorral, a sebészcsapatnak gyakran volt tagja az európai hírnevű, Moldva Köztársaságból érkezett Cotea Viorel doktor. Rövid ideig úgy tűnt, hogy a klinika teljes mértékben a plasztikai műtétekre szakosodik. A helyzet azonban más volt. A legfontosabb mindig is az általános sebészet volt, ezt követte a bel- és szívgyógyászat, a gasztroenterológia, dermatológia, szemészet, fülorrgégészet és a többi szakágazat. Hogyha a helyzet megkívánta, kisegítő orvosokat hívtak a műtétek elvégzésére. A beteg döntötte el, hogy melyik sebész végezze a műtétet, és kik segédkezzenek neki. Súlyos máj- és epeproblémákat, nehezen hozzáférhető daganatokat is műtöttek itt.

A klinikának több kisebb rendelője volt, de az ő hatáskörébe tartozott néhány ipari létesítmény orvosi rendelője is. A felszerelése kifogástalan volt, laboratóriumai korszerűek, minden elképzelhető problémát kezelni tudtak. Két gyógyszerlerakata működött, egyik Bákóban, a másik Tecuci-on, és az intézmény felvállalta az ASIMED néven ismert programot is, azaz a kereskedelmi egységek dolgozóinak rendszeres munkahelyi kivizsgálását.

2002-ben G. végigvizsgálta az ország összes olyan alkalmazottját, akik a vízenergia szakágazatában dolgoztak. Az

eredményeket egy tudományos ülésszak keretében ismertették, a Hidroelectrica Rt. vezetőségének jelenlétében. G. huszonhárom megye, valamint a főváros több mint hatezer dolgozóját mérte fel, gyakorlatilag mindenkit, aki a vízenergia területén tevékenykedett. A dolgozók egészségi állapotát a G. által kifejlesztett számítógépes neurometria módszerével vizsgálták. A Iaşi-i Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem professzora, Neamţu doktor által pontosnak és megbízhatónak ítélt, nem invazív módszerrel minden betegséget korán lehetett diagnosztizálni. G. elsőként beszélt a magas feszültségű mágneses, illetve elektromágneses térnek a generátorok, illetve a magasfeszültségű vezetékek közelében dolgozó munkások szaporító szerveire gyakorolt hatásáról. Az ilyen jellegű munkát végzők periodikus áthelyezését, illetve kiemelt javadalmazását javasolta.

Később a módszert a másfajta munkát végzők vizsgálatára is kiterjesztette. G. karrierje fellendült. Számos, orvosokat és gyógyszerészeket tömörítő szervezet fordult hozzá az országos ernyőszervezet létrehozásának kérdésében, és vezető funkciót kapott az országos képviselői testületben. Tizenöt év múlva már a Román Nemzeti Biztosítópénztár Igazgatótanácsának a tagja volt. Vérmesen küzdött a csúszópénz rendszere ellen.

Már jóval azelőtt egyetemi oktatókat szerződtetett Iaşi-ból és Bákóból, akiknek a feladata az volt, hogy a diákokkal foglalkozzanak. Kiszemelte magának a Mezőgazdasági Gimnázium épületét, amelyet a termelőszövetkezetek megszűnése után bezártak, és megpróbálta megszerezni a Tecuci-i Keleti Egyetem számára. Ekkor következett a meglepetés. Kérését a helyi, illetve a megyei hatóságok elutasították. Az épület nagy előadótermében a Kántorképző iskola óráinak adtak helyet, amelyről úgy döntöttek, hogy fontosabb a közösség számára, mint az egyetem. Ez volt az első nagy csalódás. Azután beköszöntött a csúszópénz időszaka. Először az akkreditálásért, azután a pénzügyi ellenőröknek kellett fizetni.

Amikor a klinika dolgozói távoli, nehezen megközelíthető helyekre, például bányavállalatok vagy más, hasonló jellegű ipari létesítmények munkásait szálltak ki megvizsgálni, karavánnal mentek, magukkal szállítva a kivizsgálásokhoz szükséges felszerelést. A vizsgálatok során kiszűrték a betegeket, majd tovább irányították a klinika megfelelő részlegére, alaposabb kivizsgálások elvégzésére. Komplex laborvizsgálatokat, kardiológiai, ultrahangos és számítógépes neurometriai felmérést is végeztek.

Minden nagyon jól működött, de olykor érződött, hogy G-nek nem sok tapasztalata van az egészségügyi menedzsment és marketing területén. A hatalmas keresletet felkészült szakemberek hiányában egyedül próbálta meg lefedni. Olaru doktor, a bákói laktanya orvosa, akivel az ország első, orvosokat és gyógyszerészeket tömörítő egyesületét létrehozta, elpártolt tőle. Megkedvelte a „kis figyelmességeket", amelyekkel az orvosi felszerelést és gyógyszereket importáló cégek halmozták el az orvosokat és gyógyszerészeket tömörítő egyesületek vezetőségét. Megkezdődött a lefizetések, illetve a román egészségügy kifosztásának korszaka. A Nemzeti Egészségügyi Biztosító Pénztár vezető testületének tagjaként G. sikeresen melléfog. Az, hogy elutasítja a lefizetést, rengeteg kellemetlenséget okoz. Egy adott pillanatban a Galac Megyei Biztosító Pénztár megtagadja a Transilvania Klinikától az szerződéses alapon elvégzett vizsgálatok megtérítését, aminek következtében az intézmény fizetésképtelenné válik. A gonosz pénzügyi manőver telibe találja G-t.

Nem sokkal ezután G. felfedi a tervet, mely szerint az Adrian Năstase miniszterelnök által vezetett Ellenőrző Bizottság 80 milliárd lejt tervez engedményezni a Biztosítópénztárnak. A közpénzekkel való visszaélés felfedése miatt Eugen Ţurlea, a Biztosítópénztár elnöke és Valeriu Simion alelnök a nemrég letűnt „aranykorra" jellemző ördögi mosollyal róják ki rá a büntetést. Furcsán lépnek fel ellene. Polgári pert indítanak, amelyben azzal vádolják, hogy négy év

tanácsadói karrierje alatt a megengedettnél 70 millió lejjel nagyobb összegben bonyolított le telefonbeszélgetést hivatali telefonjáról. Bírságokkal együtt az összeg negyedmilliárd lejre rúg, és exponenciálisan növekszik. G. ügyét a Tecuci-i bíróság tárgyalja. Alapfokon a bíróság elutasítja a Biztosítópénztár keresetét és G. javára dönt. Egy darabig csend van. Vihar előtti csend. G. elfeledkezik a kommunista módszerről, a felszín alatti hadműveletekről. Után bízik a román igazságszolgáltatásban és minden más kimegy a fejéből. Négy év múlva arra ébred, hogy a már amúgyis kevés nyugdíját az összeg behajtása érdekében felére csökkentik. Megélhetésre alig futja belőle. Kevesebbet kap kézhez, mint egy utcaseprő. Élete végéig fizetnie kell. Az Állam nem kegyelmez, és nem felejt. Hogy melyik állam? A Ţurlea és Simion állama. Meg a hasonszőrűeké. G. marad továbbra is a szolgálatos balek. Az egészségügyben tevékenykedő korrupt vezetők miatta estek el néhány milliárdnyi lej csúszópénztől. A biztosítópénztár vezetőtanácsának tagjaként G. nemcsak kényelmetlen, hanem egyenesen veszélyes. Pusztán amiatt, hogy tisztességes.

A fiúknak volt gondjuk arra, hogy megfellebbezzék a Tecuci-i ítéletet a galaci bíróságon. És itt következett a gazemberség. A támadást aljasan, a mélyből indították. G-nek nem kellett tudnia semmiről. Megfosztották G-t a védekezés lehetőségétől. Meg kellett büntetni. Négy évvel később végrehajtják rajta az ítéletet. Tél kellős közepén fekete síálarcos csendőrök lakoltatják ki otthonából, majd megfosztják attól a nyugdíjtól is, amely a negyven évi nyugdíjalap befizetése után jár. Ó, Európa, hol vagy, amikor ilyesmik történnek?!

G. nem kellett tudjon semmiről. A bíróság beidézte, de ő egyetlen idézést sem kapott kézhez. G. nem tudott semmiről, a határidők mindegyike lejárt, az ítélet pedig egyértelmű volt. G. csak a végrehajtók megjelenésekor értesült mindenről. Végrehajtás, fellebbezés nélkül. Romániában az igazság nem győz. Csak a mások igazsága. A határidők igazsága. A szolgálatos balek elveszti a pert,

mert nem reagál a megadott határidőn belül. A határidők pedig gyorsan követik egymást. Visszaút már nincs. Ha lejárt a határidő, elvesztetted a pert. A dossziéba csak egy irat kerül be. Az, hogy kiküldték az idézést. Beidézték, de nem jelent meg. Így működik a gépezet. Az idézést általában a sajtóban is megjelentetik. Ami azt jelenti, hogy minden román állampolgár naponta végig kellene olvasnia az ország összes sajtótermékét, hogy megbizonyosodjon afelől, hogy egyetlen bíróság sem idézte be aznap, és hogy nem kés le semmiféle fellebbezési határidőt. G. állandó lakhellyel rendelkezett. Közéleti személyiség volt. Pontos személyazonossággal és lakcímmel rendelkező polgár. Az igazságszolgáltatásban dolgozó korrupt, inkompetens egyének behódoltak a szintén korrupt egészségügyi söpredéknek. Büntetés volt ez a javából.

G. emlékezetében kitörölhetetlenül élnek a bukaresti, illetve a más helységekben tapasztalt visszaélések. Egy alkalommal neki is felajánlottak egy millió dollárt egy minisztériumi közbenjárásért. Jenica is ott volt. Jenica Roman, aki alkalmazottja volt a klinikán. Határozottan visszautasította. Sőt, a főnökének is beszámolt az esetről, szintén a Jenica jelenlétében. Azért, mert a főnöknek tetszett a lány. Valahányszor Bukarestben összefutottak, a főnöke mindig érdeklődött Jenica felől. Olykor meghívta a rendelőjébe egy pohát whiskyre. Ez volt a főnök, Ţurlea professzor. Ţurlea professzor, a közgadaságtudomány doktora. S a tét? Nos, egy aláírásra volt szükség. A nemzeti egészségügyi hálózat informatikai felszerelésére vonatkozó szerződést kellett aláíratni. Így írják a történelmet. Bismarck törvényeinek története Romániában. Az istenverte törvény. Az istenverte közbeszerzés. Megkozmetikázva, ahogy kell. Nos, Bismarck még álmában sem gondolta volna, hogy mivé fajulnak a törvényei. Hát ez van.

G-nek egy hibája volt: nem értette meg, hogy a román egészségügyet nem lehet addig megreformálni, amíg csúszópénz létezik. Hiszen egyetlen orvos sem fogja kívánni a változást

mindaddig, amíg jól meg tud élni úgy, hogy az állam felszerelését használhatja, és ezért a pácienstől adómentes paraszolvencia jár. Ennyit a reformról.

A térdre kényszerített ország

G-t egy nap telefonon megkereste V. Laci, a fiatal kolozsvári színházrendező, és meghívta a bemutatójára, Râmnicu Vâlceára. Mrožek egyik népszerű darabját vitte színre, amely aktuális témát, a házasságon belüli erőszakot feszegette. Izgatta a kérdés. Harminc évvel azelőtt olvasott egy hasonló darabot, amelyet Virginia írt. Elment hát Kolozsvárra, s onnan Lacival együtt utaztak tovább Vâlceára. Kellemes, hat órás utazás a bágyadt őszi napsütésben.

G. tudta, hogy a távollétében Virginiának egy Tecuci-i operatőrrel kell találkoznia, aki filmet akart készíteni a pénzügyi összeomlás utáni Transilvania Klinikáról. Valójában Virginia csak magányra vágyott, hogy ne szomorítsa el G-t. Úgy gondolta,. szívére veszi a filmezést, az emlékek felidézését. Hogy újra vissza kell emlékeznie a gazemberekre, a kommunista pénzügyi hatóságnak dolgozó aljas egyénekre, akik 2004-ben megnyomorítottak, majd eltöröltek a föld színéről egy, a hatalom számára kényelmetlen gazdasági egységet, a Transilvania Klinikát. A módszer egyszerű volt. Első lépésként megkötötték a Biztosítópénztárral az egészségügyi szolgáltatások végzésére vonatkozó szerződést. Néhány hónap után hirtelen leállították a szolgáltatások kifizetését. A klinika nem tudta törleszteni sem a szállítókkal szembeni tartozásait, sem az adóhivatalnak nem tudott fizetni. A megállapított adóelőleg hatalmas volt. A törvény azonban előírja azt, hogy az állam klinika felé történő tartozása három éven belül semmissé válik. A klinika tartozása az állam felé azonban nem válik semmissé soha, sőt exponenciálisan növekszik. A klinika megszűnik, és vele együtt megszűnik az állami egészségügyi rendszer konkurenciája is. Romániában nincs szükség valós egészségügyi reformra. Miért? Mert az orvosoknak nincs rá szükségük. Amíg egy orvosnak semmit nem kell befektetnie, mert mindent ingyen megkap, addig csak a félkegyelmű szorgalmazza a reformot. Az állam által biztosított

felszerelést használó, és a betegektől befolyó csúszópénzt zsebre vágó orvosnak nincs szüksége a reformra. Csak G. volt annyira őrült, hogy egész vagyonát belefektesse egy olyan gazdasági egységbe, amelynek a tevékenysége a tudományos kutatás. Őrült volt. A rák biológiai terápiájának kutatását szenvedélyesen kutató őrült. Az első pozitív eredmények harcra ösztönözték. Alaposan felborzolta a kedélyeket az orvosok körében, olyannyira, hogy egyszer visszahallotta az akkori miniszternek, Bartoş Danielának egy zártkörű rendezvényen elhangzott véleményét: „lőjék már le ezt a G-t". A rendszer veszélyesnek ítélte. Miután az országos érdekképviseleti szerv vezetőségébe került, határozottan kiállt a csúszópénz és az ezzel kapcsolatos, aggasztóan növekvő orvosi követelések ellen, amelyek már a szervezett bűnözés határát súrolták. A csúszópénz elfogadása és a paraszolvenciától függővé tett orvosi beavatkozás olyan bűnözővé változtatta az orvost, aki a szakértelmét viszi vásárra. G. több mint egy évtizeden át harcolt. Az országgal együtt harcolt. Aztán mindketten ugyanúgy végezték: térdre kényszerítve.

G. távollétében Virginia lefilmezte azt, ami a klinikából maradt. Az operatőrnek köszönhetően lassan, képről képre, kockáról kockára elkészült a Transilvania Klinika trilógiájának záró része.

Virginia befejezte a filmet. „Strasbourg, az utolsó állomás". A lemezt betette egy borítékba és elküldte az európai bíróság címére. Két év telt el. G. szkeptikus volt. Világ életében euroszkeptikus volt. Az öreg kontinenst és a világot a szürke vírus pusztítja. Most még biofita állapotban lappang, de nem telik el sok idő, és alapjában rengeti meg a kontinens politikai genomját, mely végül mutáns utódainak tömkelegébe fullad.

*

www.centruldepromovareaculturiibaia-mare.hopernicus.falezedepiatra.net/

Editor: Mihai Ganea
Redactor: Reka Csürös
Tehnoredactor: Alin Oltyan
Bun de tipar: iunie 2015. Apărut iulie 2015
Editura Transilvania, str. Luminişului nr. 5/7, Baia Mare,
Tel: 0362 401 599, 0748 859 034, E-mail:
mihai_ganea10@yahoo.com

TIPĂRIT ÎN ROMÂNIA

„Román nyelvű európai író vagyok. A helyem ott van, ahol az embereknek szükségük van rám, ahol megbecsülnek és tisztelnek. Életemet azon elebarátaimnak szenteltem, akiket a szenvedésig szerettem.”

GANEA MIHÁLY PAP

ISBN 978-606-8423-24-1